

JUSTEL - Geconsolideerde wetgeving

<http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1894/04/12/1894041255/justel>

Dossiernummer : 1894-04-12/30

Titel

12 APRIL 1894. - Kieswetboek

Situatie : De van kracht zijnde wijzigingen, gepubliceerd tot en met 29-04-2024, zijn verwerkt.

Bron : BINNENLANDSE ZAKEN

Publicatie : Belgisch Staatsblad van 15-04-1894 bladzijde : 1121

Inwerkingtreding : 16-04-1894

Inhoudstafel

Art. M

[TITEL I.](#) - KIEZERS.

Art. 1-7, 7bis, 8-9, 9bis

[TITEL II.](#) - (KIEZERSLIJST, BEZWAAR EN BEROEP.)

[HOOFDSTUK I.](#) - (KIEZERSLIJST.)

Art. 10-15, 15bis, 16-17

[HOOFDSTUK II.](#) - (BEZWAREN BIJ HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.)

Art. 18-26

[HOOFDSTUK III.](#) - (BEROEP BIJ HET HOF VAN BEROEP.)

Art. 27-34

[HOOFDSTUK IV.](#) - (ALGEMENE BEPALINGEN.)

Art. 35-86

[TITEL III.](#) - INDELING VAN DE KIEZERS EN VAN DE STEM BUREAUS.

[HOOFDSTUK I.](#) - STEM BUREAUS.

Art. 87, 87bis, 88-89, 89bis, 89ter, 90-92, 92bis, 93, 93bis, 94, 94bis, 94ter, 95, 95bis, 95ter, 96-104

[HOOFDSTUK II.](#) - OPROEPING VAN DE KIEZERS.

Art. 105-107, 107bis, 107ter

[HOOFDSTUK III.](#) - (...)

Art. 107quater, 107quinquies, 107sexies, 107septies, 107octies

[TITEL IV.](#) - KIESVERRICHTINGEN.

[HOOFDSTUK I.](#) - HANDHAVING VAN DE ORDE.

Art. 108-114

[HOOFDSTUK II.](#) - KANDIDAATSTELLING EN STEMBILJETTEN.

Art. 115, 115bis, 115ter, 116-117, 117bis, 118, 118bis, 119, 119bis, 119ter, 119quater, 119quinquies, 119sexies, 120-123, 123bis, 124-125, 125bis, 125ter, 125quater, 125quinquies, 126-128, 128bis, 128ter, 129-137

[HOOFDSTUK III.](#) - INRICHTING VAN DE STEMLOKALEN EN STEMMING.

Art. 138-142, 142bis, 143-146, 146bis, 147

[HOOFDSTUK IIIbis.](#) - STEMMING BIJ VOLMACHT.

Art. 147bis, 147ter, 147quater, 147quinquies, 147sexies, 147septies

[HOOFDSTUK IIIter.](#) - (...)

Art. 147octies, 147nonies

[HOOFDSTUK IV.](#) [¹ - TELLING VAN DE STEMMEN.]¹

Art. 148-160

[HOOFDSTUK IV/1.](#) - [¹ Het afsluiten van de [² telverrichtingen]² en het doorsturen van de processen-verbaal.]¹

Art. 161, 161bis, 162-165

[HOOFDSTUK V.](#) - [¹ Zetelverdeling voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers]¹

Art. 165bis

[HOOFDSTUK V.](#)

Art. 166-168

[HOOFDSTUK Vbis.](#) - Zetelverdeling voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers in de kieskringen Brussel-Halle-Vilvoorde, Leuven en Waals-Brabant.

Art. 168bis, 168ter, 168quater

[HOOFDSTUK VI.](#)

Art. 169-171

[HOOFDSTUK VII.](#) - AANWIJZING VAN DE VERKOZENEN.

Art. 172, 172bis, 173, 173bis, 174-176

[HOOFDSTUK VIII.](#) - BIJZONDERE EN DIVERSE BEPALINGEN.

Art. 177-179, 179/1

[TITEL IVBIS.](#) - Stemming van de Belgen, die in buitenland verblijven.

[HOOFDSTUK I.](#) - Algemene bepalingen.

[Afdeling 1.](#) - Principes.

Art. 180

[Afdeling 2.](#) - Formulier voor aanvraag tot inschrijving als kiezer Vaststelling en mededeling van de kiezerslijst.

Art. 180bis

[HOOFDSTUK II.](#) - De verschillende wijzen van stemmen.

[Afdeling 1.](#) - De persoonlijke stemming in een Belgische gemeente.

Art. 180ter

[Afdeling 2.](#) - De stemming bij volmacht in een Belgische gemeente.

Art. 180quater

[Afdeling 3.](#) - [¹ De persoonlijke stemming in de consulaire beroepsposten.]¹

Art. 180quinquies

[Afdeling 4.](#) - [¹ De stemming bij volmacht in de consulaire beroepsposten.]¹

Art. 180sexies

[Afdeling 5.](#) - De stemming per briefwisseling.

Art. 180septies

[TITEL V.](#) - STRAFFEN.

Art. 181-197, 197bis, 198-206

[TITEL VI.](#) - SANCTIE OP DE STEMLICHT.

Art. 207-210

[TITEL VII.](#) - [¹ Aanwijzing van de senatoren]¹

[HOOFDSTUK I.](#) - [¹ Algemene bepaling]¹

Art. 210bis

[HOOFDSTUK II.](#) - [¹ Aanwijzing van de deelstaatsenatoren]¹

[Afdeling 1.](#) [¹ Zetelverdeling voor de door het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren]¹

[Onderafdeling 1.](#) [¹ Algemene bepalingen]¹

Art. 210ter, 210quater

[Onderafdeling 2.](#) [¹ Verklaring van samenhang]¹

Art. 210quinquies

[Onderafdeling 3.](#) [¹ Samenvattende tabellen van de kieskringhoofdbureaus voor de verkiezing van het Vlaams Parlement en het Waals Parlement en van het gewestbureau voor de verkiezing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement]¹

Art. 210sexies, 210septies

[Onderafdeling 4.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling voor de senatoren aangewezen door het Vlaams Parlement]¹

Art. 210octies, 210nonies

[Onderafdeling 5.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling voor de senatoren aangewezen door het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement]¹

Art. 210decies, 210undecies

[Afdeling 2.](#) [¹ Aanwijzing van de senatoren door de bevoegde Gemeenschaps- en Gewestparlementen]¹

[Onderafdeling 1.](#) [¹ Aanwijzing van de senatoren door het Vlaams Parlement]¹

Art. 211-212

[Onderafdeling 2.](#) [¹ Aanwijzing van de senatoren door het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement]¹

Art. 212bis, 212ter

[Onderafdeling 3.](#) [¹ Vacature van een zetel van een senator aangewezen door het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap of de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.]¹

Art. 213

[Onderafdeling 4.](#) [¹ Aanwijzing van senatoren door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.]¹

Art. 214

[HOOFDSTUK III.](#) - [¹ Aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren]¹

[Afdeling 1.](#) [¹ Zetelverdeling voor de gecoöpteerde senatoren]¹

[Onderafdeling 1.](#) [¹ Algemene bepalingen]¹

Art. 215-216

[Onderafdeling 2.](#) [¹ Verklaring van samenhang]¹

Art. 217

[Onderafdeling 3.](#) [¹ Samenvattende tabellen van de kieskringhoofdbureaus voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.]¹

Art. 217bis

[Onderafdeling 4.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling van de gecoöpteerde senatoren.]¹

Art. 217ter, 217quater, 217quinquies, 217sexies, 217septies

[Afdeling 2.](#) [¹ Aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren]¹

Art. 218-222

[TITEL VIII.](#) - VERKIESBAARHEID (...)

Art. 223-229

[TITEL IX.](#) - DIVERSE BEPALINGEN.

Art. 230-240, 240bis, 241

[BIJLAGEN.](#)

Art. N, N1-N2, N3.(oud art

Tekst

Artikel [M](#). De Titels I en II (art. 1 tot en met 86) werden bij Wet van 11 augustus 1928 herzien, en bij het Koninklijk besluit van 12 augustus 1928 gecoördineerd (BS : 19-08-1928).

De Titels III tot IX (art. 87 tot en met 241) werden bij Wet van 26 april 1929 hergezien (BS : 28-04-1929).

De Nederlandse tekst van het Kieswetboek was bij Wet van 26 juni 1970 vastgesteld (BS : 17-07-1970).

TITEL I. - KIEZERS.

Art. 1. § 1. <W 30-07-1991, art. 1> Om parlamentskiezer te zijn, moet men :

1° Belg zijn;

2° de volle leeftijd van achttien jaar hebben bereikt;

3° in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente ingeschreven zijn (of ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters die bijgehouden worden in de [¹ ...]¹ consulaire beroepsposen); <W 2002-03-07/49, art. 2>
4° zich niet bevinden in één van de gevallen van uitsluiting of schorsing bepaald bij dit Wetboek.

§ 2. De voorwaarden vermeld in § 1, 2° en 4°, moeten vervuld zijn op de dag van de verkiezing; die vermeld in § 1, 1° en 3°, moeten dat zijn op de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten.

§ 3. De kiezers die tussen de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten en de dag van de verkiezing, ophouden te voldoen aan de voorwaarden vermeld in § 1, 1° of 3°, worden van de kiezerslijst geschrapt.

De kiezers die na de datum waarop de kiezerslijst wordt afgesloten, het voorwerp zijn van een veroordeling of een beslissing die voor hen ofwel de uitsluiting van het kiesrecht, ofwel de schorsing van dat recht op de datum van de verkiezing meebrengt, worden eveneens van de kiezerslijst geschrapt.

(1)<W 2016-11-17/12, art. 2, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

Art. 2. (opgeheven) <W 2002-03-07/49, art. 6>

Art. 3. (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 2, 2°>

Art. 4. <W 30-07-1991, art. 2> Onverminderd artikel 89bis [¹ en de bepalingen van Titel IVbis]¹ vindt de stemming plaats in de gemeente waar de kiezer op de kiezerslijst is ingeschreven.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 2, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

Art. 5. (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 2, 3°>

Art. 6. [¹ Van het kiesrecht zijn definitief uitgesloten en tot de stemming mogen niet worden toegelaten zij die levenslang ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling.]¹

(1)<W 2009-04-14/01, art. 21, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

Art. 7. <W 05-07-1976, art. 4> In de uitoefening van kiesrecht worden geschorst en tot de stemming mogen niet worden toegelaten zolang die onbekwaamheid duurt :

1° [² De beschermde personen die krachtens artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek uitdrukkelijk onbekwaam werden verklaard om hun politieke rechten uit te oefenen en [⁴ de geïnterneerde personen die uitdrukkelijk onbekwaam verklaard werden om hun politieke rechten uit te oefenen krachtens artikel 9, § 3, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering]⁴]³.

De kiesonbekwaamheid houdt op tegelijk met de beëindiging van de onbekwaamheid krachtens artikel 492/4 van het Burgerlijk Wetboek of met de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde.]²

2° [¹ zij die voor een bepaalde duur ontzet zijn van de uitoefening van het kiesrecht door veroordeling.]¹

3° [³ ...]³

(...) <Lid opgeheven bij W 30-07-1991, art. 3, 2°>

(1)<W 2009-04-14/01, art. 22, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2013-01-21/12, art. 2, 021; Inwerkingtreding : 01-09-2014>

(3)<W 2016-05-04/03, art. 235, 026; Inwerkingtreding : 23-05-2016>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 6, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 7bis. <W 30-07-1991, art. 4> De personen die voorgoed van het kiesrecht zijn uitgesloten of wier kiesrecht geschorst is, worden naar rata van één steekkaart per betrokken persoon alfabetisch in een kaartenbestand ingeschreven. Het wordt doorlopend bijgehouden door het college van burgemeester en schepenen. Dit bestand bevat voor elk van die personen uitsluitend de vermeldingen bepaald in artikel 13, tweede lid. De steekkaarten die zijn opgemaakt op naam van de personen wier kiesrecht geschorst is, worden vernietigd zodra de onbekwaamheid een einde neemt. [¹ De inhoud van dat bestand]¹ mag niet aan derden worden meegedeeld.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 3, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

Art. 8. <W 05-07-1976, art. 5> Artikel 87 van het Strafwetboek is niet toepasselijk op de gevallen van onbekwaamheid die in de artikelen 6 en 7 zijn opgesomd.

Art. 9.

<Opgeheven bij W 2009-04-14/01, art. 23, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

[Art. 9bis.](#)

<Opgeheven bij W 2009-04-14/01, art. 23, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

[TITEL II.](#) - (KIEZERSLIJST, BEZWAAR EN BEROEP.) <W 05-07-1976, art. 8> <W 30-07-1991, art. 5>

[HOOFDSTUK I.](#) - (KIEZERSLIJST.) <W 30-07-1991, art. 6>

[Art. 10.](#) § 1. (In het geval bedoeld bij artikel 105, stelt het college van burgemeester en schepenen [² de lijst van de kiezers ingeschreven in de bevolkingsregisters]² vast op de tachtigste dag die voorafgaat aan de dag van de verkiezing. [³ Voor deze verrichting belast het college van burgemeester en schepenen de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken ermee hem kosteloos en digitaal de in paragraaf 2, eerste zin, bedoelde gegevens te leveren van elke persoon die aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden voldoet en in de bevolkingsregisters is ingeschreven. Deze gegevens worden vernietigd de dag volgend op de dag van de geldigverklaring van de verkiezingen.]³

In het geval bepaald in artikel 106, wordt [² de lijst van de kiezers ingeschreven in de bevolkingsregisters]² vastgesteld op de datum van het koninklijk besluit tot vaststelling van de datum van de verkiezing. Die kiezers worden evenwel tot de stemming opgeroepen op basis van de lijst die opgemaakt werd met het oog op de gewone vergadering van de kiescolleges, [¹ wanneer de Kamer van volksvertegenwoordigers ontbonden wordt]¹ na de tachtigste dag die voorafgaat aan de datum van de gewone vergadering van de kiescolleges, wat tot gevolg heeft dat er een verkiezing moet plaatsvinden vóór de gestelde datum.

§ 2. (Voor elke persoon die voldoet aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden, vermeldt [² de lijst van de kiezers ingeschreven in de bevolkingsregisters]² de naam, de voornamen, de geboortedatum, [³ de hoofdverblijfplaats en het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen]³.) De lijst wordt, volgens een doorlopende nummering, per gemeente of, in voorkomend geval, per wijk van de gemeente opgemaakt, ofwel in alfabetische volgorde van de kiezers, ofwel geografisch volgens de straten). <W 30-07-1991, art. 7> <W 1994-04-11/53, art. 1, § 1> <W 2007-02-13/37, art. 2, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

§ 3. (Wanneer de verkiezingen voor de vernieuwing van de [¹ Kamer van volksvertegenwoordigers]¹ op dezelfde datum plaatsvinden als de datum die vastgesteld is voor de vernieuwing van het Europees Parlement, vervangt de lijst van de [³ meerderjarige]³ Belgische kiezers die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente, die opgemaakt is voor de verkiezing van het Europees Parlement, [² de lijst van de kiezers ingeschreven in de bevolkingsregisters]² voor de verkiezing van de [¹ Kamer van volksvertegenwoordigers]¹.) <W 1998-12-18/39 (I), art. 6>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 20, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 4, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 7, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 11.](#) (opgeheven) <W 2002-03-07/49, art. 6>

[Art. 12.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 1°>

[Art. 13.](#) (De parketten van de hoven en rechtbanken zijn gehouden aan de burgemeesters van de gemeenten, waar de belanghebbenden op het ogenblik van de veroordeling of internering in de bevolkingsregisters ingeschreven waren, evenals aan de belanghebbenden zelf kennis te geven van alle veroordelingen of interneringen, waartegen met geen gewoon rechtsmiddel meer kan worden opgekomen en die uitsluiting van het kiesrecht of opschorting van dit recht ten gevolge hebben.

De kennisgeving vermeldt :

1. de naam, voornamen, geboorteplaats en -datum, en de verblijfplaats van de veroordeelde of de geïnterneerde;

2. het gerecht dat de beslissing heeft gewezen en de datum van de beslissing;

3. de uitsluiting van het kiesrecht of de datum waarop de opschorting van dit recht ophoudt.

De parketten van de hoven en rechtbanken geven eveneens kennis van de datum waarop de internering een einde heeft genomen. <W 05-07-1976, art. 9>

(De griffiers van de hoven en rechtbanken geven aan de burgemeesters van de gemeenten waar de betrokkenen in de bevolkingsregisters ingeschreven zijn, kennis van de onbekwaamverklaring en van de opheffing van onbekwaamverklaring). <W 30-07-1991, art. 8, 1°>

(...) <Lid opgeheven bij W 30-07-1991, art. 8, 2°>

(De Minister van Justitie bepaalt de wijze van opmaking van die berichten en de Minister van Binnenlandse Zaken de manier waarop ze door de gemeentebesturen moeten behandeld, bewaard, en in geval van verandering van verblijfplaats, doorgezonden worden.) <W 05-07-1976, art. 9>

[Art. 14.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 2°>

[Art. 15.](#) <W 30-07-1991, art. 9> [¹ Uiterlijk de vijftiengste dag vóór die van de verkiezing in het geval bedoeld in artikel 105 of onmiddellijk nadat de in artikel 10 vermelde kiezerslijst opgemaakt is in het geval bedoeld

in artikel 106, zendt het gemeentebestuur langs elektronische weg ^[2] aan de gouverneur of aan de door hem aangewezen ambtenaar, alsook aan de minister van Binnenlandse Zaken, de lijst van de in de gemeente georganiseerde stembureaus. Deze lijst vermeldt het aantal kiezers ingeschreven per stembureau, het adres van het stembureau en de bestemming die het lokaal dat als stembureau dient, gewoonlijk heeft^[2]. De gouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar controleert de overeenstemming van deze lijst met de artikelen 90 en 91 en valideert deze met zijn elektronische handtekening, ten laatste vijftien dagen voor de verkiezing.^[1]

Wat echter de gemeenten Komen-Waasten en Voeren betreft, worden de in het eerste lid bedoelde exemplaren respectievelijk aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen en aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren gezonden.

(1)<W 2016-11-17/12, art. 3, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 8, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 15bis.

<Opgeheven bij W 2016-11-17/12, art. 4, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

Art. 16. <W 30-07-1991, art. 11> Op de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, brengt het college van burgemeesters en schepenen ter algemene kennis, door een bericht in de gebruikelijke vorm gesteld, dat eenieder zich tot de twaalfde dag vóór die van de verkiezing tijdens de diensturen tot de gemeentesecretarie kan wenden om na te gaan of hijzelf of een ander op de lijst staat dan wel met een juiste vermelding erop staat. Dit bericht maakt melding van de bij de artikelen 18 en volgende voorgeschreven procedure van bezwaar en beroep.

Art. 17. § 1. <W 30-07-1991, art. 12> ^[3] Het gemeentebestuur is verplicht exemplaren of afschriften van de kiezerslijst af te geven :

1° in de gevallen bedoeld in artikel 105, zodra deze lijst opgemaakt is, en uiterlijk 25 dagen vóór de verkiezingsdatum, aan de personen die in naam van een politieke partij optreden, daartoe uiterlijk de 25ste van de derde maand voorafgaand aan de verkiezingsmaand een aangetekende zending richten aan de burgemeester en zich er schriftelijk toe verbinden een kandidatenlijst voor de Kamer voor te dragen. Indien de verkiezing van de Kamer samenvalt met de verkiezing van andere vergaderingen, geeft het gemeentebestuur slechts één enkele lijst af;

2° in het geval bedoeld in artikel 106, zodra deze lijst opgemaakt is, aan de personen die in naam van een politieke partij optreden, daartoe uiterlijk de drieëndertigste dag vóór die van de verkiezing een aangetekende zending richten aan de burgemeester en zich er schriftelijk toe verbinden een kandidatenlijst voor de Kamer voor te dragen.^[3]

Elke politieke partij kan kosteloos twee exemplaren of afschriften van deze lijst (, op papier ^[1] of volgens zijn keuze^[1] op een gestandaardiseerde elektronische drager,) krijgen, voor zover ze een kandidatenlijst ^[2] voor de Kamer^[2] indient (in de kieskring) waar de gemeente ligt bij welke de aanvraag om afgifte van de lijst is ingediend overeenkomstig het eerste lid. <KB 05-04-1994, art. 1> <W 2004-12-27/30, art. 449, 010; Inwerkingtreding : 10-01-2005>

De afgifte aan de in het eerste lid vermelde personen van bijkomende exemplaren of afschriften geschiedt tegen betaling van de kostprijs, die door het college van burgemeester en schepenen wordt bepaald.

Indien een politieke partij geen kandidatenlijst voordraagt, kan zij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden, op straffe van de in artikel 197bis vastgestelde strafsancities.

§ 2. Ieder persoon die als kandidaat voorkomt op een voordracht ingediend met het oog op de verkiezing, kan tegen betaling van de kostprijs exemplaren of afschriften van de kiezerslijst krijgen, voor zover hij ernaar gevraagd heeft volgens de nadere regelen bepaald in § 1, eerste lid.

Het gemeentebestuur onderzoekt, op het ogenblik van de afgifte, of de belanghebbende als kandidaat bij de verkiezing is voorgedragen.

Indien de aanvrager later van de kandidatenlijst wordt geschrapt, mag hij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden, op straffe van de in artikel 197bis vastgestelde strafsancities.

§ 3. Het gemeentebestuur mag geen exemplaren of afschriften van de kiezerslijst afgeven aan andere personen dan die welke ze overeenkomstig § 1, eerste lid, of § 2, eerste lid, aangevraagd hebben. De personen die deze exemplaren of afschriften hebben ontvangen, mogen ze op hun beurt niet meedelen aan derden.

De exemplaren of afschriften van de kiezerslijst die worden afgegeven met toepassing van de §§ 1 en 2, mogen slechts voor verkiezingsdoeleinden gebruikt worden, inbegrepen buiten de periode die tussen de datum van afgifte van de lijst en de datum van de verkiezing valt.

^[1] De exemplaren of afschriften van de kiezerslijst die afgeleverd worden bij toepassing van de §§ 1 en 2 mogen hun identificatienummer van het Rijksregister van de natuurlijke personen niet vermelden.^[1]

(1)<W 2009-04-14/01, art. 24, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2014-01-06/62, art. 21, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(3)<W 2018-04-19/25, art. 5, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

HOOFDSTUK II. - (BEZWAREN BIJ HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN SCHEPENEN.) <W 30-07-1991, art. 13>

Art. 18. <W 30-07-1991, art. 13> Vanaf de datum waarop de kiezerslijst moet vastgesteld zijn, kan ieder die

ten onrechte ingeschreven, weggelaten of van de kiezerslijst geschrapt is, of voor wie op deze lijst de vermeldingen voorgeschreven bij artikel 10, § 2, onjuist zijn, tot de twaalfde dag vóór die van de verkiezing bezwaar indienen bij het college van burgemeester en schepenen.

[Art. 19.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Vanaf de datum waarop de kiezerslijst moet vastgesteld zijn, kan ieder die de kiesbevoegdheidsvoorwaarden vervult, (in de kieskring) waarin de gemeente ligt waar hij op de kiezerslijst is ingeschreven, tot de twaalfde dag vóór die van de verkiezing bij het college van burgemeester en schepenen bezwaar indienen tegen de inschrijving, schrapping of weglating van namen van deze lijst, of tegen enige onjuistheid in de vermeldingen voorgeschreven bij artikel 10, § 2. <KB 05-04-1994, art. 2>

[Art. 20.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Het in artikel 18 of in artikel 19 bedoelde bezwaar wordt ingediend bij verzoekschrift en moet, samen met de bewijsstukken waarvan de verzoeker gebruik wenst te maken, tegen ontvangstbewijs neergelegd worden op de gemeentesecretarie of [¹ bij aangetekende zending]¹ worden gericht aan het college van burgemeester en schepenen.

De ambtenaar die het bezwaar ontvangt, is verplicht het op de datum van ontvangst in te schrijven in een bijzonder register, een ontvangstbewijs van het bezwaar en van de overgelegde bewijsstukken af te geven, voor ieder bezwaar een dossier aan te leggen, de overgelegde stukken te nummeren en te paraferen en ze met hun volgnummer in te schrijven op de bij ieder dossier gevoegde inventaris.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 6, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 21.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Wanneer de verzoeker verklaart niet in staat te zijn te schrijven, kan het bezwaar mondeling worden ingebracht. Het wordt door de gemeentesecretaris of zijn gemachtigde ontvangen.

De ambtenaar die het ontvangt, maakt daarvan dadelijk proces-verbaal op, waarin hij vaststelt dat de betrokkene hem verklaart niet in staat te zijn te schrijven.

Het proces-verbaal neemt de door betrokkene ingeroepen middelen over. De ambtenaar dagtekent en ondertekent het proces-verbaal en overhandigt een duplicaat aan de verschijnende persoon na het hem te hebben voorgelezen.

De ambtenaar handelt vervolgens zoals in artikel 20, tweede lid, is voorgeschreven.

[Art. 22.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Het gemeentebestuur voegt kosteloos aan het dossier een afschrift of uittreksel toe van alle in zijn bezit zijnde officiële stukken die de verzoeker aanvoert om een wijziging van de kiezerslijst te verantwoorden.

Het gemeentebestuur voegt ambtshalve bij het dossier alle in zijn bezit zijnde officiële stukken die de door de betrokkene ingeroepen middelen welke opgenomen zijn in het overeenkomstig artikel 21 opgestelde proces-verbaal, kracht kunnen bijzetten.

[Art. 23.](#) <W 30-07-1991, art. 13> De rol van de bezwaren vermeldt de plaats, de dag en het uur van de vergadering tijdens welke de zaak of de zaken zal of zullen worden behandeld.

Deze rol wordt ten minste vierentwintig uur vóór de vergadering aangeplakt op de gemeentesecretarie, waar iedereen er inzage en afschrift van kan nemen.

Het gemeentebestuur geeft onverwijld en met alle middelen kennis aan de verzoeker alsook, in voorkomend geval, aan de betrokken partijen, van de datum waarop het bezwaar onderzocht zal worden.

Deze kennisgeving vermeldt uitdrukkelijk en woordelijk dat, zoals bepaald in artikel 26, tweede tot vierde lid, het beroep tegen de te nemen beslissing alleen ter zitting kan worden ingediend.

[Art. 24.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Gedurende de termijn bepaald in artikel 23 worden het dossier van de bezwaren en het in artikel 25, tweede lid, bedoelde verslag op de secretarie ter beschikking gehouden van de partijen, hun advocaten of hun gemachtigden.

[Art. 25.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Het college van burgemeester en schepenen doet over elk bezwaar uitspraak binnen een termijn van vier dagen te rekenen vanaf het indienen van het verzoekschrift of van het in artikel 21 vermeld proces-verbaal, en in elk geval voor de zevende dag voor die van de verkiezing.

Het doet uitspraak in openbare vergadering op verslag van een lid van het college en na de partijen, hun advocaten of gemachtigden te hebben gehoord, indien zij verschijnen.

[Art. 26.](#) <W 30-07-1991, art. 13> Voor iedere zaak wordt, onder vermelding van de naam van de verslaggever en van de aanwezige leden, een afzonderlijke en met redenen omklede beslissing genomen, die in een bijzonder register wordt ingeschreven.

De voorzitter van het college verzoekt de partijen, hun advocaten of gemachtigden, als zij dat wensen, in het in het vorige lid vermelde register een verklaring van beroep te ondertekenen.

De partijen die niet verschijnen, worden geacht de beslissing van het college te aanvaarden.

Wanneer de aanwezige of vertegenwoordigde partijen geen verklaring van beroep ondertekenen, is de beslissing van het college definitief. Van het definitieve karakter van de beslissing wordt melding gemaakt in het bijzonder register vermeld in het eerste lid, en de beslissing tot wijziging van de kiezerslijst wordt onverwijld ten uitvoer gelegd.

De beslissing van het college wordt neergelegd op de gemeentesecretarie, waar eenieder er kosteloos inzage van kan nemen.

Het beroep tegen de beslissing van het college heeft schorsende kracht ten aanzien van elke verandering in de kiezerslijst.

HOOFDSTUK III. - (BEROEP BIJ HET HOF VAN BEROEP.) <W 30-07-1991, art. 13>

Art. 27. <W 30-07-1991, art. 13> De burgemeester zendt onverwijld aan het hof van beroep, met alle middelen, een expeditie van de beslissingen van het college waartegen beroep is ingesteld alsook alle documenten die de gedingen betreffen.

De partijen worden verzocht voor het hof te verschijnen binnen vijf dagen na ontvangst van het dossier en in elk geval vóór de dag die de verkiezing voorafgaat. Het staat hun vrij hun conclusies schriftelijk naar de kamer te sturen die is aangewezen om de zaak te onderzoeken.

Art. 28. <W 30-07-1991, art. 13> Indien het hof een getuigenverhoor beveelt, kan het dit aan een vrederechter opdragen.

Art. 29. <W 30-07-1991, art. 13> Indien het getuigenverhoor plaats heeft voor het hof, geeft de griffier aan de partijen ten minste vierentwintig uur van tevoren kennis van de vastgestelde dag en de te bewijzen feiten.

Art. 30. <W 30-07-1991, art. 13> De getuigen mogen vrijwillig verschijnen, zonder dat zij hun recht op getuigengeld verliezen. Zij zijn verplicht te verschijnen op enkele dagvaarding. Zij leggen de eed af zoals in correctionele zaken.

In geval van niet-verschijning of van valse getuigenis worden zij vervolgd en gestraft zoals in correctionele zaken.

De straffen bepaald tegen niet-verschijnende getuigen worden evenwel zonder vordering van het openbaar ministerie toegepast door het hof of door de magistraat die het getuigenverhoor afneemt.

Art. 31. <W 30-07-1991, art. 13> In getuigenverhoren betreffende kiesrechtzaken kan een getuige niet worden ondervraagd met toepassing van artikel 937 van het Gerechtelijk Wetboek.

Bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad van één der partijen mogen evenwel niet als getuige worden gehoord.

Art. 32. <W 30-07-1991, art. 13> De debatten voor het hof zijn openbaar.

Art. 33. <W 30-07-1991, art. 13> Bij de openbare terechtzitting geeft de voorzitter van de kamer het woord aan de partijen; die mogen zich laten vertegenwoordigen en bijstaan door een advocaat.

Na het advies van de procureur-generaal gehoord te hebben, doet het hof staande de vergadering uitspraak door middel van een arrest dat in openbare zitting wordt voorgelezen; dit arrest wordt ter griffie van het hof neergelegd, waar de partijen er kosteloos inzage van kunnen nemen.

Het beschikkend gedeelte van het arrest wordt door toedoen van het openbaar ministerie met alle middelen onverwijld ter kennis gebracht van het college van burgemeester en schepenen dat de beslissing waartegen beroep is ingesteld heeft genomen en van de andere partijen.

Het arrest wordt onverwijld ten uitvoer gelegd, wanneer het een wijziging van de kiezerslijst inhoudt.

Art. 34. <W 30-07-1991, art. 13> Over het beroep wordt zowel in afwezigheid als in aanwezigheid van de partijen uitspraak gedaan. Alle arresten van het hof worden geacht op tegenspraak te zijn geweest; ze zijn niet vatbaar voor beroep.

HOOFDSTUK IV. - (ALGEMENE BEPALINGEN.) <W 30-07-1991, art. 13>

Art. 35. <W 30-07-1991, art. 13> In het door meer dan één verzoeker ingediende verzoekschrift wordt één enkele woonplaats gekozen; bij gebreke daarvan worden de verzoekers geacht bij de eerste verzoeker woonplaats te hebben gekozen.

Art. 36. <W 30-07-1991, art. 13> Het getuigengeld wordt geregeld zoals in strafzaken.

Art. 37. <W 30-07-1991, art. 13> De partijen schieten de kosten voor.

Niet alleen de eigenlijke procedurekosten worden begroot, maar ook de kosten van de stukken die de partijen tot staving van hun eisen hebben moeten overleggen in het geding.

Art. 38. <W 30-07-1991, art. 13> De kosten zijn ten laste van de verliezende partij. Worden de partijen elk op enige punten in het ongelijk gesteld, dan kunnen de kosten worden gecompenseerd.

Indien de eisen van de partijen niet klaarblijkelijk ongegrond zijn, kan het hof bevelen dat de kosten geheel of gedeeltelijk ten laste van de Staat zullen komen.

Art. 39. <W 30-07-1991, art. 13> De griffiers van de Hoven van beroep zenden aan de gemeentebesturen afschrift van de arresten.

Art. 40. (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>

[Art. 41.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 42.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 43.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 44.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 45.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 46.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 47.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 48.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 49.](#) (opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 3°>
[Art. 50.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 51.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 52.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 53.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 54.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 55.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 56.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 57.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 58.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 59.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 60.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 61.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 62.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 63.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 64.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 65.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 66.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 67.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 68.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 69.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 70.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 71.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 72.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 73.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>
[Art. 74.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 75.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 76.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 77.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 78.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 79.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 80.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 81.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 82.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 83.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 84.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 85.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[Art. 86.](#) (opgeheven) <W 05-07-1976, art. 10>

[TITEL III.](#) - INDELING VAN DE KIEZERS EN VAN DE STEM BUREAUS. <W 05-07-1976, art. 11>

[HOOFDSTUK I.](#) - STEM BUREAUS.

[Art. 87.](#)^[1] De verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers worden gehouden per kieskring. Elke provincie vormt een kieskring. Het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad vormt eveneens een kieskring. De kieskringen bestaan uit een of meer administratieve arrondissementen overeenkomstig de bij dit Wetboek gevoegde tabel.^[1]

(1)<W 2012-07-19/33, art. 2, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 87bis.](#)

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 22, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 88.](#) <W 1993-07-16/31, art. 44> De administratieve arrondissementen worden voor de ^[1] in artikel 87^[1] bedoelde kiesverrichtingen ingedeeld in kieskantons overeenkomstig de ^[1] in dat artikel^[1] vermelde indelingstabel.
^[2] De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de samenstelling en de hoofdplaats van de kantons binnen éénzelfde kieskring wijzigen.^[2]

(1)<W 2014-01-06/62, art. 23, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 9, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 89.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 4°>

[Art. 89bis.](#) <W 09-08-1988, art. 21> (In afwijking van artikel 4), hebben de kiezers (die zijn ingeschreven op de kiezerslijsten van) de gemeenten Voeren en Komen-Waasten de mogelijkheid respectievelijk in Aubel en Heuvelland te stemmen, in het door de Minister van Binnenlandse Zaken aangeduide bureau. <W 30-07-1991, art. 14>

[Art. 89ter.](#) ^[1] Voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben de kiezers die zijn ingeschreven op de kiezerslijst van de gemeenten van het kieskanton Sint-Genesius-Rode de mogelijkheid te stemmen hetzij voor een lijst van de kieskring Vlaams-Brabant, hetzij voor een lijst van de kieskring Brussel-Hoofdstad.^[1]

(1)<Ingevoegd bij W 2012-07-19/33, art. 4, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 90.](#) Wanneer er in de gemeente (...) niet meer dan achthonderd kiezers zijn, vormen zij een enkele stemafdeling. Zijn er meer, dan worden zij ingedeeld in stemafdelingen van ten hoogste achthonderd en ten minste honderd vijftig kiezers. ^[1] De provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar kan, op met redenen omkleed verzoek van de gemeente, toelaten dat een stemafdeling meer dan 800 kiezers bevat, maar evenwel niet meer dan 840 kiezers.^[1] <W 30-07-1991, art. 15, 1°>
<Lid 2 opgeheven> <W 30-07-1991, art. 15, 2°>

(Wanneer de stemming anders gebeurt dan aan de hand van een stembiljet, kan de Koning het aantal kiezers per stemafdeling verhogen, zonder dat het aantal ervan echter hoger ligt dan 2 000.) <W 1993-07-16/31, art. 45>

(1)<W 2023-03-28/02, art. 10, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 91. Met instemming van het college van burgemeester en schepenen deelt (de provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar) de kiezers per kieskanton in stemafdelingen in en bepaalt de volgorde van de stemafdelingen van elk kanton, [¹ waarbij deze stemafdelingen verzameld worden per gemeente van het ambtsgebied van het kanton]¹. <W 30-07-1991, art. 16, 1°>

Met instemming van het college wijst hij voor elke stemafdeling een afzonderlijk stemlokaal aan. Indien het wegens het aantal stemafdelingen noodzakelijk is, kan hij er verscheidene (...) in de lokalen van een zelfde gebouw bijeenroepen. <W 05-07-1976, art. 15>

Zijn het college en (de provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar) het niet eens over de indeling van de kiezers in stemafdelingen of over de keus van de stemlokalen, dan beslist (de Minister van Binnenlandse Zaken). <W 30-07-1991, art. 16, 1° en 2°>

(Wat de kieskantons Voeren en Komen-Waasten betreft, worden de bevoegdheden die door de vorige leden toegekend zijn aan de provinciegouverneur of aan zijn afgevaardigde respectievelijk uitgeoefend door de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen.) <W 30-07-1991, art. 16, 3°>

(1)<W 2014-02-10/02, art. 2, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

Art. 92. <W 30-07-1991, art. 17> Tot de dag van de verkiezing zenden de gemeentebesturen rechtstreeks aan de voorzitters van de stembureaus, zodra die zijn aangewezen :

1° de lijst van personen die, nadat de kiezerslijst is opgemaakt, ervan geschrapt moeten worden, hetzij omdat ze de Belgische nationaliteit hebben verloren, hetzij omdat ze van de bevolkingsregisters in België geschrapt zijn ten gevolge van een maatregel van ambtshalve schrapping of wegens vertrek naar het buitenland, hetzij omdat ze overleden zijn;

2° de kennisgevingen die hun ter uitvoering van artikel 13, na het opmaken van de kiezerslijst worden meegedeeld;

3° de wijzigingen die in de kiezerslijst zijn aangebracht als gevolg van de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen bedoeld in artikel 26 of van de arresten van het hof van beroep bedoeld in artikel 33.

Art. 92bis. <W 30-07-1991, art. 18> Wanneer de lijst van personen, de kennisgevingen en de wijzigingen, respectievelijk vermeld in 1°, 2° en 3° van artikel 92 betrekking hebben op kiezers van de gemeenten Voeren en Komen-Waasten, worden ze door het college van burgemeester en schepenen van elk van deze twee gemeenten bovendien respectievelijk toegezonden aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen, die ze onverwijld moeten sturen aan de voorzitters van de stembureaus, die met toepassing van artikel 89bis door de Minister van Binnenlandse Zaken zijn aangewezen.

Art. 93. [¹ [² Tenminste veertien dagen vóór de verkiezingsdag stelt het college van burgemeester en schepenen enerzijds een voor echt verklaard uittreksel van de kiezerslijst, opgemaakt per stemafdeling, elektronisch ter beschikking van de voorzitter van het kantonhoofdbureau en stelt het anderzijds twee voor echt verklaarde uittreksels uit de lijst van de kiezers die opgeroepen werden om te stemmen in de desbetreffende afdeling, ter beschikking van elke voorzitter van een stembureau.]² [² Indien er ten minste veertien dagen vóór de verkiezingsdag nog geen bureauvoorzitter aangewezen is, mogen de twee voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijst van de desbetreffende stemafdeling na die datum ter beschikking gesteld worden.]²

[² Ten minste veertien dagen vóór de verkiezingsdag stellen de Colleges van burgemeester en schepenen van de gemeenten Voeren en Komen-Waasten bovendien twee bijkomende voor echt verklaarde uittreksels uit de kiezerslijsten ter beschikking van respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen, die deze onmiddellijk ter beschikking stellen van de voorzitters van de stembureaus die door de minister van Binnenlandse Zaken aangewezen werden in toepassing van artikel 89bis.]²]¹

(1)<W 2016-11-17/12, art. 5, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 11, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 93bis.

<Opgeheven bij W 2016-11-17/12, art. 6, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

Art. 94. <W 05-07-1976, art. 18> (§ 1.) (In de hoofdplaats van elke kieskring voor de verkiezing van de leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt een hoofdbureau van de kieskring samengesteld.) <W 1993-07-16/3, art. 46, 1°> <W 2002-12-13/40, art. 3, 002; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

Het (hoofdbureau van de kieskring) moet [⁴ , in de gevallen bedoeld in artikel 105, ten minste [⁵ zes maanden vóór de verkiezingsdag]⁵ en, in het geval bedoeld in artikel 106, ten minste drieëndertig dagen vóór die van de

verkiezing]⁴ samengesteld zijn. Het wordt voorgezeten door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van de hoofdplaats of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hem vervangt. <KB 05-04-1994, art. 3, 1°>

[³ Het hoofdbureau van de kieskring Brussel wordt gezamenlijk voorgezeten door de voorzitter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg en de voorzitter van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg. Voor de kieskring Brussel wordt verstaan onder "voorzitter van het kieskringshoofdbureau", "de voorzitter van de in artikel 94 bedoelde hoofdbureaus van de kieskring" en "voorzitter van het hoofdbureau": "de gezamenlijk zitting houdende voorzitters van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg en van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg.]"³

[⁵ In de kieskringen waar geen zetel van een rechtbank van eerste aanleg gevestigd is, wordt het hoofdbureau voorgezeten door de voorzitter van de afdeling van de rechtbank van eerste aanleg van de hoofdplaats of, bij zijn ontstentenis, door de magistraat die hem vervangt.]"⁵

Het (hoofdbureau van de kieskring) bestaat, buiten de voorzitter, uit vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters, [⁶ door de voorzitter aangewezen uit de kiezers en, bij voorkeur, uit de kiezers van de kieskring.

Hetzelfde geldt voor de secretaris]⁶. <KB 05-04-1994, art. 3, 1° en 3°>

[² ...]"²

Bij samenvoeging van twee of meer administratieve arrondissementen voor de verkiezing van de volksvertegenwoordigers (...), wordt de hoofdplaats aangegeven in de bij artikel 87 bedoelde indelingstabel. <W 1993-07-16/31, art. 46, 2°>

Het (hoofdbureau van de kieskring) houdt zich [⁵ met name]⁵ bezig met de aan de stemming voorafgaande verrichtingen en met de algemene telling van de stemmen. <KB 05-04-1994, art. 3, 1°>

De voorzitter houdt toezicht over de gezamenlijke verrichtingen in (de kieskring) en schrijft zo nodig de spoedmaatregelen voor die de omstandigheden mochten vereisen. <KB 05-04-1994, art. 3, 4°>

(§ 2. Zonder afbreuk te doen aan de bepalingen voorzien in het tweede lid en de volgende leden :

1° het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde is belast met de kiesverrichtingen voor de lijsten van de Franstalige kandidaten en voor de lijsten van de Nederlandstalige kandidaten voorgedragen in deze kieskring;

2° het hoofdbureau van de kieskring Leuven is belast met de kiesverrichtingen voor de lijsten van de kandidaten die worden voorgedragen in de kieskring Leuven.

Voor de verrichtingen die zowel op de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde betrekking hebben als op de kieskring Leuven, wordt een bureau opgericht dat de leden van elk van deze twee bureaus verenigt.

Het bureau aangeduid in het vorige lid, genaamd " verenigd bureau ", houdt zitting in de hoofdplaats van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Het wordt voorgezeten door de voorzitter van de kieskring die het grootste aantal inwoners telt. In geval van staking van stemmen in de schoot van het verenigd bureau is de stem van de voorzitter doorslaggevend. Het verenigd bureau is bevoegd voor de volgende verrichtingen :

1° het opmaken en drukken van het stembiljet, zoals bepaald in de artikelen 127 tot 129;

2° de verrichtingen inzake het tellen van de stemmen, de aanwijzing en de afkondiging van de verkozenen, zoals bepaald in de artikelen 164 en 172 tot 176;

3° het opstellen van het proces-verbaal van de verkiezing, zoals bepaald in artikel 177.

Indien tussen de zittingen van het voorlopig en van het definitief afsluiten van de kandidatenlijsten, zoals bepaald in de artikelen 119 en 124, de indieners of de kandidaten van een lijst die behoort tot het geheel van lijsten van Franstalige kandidaten of tot het geheel van lijsten van Nederlandstalige kandidaten van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde een klacht hebben ingediend tegen het aanvaarden van kandidaten op een lijst die ingediend is in handen van de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Leuven, of omgekeerd, indien de indieners of de kandidaten van een lijst die werd ingediend in handen van de voorzitter van het hoofdbureau in laatstgenoemde kieskring een klacht hebben ingediend tegen het aanvaarden van een kandidaat op een lijst die behoort tot het geheel van de lijsten van Franstalige kandidaten of tot het geheel van de lijsten van Nederlandstalige kandidaten van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde, dan overleggen het hoofdbureau van laatstgenoemde kieskring en het hoofdbureau van de kieskring Leuven met elkaar en houden ze zitting, indien nodig, als verenigd bureau tijdens de definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten, om elke contradictie in de beslissingen over deze klachten te vermijden.) <W 2002-12-13/40, art. 3, 002; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 3 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

(1)<W 2009-04-14/01, art. 25, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2012-07-19/33, art. 5, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

(3)<W 2014-01-06/58, art. 2, 020; Inwerkingtreding : 31-03-2014>

(4)<W 2018-04-19/25, art. 7, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 12, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(6)<W 2024-04-14/16, art. 2, 032; Inwerkingtreding : 09-12-2023>

[Art. 94bis.](#)

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 24, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 94ter.](#) <W 2003-04-02/34, art. 15, 006; Inwerkingtreding : 16-04-2003> § 1. De voorzitters van de in artikel 94 bedoelde hoofdbureaus van de kieskring [¹ ...]"¹ maken, ieder wat hem betreft, binnen vijfenzeventig dagen na de datum van de verkiezingen, in vier exemplaren, een verslag op ten behoeve van de Controlecommissie bedoeld in artikel 1, eerste lid, 4°, van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de

controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, over de uitgaven die de politieke partijen en de kandidaten voor verkiezingspropaganda hebben gedaan, alsmede over de herkomst van de geldmiddelen die zij daartoe hebben aangewend.

Bij het opmaken van het verslag kunnen de voorzitters alle inlichtingen en nadere informatie opvragen die daartoe noodzakelijk zijn.

Het verslag vermeldt :

- de partijen en de kandidaten die aan de verkiezingen hebben deelgenomen;
- de door hen verrichte verkiezingsuitgaven;
- de door hen gepleegde inbreuken op de aangifteplicht, als bedoeld in respectievelijk artikel 6 van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen en artikel 116, § 6;
- de inbreuken op de artikelen 2 en 5, § 1, van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de federale Kamers, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, die blijken uit de door hen ingediende aangiften.

De aangiften worden als bijlage bij het verslag gevoegd.

Het verslag wordt opgesteld op daartoe bestemde formulieren die door de Minister van Binnenlandse Zaken ter beschikking worden gesteld.

§ 2. Twee exemplaren van het verslag worden door de voorzitter van het hoofdbureau bewaard en twee exemplaren worden aan de voorzitters van de Controlecommissie toegezonden.

Een exemplaar van het verslag wordt vanaf de vijftenzeventigste dag na de verkiezingen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg gedurende vijftien dagen ter inzage gelegd van alle kiesgerechtigden, op vertoon van hun oproepingsbrief voor de verkiezingen, die hieromtrent binnen dezelfde termijn schriftelijk hun opmerkingen kunnen formuleren.

De twee laatste exemplaren van het verslag en de opmerkingen van de kandidaten en de kiesgerechtigden worden vervolgens door de voorzitter van het hoofdbureau toegezonden aan de voorzitters van de Controlecommissie.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 25, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 95.](#)<W 05-07-1976, art. 19> § 1. Elk kieskanton omvat een kantonhoofdbureau, [[5](#) telbureaus][5](#) en stembureaus.

§ 2. [[8](#) Het kantonhoofdbureau is in de hoofdplaats van het kanton gevestigd en wordt voorgezeten:

- 1° door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg of zijn plaatsvervanger in de hoofdplaats van het kieskanton die samenvalt met de hoofdplaats van een gerechtelijk arrondissement;
- 2° door de voorzitter van de afdeling van de rechtbank van eerste aanleg of zijn plaatsvervanger in de hoofdplaats van het kieskanton die samenvalt met de zetel van een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg;
- 3° door de vrederechter in de hoofdplaats van het kieskanton die samenvalt met de hoofdplaats van een gerechtelijk kanton;
- 4° door een vrederechter van het gerechtelijk arrondissement wanneer de hoofdplaats van het kieskanton niet samenvalt met de hoofdplaats van een gerechtelijk kanton;
- 5° door een plaatsvervanger van de in de bepaling onder 4° bedoelde vrederechters;
- 6° indien nodig, door een persoon bedoeld in paragraaf 4, derde lid, 1° tot 5°.][8](#)

§ 3. De voorzitter van het kantonhoofdbureau [[8](#) aangewezen, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, minstens vier maanden vóór de dag van de verkiezingen en, in het in artikel 106 bedoelde geval, minstens drieëndertig dagen vóór de dag van de verkiezingen, door de voorzitter van het kieskringhoofdbureau waarvan het kanton afhangt na advies van de voorzitter van de vrederechters van het gerechtelijk arrondissement wanneer de aanwijzing gebeurt in toepassing van de bepalingen van paragraaf 2, 4° en 5°][8](#) is voornamelijk belast met het toezicht op de kiesverrichtingen in het gehele kieskanton. Hij verwittigt onmiddellijk de voorzitter (van het hoofdbureau van de kieskring)[[3](#) ...][3](#) van elke omstandigheid die het toezicht van deze laatste vereist. Hij verzamelt [[2](#) op het niveau van het kanton de uitkomsten van de [[7](#) telling][7](#) die uitgevoerd werd per gemeente die deel uitmaakt van het kanton][2](#). <W 1993-07-16/31, art. 49> <KB 05-04-1994, art. 4, 1°>

§ 4. De voorzitter van het kantonhoofdbureau wijst achtereenvolgens aan :

- 1° de voorzitters van de [[5](#) telbureaus][5](#);
- 2° de voorzitters van de stembureaus;
- 3° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de [[5](#) telbureaus][5](#).
- (4° de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de stembureaus.) <W 2007-02-13/37, art. 3, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

[[8](#) De voorzitters van de stembureaus en de voorzitters, bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van de telbureaus worden zo snel mogelijk en uiterlijk drie dagen vóór die van de verkiezing aangewezen. De voorzitter van het kantonhoofdbureau mag, als hij dat nodig acht, plaatsvervangende voorzitters voor de stem- en telbureaus aanwijzen. De voorzitter van het kantonhoofdbureau betekent de aanwijzingen bedoeld in de eerste twee zinnen onmiddellijk via aangetekende zending aan de betrokkenen en de gemeenteoverheid.][8](#)

[[8](#) In het kieskanton worden deze personen, willekeurig en ervoor zorgend dat er voldoende maatregelen genomen worden om dit willekeurige karakter te garanderen, aangewezen onder de volgende categorieën:

- 1° de magistraten van de Rechterlijke Orde;

- 2° de magistraten in opleiding;
- 3° de advocaten en de stagedoende advocaten;
- 4° de notarissen;
- 5° de gerechtsdeurwaarders;
- 6° de hoofdgriffiers, de griffiers-hoofden van dienst en de griffiers van de hoven, rechtbanken en vrederegerechten, alsook de hoofdsecretarissen, de secretarissen-hoofden van dienst en de parketsecretarissen;
- 7° de beoefenaars van de volgende gereguleerde beroepen: makelaar, architect, accountant, landmeter-expert, apotheker en bedrijfsrevisor;
- 8° de bekleeders van een ambt die onder de Staat, de gemeenschappen en de gewesten ressorteren en de bekleeders van een gelijkwaardige graad die ressorteren onder de provincies, gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn, instellingen van openbaar nut al dan niet bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, of autonome overheidsbedrijven bedoeld in de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven;
- 9° het onderwijzend personeel.

Indien de voorzitter van het kantonhoofdbureau zodanige problemen ondervindt bij het samenstellen van de stem- en telbureaus dat het goede verloop van de stemming erdoor in het gedrang zou komen, mag hij, op met redenen omklede wijze, overgaan tot de aanwijzingen bedoeld in het derde lid, zonder dat het willekeurige karakter gegarandeerd is.

Indien nodig, gebeuren de aanwijzingen bedoeld in het derde lid onder de vrijwilligers en onder de kiezers [⁹ en, bij voorkeur, onder de kiezers]⁹ van de kieskring.

Opdat de betrokken overheden de in paragraaf 12, eerste lid, 1°, bedoelde lijsten zouden kunnen samenstellen, sturen de Rijksdienst voor de Sociale zekerheid, het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid, de Kruispuntbank van Ondernemingen alsmede de beroepsverenigingen van de categorieën bedoeld in het derde lid, 3°, 4°, 5° en 7°, de naam, de voornamen, het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, het adres en het beroep van de in het derde lid, 1° tot 9°, bedoelde personen door naar de gemeentebesturen waar deze personen hun hoofdverblijfplaats gevestigd hebben. De gemeentebesturen registreren deze gegevens in de bevolkingsregisters.

De Koning bepaalt de nadere regels voor de elektronische uitwisseling van de in het zesde lid bedoelde gegevens, met inbegrip van de regelmaat van deze uitwisseling, de gebruikte elektronische middelen en het beheer van het ontvangen informatiegegeven in geval van stopzetting van een beroep bedoeld in het derde lid, 1° tot 9°.]⁸

[⁸ De persoon, met uitzondering van de personen vermeld in paragraaf 4, derde lid, 8°, die reeds minstens twee keer de functie van bijzitter in een stem- of telbureau heeft uitgeoefend, en dit vanaf de eerstvolgende verkiezingen volgend op de inwerkingtreding van deze bepaling en op basis van de registratie in de bevolkingsregisters van de effectieve uitoefening van deze functie, wordt op zijn verzoek vrijgesteld van de verplichting om die functie nogmaals uit te oefenen. Dat verzoek dient minstens 40 dagen voor de dag van de verkiezingen te worden gericht aan de gemeente waar deze aanvrager zijn verblijfplaats heeft, opdat deze gemeente de vrijstelling in de bevolkingsregisters zou kunnen registreren. Dit verzoek ontslaat de betrokken persoon niet van een eventuele ambtshalve aanwijzing als bijzitter overeenkomstig artikel 103.]⁸

§ 5. [⁸ Ieder die zich, zonder geldige reden, onttrekt aan de aanwijzing voorzien in paragraaf 4, zonder een verzoek tot vrijstelling te hebben ingediend binnen de termijn bepaald in diezelfde paragraaf, of zonder de reden van zijn verhindering te hebben opgegeven binnen de termijn bepaald in paragraaf 10, eerste lid, of zonder geldige reden, en ieder die door zijn schuld, zijn onvoorzichtigheid of zijn nalatigheid op enigerlei wijze de hem toevertrouwde opdracht in gevaar brengt, wordt gestraft met een geldboete van vijftig tot tweehonderd euro.]⁸

§ 6. Ingeval één van de aldus aangewezen voorzitters op het ogenblik van de verrichtingen verhinderd of afwezig is, [⁸ zorgt het bureau zelf voor de nodige aanvulling of doet het een beroep op een met toepassing van paragraaf 4, tweede lid, aangewezen plaatsvervangende voorzitter, als de voorzitter van het kantonhoofdbureau deze mogelijkheid gebruikt heeft]⁸. Indien de leden van het bureau het oneens zijn over de keus, beslist de stem van het oudste lid. Hiervan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

§ 7. Het kantonhoofdbureau bestaat uit de voorzitter, vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters, [⁹ door de voorzitter aangewezen uit de kiezers en, bij voorkeur, uit de kiezers van de kieskring. Hetzelfde geldt voor de secretaris]⁹.

§ 8. De [⁵ telbureaus]⁵ zijn in de hoofdplaats van het kieskanton gevestigd [² en voeren hun verrichtingen uit per gemeente die deel uitmaakt van het kanton]². Zij bestaan uit de voorzitter, vier bijzitters, (vier plaatsvervangende bijzitters) en een secretaris, die wordt benoemd overeenkomstig de bepalingen van artikel 100. <W 30-07-1991, art. 21, 2°>

§ 9. De stembureaus bestaan uit de voorzitter, vier bijzitters en vier plaatsvervangende bijzitters en een secretaris die wordt benoemd overeenkomstig artikel 100. (De bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters worden door de voorzitter van het kantonhoofdbureau, [⁴ ten minste drie dagen vóór de verkiezing, aangewezen [⁸ bij voorkeur onder de kiezers van de stemafdeling]⁸. De voorzitter van het kantonhoofdbureau betekent deze aanwijzingen onmiddellijk via aangetekende zending aan de betrokkenen.]⁴) (...) <W 30-07-1991, art. 21, 3°> <W 2007-02-13/37, art. 3, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

§ 10. [⁴ In geval van verhindering moeten de aangewezen voorzitters, bijzitters en plaatsvervangende bijzitters de voorzitter van het kantonhoofdbureau daarvan bericht geven binnen achtenveertig uur na de kennisgeving.

Indien het aantal bijzitters dat de functie aanvaardt, onvoldoende is om het stem- of [⁶ telbureau]⁶ samen te

stellen, vult de bureauvoorzitter dat aantal aan overeenkomstig § 9.

[⁸ Wordt gestraft met een geldboete van vijftig tot tweehonderd euro, de voorzitter, de bijzitter of de plaatsvervangend bijzitter die de redenen van zijn/haar verhindering niet opgegeven heeft binnen de vastgelegde termijn of die het, zonder wettige reden, nagelaten heeft om het opgedragen ambt te vervullen. Het gebruik van het verzoek tot vrijstelling onder de voorwaarden bepaald in paragraaf 4 geeft geen aanleiding tot deze strafbaarstelling.]⁸

De voorzitter van het kantonhoofdbureau informeert elke voorzitter van een stem- of [⁶ telbureau]⁶ over de aanwijzing van de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters van zijn/haar bureau.]⁴

§ 11. De kandidaten mogen geen deel uitmaken van een bureau.

§ 12. [⁸ Tijdens de tweede maand die voorafgaat aan die van de verkiezing in het geval bedoeld in artikel 105, of zodra de datum van de stemming vastgesteld is in het geval bedoeld in artikel 106, verstuurt het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege elektronisch naar het kantonhoofdbureau waarvan de gemeente deel uitmaakt:

1° een lijst met de personen die in aanmerking komen om één van de functies vermeld in paragraaf 4, eerste lid, 1° tot 3°, uit te oefenen, behoren tot de categorieën bedoeld in paragraaf 4, derde lid, 1° tot 9°, en kiezers zijn in het kieskanton. Deze lijst die de naam, de voornamen, het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, het adres en het beroep van die personen vermeldt, wordt uiterlijk de drieëndertigste dag vóór de verkiezing doorgestuurd;

2° een lijst met de kiezers die krachtens paragraaf 9 aangewezen zouden kunnen worden ten belope van vierentwintig personen per stemafdeling. Deze lijst, die dezelfde gegevens bevat als die bedoeld in de bepaling onder 1°, mag geen personen bevatten die bedoeld worden in de bepaling onder 1°. Deze lijst wordt uiterlijk drieëndertig dagen vóór de verkiezing naar de voorzitter van het kantonhoofdbureau doorgestuurd.

De in het eerste lid bedoelde lijsten worden de tweede dag na de geldigverklaring van de verkiezingen, vernietigd.]⁸

§ 13. (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 21, 5°>

(1)<W 2009-04-14/01, art. 27, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2014-02-10/02, art. 3, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(3)<W 2014-01-06/62, art. 26, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(4)<W 2018-04-19/25, art. 8, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(6)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(7)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(8)<W 2023-03-28/02, art. 16, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(9)<W 2024-04-14/16, art. 3, 032; Inwerkingtreding : 09-12-2023>

[Art. 95bis](#). <Ingevoegd bij W 2007-02-13/37, art. 4; Inwerkingtreding : 17-03-2007> De voorzitters van de in de artikelen 94 [¹ ...]¹ en 95 bedoelde hoofdbureaus delen op digitale wijze hun contactgegevens mee aan de [³ Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken]³, [² binnen de vierentwintig uur na de samenstelling ervan]².

[³ De doorgestuurde gegevens, die gebruikt zullen worden om met deze voorzitters contact te kunnen opnemen in het kader van het beheer van de kiesverrichtingen en om de toegang van de gebruikers tot de software, bedoeld in artikel 165, eerste tot derde lid, te beheren, zijn de naam, de voornaam, het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, de functie, het elektronisch adres en het telefoonnummer.

Met het oog op een beheer van de kiesverrichtingen bij vervroegde verkiezingen, worden deze gegevens, mits het voorafgaande akkoord van de betrokken personen, door de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken bewaard tot de dag van de verkiezing die volgen op de verkiezing waarvoor deze gegevens meegedeeld werden.]³

(1)<W 2014-01-06/62, art. 27, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 9, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 17, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 95ter](#). [¹ Het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege wijst in elke gemeente minstens vier maanden vóór de dag van de verkiezingen en, in het in artikel 106 bedoelde geval, minstens vijfendertig dagen vóór de dag van de verkiezingen, een personeelslid van het gemeentebestuur aan dat belast is met de coördinatie van de taken betreffende de organisatie van de verkiezingen die aan het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege toevertrouwd worden. Deze persoon is het contactpunt van de gemeente voor de kieshoofdbureaus, de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en de burgers.

De contactgegevens van het in het eerste lid bedoelde personeelslid van het gemeentebestuur worden digitaal naar de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken doorgestuurd binnen de vierentwintig uur na zijn aanwijzing.

De doorgestuurde gegevens, die gebruikt worden om met deze personen contact te kunnen opnemen in het kader van het beheer van de kiesverrichtingen en om de toegang van deze personen tot de software waarmee de gemeenten de informatie betreffende de stem- en telbureaus kunnen uitwisselen, te beheren, zijn de naam, de voornaam, het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, de functie, het elektronisch adres en het telefoonnummer.

Met het oog op een beheer van de kiesverrichtingen bij vervroegde verkiezingen, worden deze gegevens, mits het voorafgaande akkoord van de betrokken personen, door de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken bewaard tot de dag van de verkiezing die volgen op de verkiezing waarvoor deze gegevens meegedeeld werden.

Het personeelslid van het gemeentebestuur van de gemeente die kantonhoofdplaats is, heeft het recht om de vergaderingen van het kantonhoofdbureau met adviserende stem bij te wonen.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2023-03-28/02, art. 18, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 96.](#) De lijst van de voorzitters wordt voor elk kanton opgemaakt door de [³ voorzitter van het kantonhoofdbureau.]³ <W 05-07-1976, art. 20, 1°>

Hij voorziet ten spoedigste in de vervanging van degenen die hem binnen [² achtenveertig uur]² na ontvangst van het bericht een reden van verhindering hebben doen kennen. (Ten minste veertien dagen voor de verkiezing zendt hij de definitieve lijst aan (de voorzitter van het hoofdbureau [¹ ...]¹) [² ...]²) <W 30-07-1991, art. 22, 1°> <W 16-07-1993, art. 50>

[² ...]²

(1)<W 2014-01-06/62, art. 28, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 10, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 19, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 97.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 21, 1° en 2°>

[Art. 98.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 21, 1° en 2°>

[Art. 99.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 21, 1° en 2°>

[Art. 100.](#) <W 05-07-1976, art. 22> De secretaris wordt door de voorzitter van het stembureau benoemd uit de kiezers van (de kieskring). Hij is niet stemgerechtigd. <KB 05-04-1994, art. 5>

[Art. 101.](#)[¹ De [⁴ voorzitters van de kantonhoofdbureaus]⁴ organiseren een opleiding ten behoeve van de voorzitters van de stem- en [³ telbureaus]³ van hun ambtsgebied of van de secretaris van deze bureaus.]¹ [² Zij gebruiken daarbij het didactisch materiaal dat ter beschikking gesteld wordt door de door de Koning aangewezen dienst.]²

(1)<Hersteld bij W 2009-04-14/01, art. 28, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 11, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 20, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 102.](#)[¹ Per kieskanton wordt een lijst met de stem- en telbureaus opgemaakt. Deze lijst vermeldt per bureau het bureaunummer en het adres.

Het kantonhoofdbureau verstuurt deze lijst elektronisch naar de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken, die de nodige maatregelen neemt opdat het publiek de lijst online zou kunnen raadplegen. Bovendien verstuurt de voorzitter van het kantonhoofdbureau deze lijst naar de provinciegouverneur of naar de door deze laatste aangewezen ambtenaar. De provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar neemt de nodige maatregelen door de lijst op te hangen, zodat het publiek deze kan raadplegen.

Wat echter de kieskantons Voeren en Komen-Waasten betreft, wordt de in het eerste lid bedoelde lijst respectievelijk verstuurd naar de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en naar de arrondissementscommissaris van Moeskroen. Zij nemen de nodige maatregelen door de lijst op te hangen, zodat het publiek deze kan raadplegen.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 21, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 103.](#) Het stembureau [¹ moet ten laatste gevormd worden om]¹ kwart voor acht uur. [² Voor deze vorming kiest de bureauvoorzitter vier bijzitters onder alle personen van wier aanwijzing hij door de voorzitter van het kantonhoofdbureau in kennis werd gesteld overeenkomstig artikel 95, § 10, vierde lid.]² Indien op dat ogenblik de bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters niet aanwezig zijn, vult de voorzitter het stembureau amts halve aan met aanwezige kiezers die kunnen lezen en schrijven.

Elk bezwaar tegen een dergelijke aanwijzing moet door de getuigen worden ingebracht vóór het begin van de verrichtingen. Het stembureau doet onverwijld uitspraak, zonder mogelijkheid van beroep.

(1)<W 2014-02-10/02, art. 4, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 22, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 104.](#) <W 05-07-1976, art. 24> (De voorzitters en de bijzitters [¹ ...]¹ van de hoofdbureaus van een

kieskring en van de kantonhoofdbureaus, en de voorzitters en bijzitters van de [2 telbureaus]2 leggen de volgende eed af :) <W 1993-07-16/31, art. 51>

" Ik zweer dat ik de stemmen getrouw zal opnemen en het geheim van de stemming zal bewaren. "

of :

" Je jure de recenser fidèlement les suffrages et de garder le secret des votes. "

of :

" Ich schwöre die Stimmen gewissenhaft zu zählen und das Stimmgeheimnis zu bewahren. "

De voorzitters en de bijzitters van de stembureaus, alsmede de secretarissen van de verschillende kiesbureaus en de getuigen van de kandidaten leggen de volgende eed af :

" Ik zweer dat ik het geheim van de stemming zal bewaren. "

of :

" Je jure de garder le secret des votes. "

of :

" Ich schwöre das Stimmgeheimnis zu bewahren. "

De eed wordt vóór het begin van de verrichtingen door de bijzitters, de secretaris en de getuigen afgelegd in handen van de voorzitter, vervolgens door deze ten overstaan van het samengesteld bureau.

De voorzitter of de bijzitter, die gedurende de verrichtingen benoemd wordt ter vervanging van een verhinderd lid, legt de eed af voordat hij zijn ambt aanvaardt.

Van deze eedaflegging wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 29, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

HOOFDSTUK II. - OPROEPING VAN DE KIEZERS.

Art. 105.[1] De gewone vergadering van de kiescolleges met het oog op de vervanging van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers heeft plaats op de eerste zondag die volgt op het verstrijken van een termijn van vijf jaar die ingaat op de datum van de laatste vergadering van de colleges met het oog op de algehele vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

De datum van de gewone vergadering van de kiescolleges wordt echter vastgesteld op de datum die voorzien is voor de verkiezing van een andere wetgevende vergadering wanneer die plaatsvindt binnen twee maanden die voorafgaan aan of in de maand die volgt op de overeenkomstig het eerste lid vastgestelde datum.[1]

[2] In de in artikel 106 bedoelde gevallen, wanneer de datum van de vervroegde verkiezingen samenvalt met de datum van de gewone vergadering van de kiescolleges, gebeuren de kiesverrichtingen enkel volgens de voorziene verkiezingskalender voor de gewone vergadering van de kiescolleges.[2]

(1)<W 2014-01-06/58, art. 3, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 12, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

Art. 106.<W 12-03-1937, art. 1> Bij ontbinding [1 van de Kamer van volksvertegenwoordigers]1 (...), evenals bij een vacature waarin niet kan voorzien worden door het aanstellen van een opvolger, vergadert het kiescollege binnen veertig dagen na de ontbindingsakte of na de vacature. De datum van de verkiezing wordt bij koninklijk besluit bepaald. <W 1993-07-16/31, art. 53>

Indien echter een vacature ontstaat binnen drie maanden vóór de vernieuwing [1 van de Kamer van volksvertegenwoordigers, mag het kiescollege niet worden opgeroepen dan op beslissing van de Kamer van volksvertegenwoordigers]1. (Dit geldt eveneens wanneer de vacature veroorzaakt is door het ontslag van een titularis of door de afstand van opvolgers.) In die onderscheiden gevallen heeft de eventuele vergadering van het kiescollege plaats binnen veertig dagen na de beslissing. <W 30-07-1991, art. 24> <W 1993-07-16/31, art. 53>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 30, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 107.<W 05-07-1976, art. 25> Ten minste vijftien dagen vóór de verkiezing doet de Minister van Binnenlandse Zaken in het Belgisch Staatsblad een bericht verschijnen waarbij de dag van de stemming, de uren van opening en sluiting van de stembureaus medegedeeld wordt.

Dit bericht vermeldt eveneens dat voor elke kiezer bezwaar mogelijk is bij het gemeentebestuur (tot twaalf dagen vóór de verkiezing). <W 30-07-1991, art. 25, 1°>

(De gouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar) draagt zorg dat het college van burgemeester en schepenen ten minste vijftien dagen tevoren aan elke kiezer een oproepingsbrief zendt aan de verblijfplaats die hij op dat tijdstip heeft. <W 30-07-1991, art. 25, 2°>

(Wat echter de gemeenten Voeren en Komen-Waasten betreft, wordt de bevoegdheid die door het derde lid toegekend wordt aan de provinciegouverneur of aan zijn afgevaardigde, nochtans uitgeoefend door respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en door de arrondissementscommissaris van Komen-Moeskroen.) <W 30-07-1991, art. 25, 3°>

(Tot de stemming worden toegelaten, alle personen die zijn ingeschreven op de kiezerslijst vermeld in artikel 10.) <W 30-07-1991, art. 25, 4°>

De kiezer die zijn oproepingsbrief niet heeft ontvangen, kan hem op de gemeentesecretarie afhalen [2 tot het sluitingsuur van de stembureaus in de gemeente]2.

Van dat recht wordt melding gemaakt in het bericht voorgeschreven in het eerste lid.

Deze oproepingsbrieven vermelden de dag waarop en het lokaal waarin de kiezer moet stemmen, de te verrichten benoemingen, de uren van opening en sluiting van het stembureau; (zij herinneren aan hetgeen bij de artikelen 94ter, § 1, eerste lid, en § 2, tweede lid, [² 130, eerste lid, 3°, en 143, vierde en vijfde lid]², wordt bepaald.) (De oproepingsbrieven, overeenkomstig het model dat bij koninklijk besluit te bepalen is, vermelden de naam, de voornamen [² ...]² en de hoofdverblijfplaats van de kiezer [¹ ...]¹), alsook het nummer waaronder hij op de kiezerslijst staat.) <W 19-05-1994, art. 13> <W 11-04-1994, art. 2>

(Lid opgeheven) <W 11-04-1994, art. 2, § 2, 1°>

(1)<W 2014-02-10/02, art. 5, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 23, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 107bis.](#) <W 09-08-1988, art. 25> Het speciaal model van oproepingsbrief, dat aan de in artikel 89bis bedoelde kiezers zal worden toegezonden, zal bij koninklijk besluit worden vastgelegd.

[Art. 107ter.](#)¹ Het speciaal model van oproepingsbrief, dat aan de in artikel 89ter bedoelde kiezers wordt toegezonden, wordt vastgelegd bij koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.¹

(1)<W 2012-07-19/33, art. 6, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[HOOFDSTUK III.](#) - (...) <Opgeheven bij W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[Art. 107quater.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[Art. 107quinquies.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[Art. 107sexies.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[Art. 107septies.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[Art. 107octies.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 1°>

[TITEL IV.](#) - KIESVERRICHTINGEN.

[HOOFDSTUK I.](#) - HANDHAVING VAN DE ORDE.

[Art. 108.](#) De kiescolleges zijn alleen bevoegd voor de verkiezing waarvoor zij zijn opgeroepen.

[¹ De kiezers mogen zich niet laten vervangen, tenzij ze bij volmacht stemmen met toepassing van de bepalingen van artikel 147bis.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 24, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 109.](#) De voorzitter van het stembureau neemt de nodige maatregelen om orde en rust te handhaven in de omgeving van het gebouw waar de verkiezing plaatsheeft.

Hij is tevens belast met de handhaving van de orde in het lokaal en kan die bevoegdheid wat het wachtlokaal betreft, aan een lid van het stembureau overdragen.

Alleen de kiezers van de stemafdeling en de kandidaten worden in het wachtlokaal toegelaten.

In het gedeelte van het lokaal waar wordt gestemd, worden de kiezers niet langer toegelaten dan nodig is om hun stembiljet in te vullen en in de bus te steken.

(De deskundigen, die zijn aangewezen bij artikel [¹ 24 van de wet van 7 februari 2014 tot organisatie van de elektronische stemming met papieren bewijsstuk]¹, [² de waarnemers bedoeld in artikel 203bis]² en de personen die belast zijn met het verlenen van technische bijstand worden toegelaten in de stembureaus op de dag van de stemming na vertoon aan de voorzitter van het stembureau van hun legitimatiekaart uitgereikt door de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken.) <W 2003-03-11/36, art. 15, 005; Inwerkingtreding : 07-04-2003>

Het is hun niet geoorloofd gewapend op te komen.

In de vergaderzaal of in de nabijheid van het stemlokaal mag geen gewapende macht worden opgesteld zonder opvordering van de voorzitter.

De burgerlijke overheid en de militaire bevelhebbers zijn gehouden zijn opvorderingen op te volgen.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 13, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 25, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 110.](#) <W 2003-03-11/36, art. 16, 005; Inwerkingtreding : 07-04-2003> Hij die, zonder lid van het stembureau, kiezer van de stemafdeling, kandidaat, deskundige aangewezen bij artikel [¹ 24 van de wet van 7 februari 2014 tot organisatie van de elektronische stemming met papieren bewijsstuk]¹, [² waarnemer bedoeld in artikel 203bis]² of verlener van technische bijstand te zijn, gedurende de kiesverrichtingen het lokaal van een der stemafdelingen betreedt, wordt op bevel van de voorzitter of van zijn gemachtigde uit het lokaal verwijderd;

indien hij weerstand biedt of opnieuw binnentreedt, wordt hij gestraft met geldboete van vijftig tot vijfhonderd euro.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 14, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
(2)<W 2023-03-28/02, art. 26, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 111.](#) Zij die in het stemlokaal openlijk tekens van goedkeuring of afkeuring geven of op enigerlei wijze wanorde veroorzaken, worden door de voorzitter of zijn gemachtigde tot de orde geroepen; indien zij daarmee voortgaan, kan de voorzitter of zijn gemachtigde hen doen verwijderen, met dien verstande dat hij hen opnieuw moet binnenlaten om te stemmen.

Van het bevel tot verwijdering wordt in het procesverbaal melding gemaakt en de schuldigen worden gestraft met een geldboete van vijftig tot vijfhonderd frank.

[Art. 112.](#)^[1] De onderrichtingen voor de kiezer [model I] en de bepalingen van Titel V en van de artikelen 110 en 111 van dit Wetboek worden opgehangen in het wachtlokaal.^[1]

(1)<W 2023-03-28/02, art. 27, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 113.](#)^[1] § 1. In het stembureau is een exemplaar van dit Wetboek beschikbaar.

§ 2. Een exemplaar van de kiezerslijst van het stembureau, onderscheiden van de twee exemplaren zoals voorzien in artikel 142, derde lid, is beschikbaar in het stembureau ter inzage door de kiezers van het stembureau op aanvraag aan de voorzitter van het stembureau die toezicht houdt op deze inzage. Eventuele opmerkingen worden in het proces-verbaal van het stembureau vermeld.

Deze lijst wordt bewaard in een hiertoe voorziene omslag die na de verkiezing terug wordt verzegeld en aan het personeelslid van het gemeentebestuur, zoals bedoeld in artikel 95ter, wordt overgedragen. Deze lijst wordt vernietigd nadat de verkiezing definitief geldig of ongeldig verklaard is.^[1]

(1)<W 2023-03-28/02, art. 28, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 114.](#) Niemand is gehouden het geheim van zijn stem bekend te maken, zelfs bij een gerechtelijk onderzoek of geschil of bij een parlementair onderzoek.

[HOOFDSTUK II.](#) - KANDIDAATSTELLING EN STEMBILJETTEN.

[Art. 115.](#)^[5] De voordrachten van de kandidaten moeten elektronisch ingediend worden bij of persoonlijk afgegeven worden aan de voorzitter van het kieskringhoofdbureau:

1° in de in artikel 105 bedoelde gevallen, uiterlijk op zaterdag, de zevenenvijftigste dag vóór de dag van de verkiezing, om 12 uur;

2° in het in artikel 106 bedoelde geval, uiterlijk op zaterdag, de negenentwintigste dag vóór de dag van de verkiezing, om 12 uur.

Indien de voordrachten van de kandidaten persoonlijk aan de voorzitter van het kieskringhoofdbureau afgegeven worden, moet dat gebeuren:

1° in de in artikel 105 bedoelde gevallen, op vrijdag, de achtenvijftigste dag vóór de dag van de verkiezingen, tussen 14 en 16 uur, of op zaterdag, de zevenenvijftigste dag vóór de dag van de verkiezingen, tussen 9 en 12 uur;

2° in het in artikel 106 bedoelde geval, op vrijdag, de dertigste dag vóór de dag van de verkiezing, tussen 14 en 16 uur, of op zaterdag, de negenentwintigste dag vóór de dag van de verkiezing, tussen 9 en 12 uur.^[5]

^[1] ...^[1]

De aanwijzingen van getuigen worden door de voorzitter van het kantonhoofdbureau in ontvangst genomen op ^[5] dinsdag, de twaalfde^[5] dag vóór de stemming tussen 14 en 16 uur.

^[4] Ten minste éénezenzestig dagen vóór de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of ten minste vierendertig dagen vóór de verkiezing, in het in artikel 106 bedoelde geval^[4] maakt ^[3] de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring^[3], onder vermelding van de hierboven bepaalde dag en uur, bekend op welke plaats hij ^[5] de voordrachten van de kandidaten fysiek in ontvangst zal nemen. De Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken publiceert deze informatie tevens online^[5]. ^[1] ...^[1] <W 1993-07-16/31, art. 55, 2°> <W 2007-02-13/37, art. 5, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

Ten minste ^[5] tweeëntwintig^[5] dagen vóór de verkiezing maakt de voorzitter van het kantonhoofdbureau, onder vermelding van de hierboven bepaalde dag en uren, bekend op welke plaats hij de aanwijzingen van getuigen in ontvangst zal nemen.

^[2] Laatste lid opgeheven.^[2]

(1)<W 2012-07-19/33, art. 7, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>
(2)<W 2014-02-10/02, art. 6, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
(3)<W 2014-01-06/62, art. 31, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
(4)<W 2018-04-19/25, art. 15, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
(5)<W 2023-03-28/02, art. 29, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 115bis](#). <W 05-07-1976, art. 28> § 1. [3] Elke politieke formatie die door ten minste één parlamentslid vertegenwoordigd is in één van de parlementaire assemblees op Europees, federaal, gemeenschaps- dan wel gewestelijk niveau, dit na de indiening van kandidatenlijsten bij de laatste verkiezing van de desbetreffende assemblee, kan een akte neerleggen om de bescherming van het letterwoord te vragen, [3] dat ze zich voorneemt te gebruiken in de voordrachtsakte, overeenkomstig artikel 116, § 4, tweede lid.

De akte van neerlegging van het letterwoord [3 ...] [3] moet ondertekend zijn door ten minste een parlamentslid, onder degene die zijn bedoeld in het eerste lid, dat behoort tot de politieke formatie die dat letterwoord [3 ...] [3] zal gebruiken. Elk van de ondertekenaars mag zijn handtekening slechts op één akte van neerlegging aanbrengen.) <W 2007-02-13/37, art. 6, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(De akte van neerlegging wordt [2 de vijftiendste dag vóór de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de tweeëntwintigste dag vóór de verkiezing, in het in artikel 106 bedoelde geval] [2], tussen tien en twaalf uur, aan de Minister van Binnenlandse Zaken of diens gemachtigde overhandigd door een parlamentslid-ondertekenaar. Zij vermeldt het (letterwoord [3 ...] [3]) dat zal worden gebruikt door de kandidaten van de politieke formatie, alsook de naam, de voornamen en het adres van de persoon en diens plaatsvervanger, welke door die formatie zijn aangewezen om (in iedere kieskring [1 ...] [1]) te attesteren dat een kandidatenlijst door haar erkend wordt.) <W 28-07-1987, art. 1, 1°> <W 1993-07-16/31, art. 56, 2°> <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

(leden 4 tot 6 opgeheven) <W 2007-02-13/37, art. 6, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

§ 2. (Onmiddellijk na de neerlegging van de akten tot bescherming van een letterwoord [3 ...] [3], om twaalf uur, houdt de minister een loting ter aanwijzing van de gemeenschappelijke volgnummers die aan de lijsten met een beschermd letterwoord of logo zullen worden toegekend.

De tabel van de beschermde letterwoorden [3 ...] [3] en van de toegekende volgnummers wordt binnen [2 vijf] [2] dagen in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

De Minister van Binnenlandse Zaken stelt de voorzitters van de kieskring- en collegehoofdbureaus voor de wetgevende verkiezingen in kennis van de aldus toegekende volgnummers, de verschillende beschermde letterwoorden [3 ...] [3], alsook de naam, de voornamen en het adres van de door de politieke formatie aangewezen personen en hun plaatsvervangers die alleen gemachtigd zijn de kandidatenlijsten voor echt te erkennen.

De voordrachten van kandidaten die een beschermd letterwoord [3 ...] [3] en een gemeenschappelijk volgnummer vorderen, moeten vergezeld zijn van het attest van de door de politieke formatie aangewezen persoon of van zijn plaatsvervanger; indien dergelijk attest niet voorgelegd wordt, weigert de voorzitter van het hoofdbureau ambtshalve het gebruik door deze lijst van het beschermde letterwoord [3 ...] [3] en van het gemeenschappelijk volgnummer.) <W 2007-02-13/37, art. 6, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

§ 3. [2 Wanneer de verkiezingen voor de vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers plaatsvinden op de datum bedoeld in artikel 10, § 3, wordt de in § 2 bedoelde loting niet georganiseerd.] [2]

§ 4. [1 ...] [1].

(1) <W 2014-01-06/62, art. 32, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2) <W 2018-04-19/25, art. 16, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3) <W 2023-03-28/02, art. 30, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 115ter](#). <Ingevoegd bij W 1998-12-18/39, art. 8> § 1. In afwijking van artikel 115bis, wordt de nummering van de kandidatenlijsten voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers [1 ...] [1], wanneer de verkiezingen voor de vernieuwing [1 van de Kamer van volksvertegenwoordigers] [1] plaatsvinden op de in artikel 10, § 3, bedoelde datum, geregeld overeenkomstig de volgende bepalingen.

§ 2. De kandidaten voor de Kamer van volksvertegenwoordigers [1 ...] [1] kunnen in de verklaring van bewilliging in hun kandidaatstelling vragen dat aan hun lijst hetzelfde beschermde (letterwoord [3 ...] [3]) en hetzelfde daarmee overeenstemmende nummer worden toegewezen als die welke tijdens de loting die de Minister van Binnenlandse Zaken op de vijftiendste dag vóór de verkiezing van het Europees Parlement heeft gehouden, toegewezen zijn aan een lijst die voor die verkiezing is voorgedragen, voor zover zij een attest overleggen dat uitgaat van de persoon of diens plaatsvervanger die daartoe zijn aangewezen door de politieke formatie namens welke de lijst voor de verkiezing van het Europees Parlement is ingediend, en waarbij hen toestemming wordt verleend om het voor die verkiezing toegekende beschermde (letterwoord [3 ...] [3]) en het overeenstemmende volgnummer te gebruiken. <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

Als het beschermde (letterwoord [3 ...] [3]) waarvan het gebruik gevraagd wordt overeenkomstig het voorgaande lid, het bijkomende element bevat dat bedoeld wordt in artikel 21, § 2, derde lid, derde zin, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezing van het Europees Parlement, kan de lijst voor de Kamer [1 ...] [1] die gemachtigd is het (letterwoord [3 ...] [3]) te gebruiken, daarvan gebruik maken zonder toevoeging van dat element. <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

[2 De kandidaten voor de Kamer van volksvertegenwoordigers kunnen in de akte van bewilliging van hun kandidaatstelling vragen dat aan hun lijst hetzelfde volgnummer wordt toegekend als datgene dat tijdens de loting die de voorzitter van het hoofdbureau van het Nederlandse, Franse of Duitstalige kiescollege, naargelang het geval, op de tweeëntwintigste dag vóór de verkiezing van het Europees Parlement, zal houden, zal worden

toegewezen aan een voor die verkiezing voorgedragen lijst, voor zover zij een attest voorleggen dat uitgaat van de persoon of de personen die de lijst voor de verkiezing van het Europees Parlement indienen, en waarbij aan hen toestemming wordt verleend om het volgnummer te gebruiken dat voor die verkiezing toegekend zal worden.]²

(Voor het overige wordt de nummering van de kandidatenlijsten die ingediend zijn voor de verkiezing van [¹ ...]¹ de Kamer van volksvertegenwoordigers, geregeld overeenkomstig de bepalingen van artikel 128ter.) <W 2007-02-13/37, art. 7, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

§ 3. (opgeheven) <W 2007-02-13/37, art. 7, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 33, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 17, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 31, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 116. <W 1993-07-16/31, art. 57> § 1. Voor de verkiezing voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers moet de voordracht ondertekend worden, hetzij door ten minste vijfhonderd [⁵ kiezers van de kieskring]⁵, wanneer de bevolking van de kieskring bij de laatste telling meer dan één miljoen inwoners bedraagt, door ten minste vierhonderd [⁵ kiezers van de kieskring]⁵, wanneer die bevolking tussen 500 000 en 1 miljoen inwoners begrepen is en door ten minste tweehonderd [⁵ kiezers van de kieskring]⁵ in de andere gevallen, hetzij door ten minste drie aftredende leden.

(Voor het bepalen van het minimum aantal handtekeningen van [⁵ kiezers van de kieskring]⁵ dat vereist is voor de voordracht van Nederlandstalige kandidaten in handen van de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde of voor de voordracht van kandidaten in handen van de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Leuven, geldt het totale bevolkingscijfer van beide kieskringen.

Zowel de [⁵ kiezers van de kieskring]⁵ ingeschreven op de kiezerslijst van een gemeente van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde als de [⁵ kiezers van de kieskring]⁵ die ingeschreven zijn in de kiezerslijst van een gemeente van de kieskring Leuven kunnen hun handtekening plaatsen onder de voordracht van kandidaten zoals bepaald in het vorig lid.) <W 2002-12-13/40, art. 5, 002; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

§ 2. [⁶ Door hun handtekening verklaren de kiezers en de aftredende leden bedoeld in paragraaf 1 dat zij een kandidatenlijst ondersteunen waarvan zij kennis genomen hebben van het letterwoord, het aantal kandidaten en hun identiteit.]⁶

§ 3. De voordracht wordt aan de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [³ ...]³ overhandigd [⁶ door één van de drie kandidaten aangewezen hetzij door de kiezers van de kieskring bedoeld in § 1, hetzij door de voordragende parlementsleden]⁶. Die voorzitter geeft er een ontvangstbewijs van. [¹ De hoedanigheid van kiezer van de kiezers die de voordracht doen, [⁶ en hun handtekening worden gecertificeerd]⁶ door de gemeente waar zij ingeschreven zijn door het aanbrengen van het gemeentezegel op de voordrachtsakte [⁵ behalve in de gevallen waarin elektronische middelen zoals gedefinieerd in § 3/1 gebruikt worden]⁵.]¹

[⁵ § 3/1. De Koning bepaalt de elektronische middelen die gebruikt mogen worden om de voordracht van kandidaten en de akten van bewilliging aan de voorzitter van het kieskringhoofdbureau te bezorgen. Hetzelfde geldt voor de ontvangstmelding afgegeven door de voorzitter van het kieskringhoofdbureau.]⁵

§ 4. [² De voordrachtsakte vermeldt, wat de kandidaten betreft, de naam en de voornamen zoals vermeld in het Rijksregister van de natuurlijke personen, desgevallend de voornaam, bevestigd door een akte van bekendheid die werd opgesteld door een vrederechter [⁶, een burgemeester]⁶ of een notaris, waaronder de kandidaten zich willen voorstellen, de geboortedatum, het geslacht [⁶ ...]⁶ [⁵, de hoofdverblijfplaats en het identificatienummer [⁶ bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983]⁶ tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen]⁵. Desgevallend worden dezelfde vermeldingen [⁶, met uitzondering van het geslacht,]⁶ aangebracht op de voordrachtsakte wat de kiezers die voordracht doen, betreft. De identiteit van een kandidaat/kandidate die gehuwd of weduw(e)(naar) is, kan voorafgegaan of gevolgd worden door de naam van zijn/haar echtgeno(o)t(e) of overleden echtgeno(o)t(e).]² [⁶ Het elektronisch adres van de kandidaat en zijn telefoonnummer mogen, mits zijn schriftelijk akkoord, door de voorzitter van het kieskringhoofdbureau geregistreerd worden, teneinde doorgestuurd te worden naar de griffie van de Kamer van volksvertegenwoordigers, die deze gegevens zal kunnen gebruiken om de verkozen verklaarde kandidaten na de verkiezing te contacteren. Deze gegevens worden echter vernietigd een maand na de geldigverklaring van de stemming.]⁶

(De voordracht vermeldt het letterwoord [⁶ ...]⁶ dat boven de kandidatenlijst moet komen op het stembiljet. [⁶ De Koning bepaalt de lijst van de karakters die gebruikt mogen worden.]⁶ Het letterwoord [⁶ ...]⁶ bestaat uit ten hoogste (achttien karakters)). Eenzelfde (letterwoord [⁶ ...]⁶) kan worden gesteld, hetzij in een enkele nationale taal, hetzij vertaald in een andere nationale taal, hetzij in een nationale taal samen met de vertaling in een andere nationale taal. <W 2003-02-19/42, art. 2 en 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003> <W 2007-04-21/51, art. 1, 013; Inwerkingtreding : 04-05-2007>

De vermelding van een (letterwoord [⁶ ...]⁶), in voorkomend geval met inbegrip van het bijkomend element bedoeld in artikel 21, § 2, derde lid, van de wet van 23 maart 1989 betreffende de verkiezingen van het Europees Parlement, waarvan gebruik is gemaakt door een politieke formatie die (door ten minste één parlements lid vertegenwoordigd is in een van de parlementaire assemblees, ongeacht of zulks op Europees, federaal, gemeenschaps- dan wel gewestelijk niveau is) en waaraan ter gelegenheid van een vorige verkiezing met het oog op de vernieuwing van [³ de Kamer van volksvertegenwoordigers]³, van het Europees Parlement of van de

Gemeenschaps- en Gewestraden bescherming is verleend, kan op gemotiveerd verzoek van die formatie door de Minister van Binnenlandse Zaken worden verboden. [5] Dat verzoek moet bij deze laatste worden ingediend minstens zevenentachtig dagen vóór de dag van de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of minstens zevenendertig dagen vóór de dag van de verkiezing, in de in artikel 106 bedoelde gevallen.]5 De lijst van de (letterwoorden [6 ...]6) waarvan het gebruik verboden is, wordt [5] de vijfenzeventigste dag vóór de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de drieëndertigste dag vóór de verkiezing, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]5 in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003> <W 2007-02-13/37, art. 8, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(Van zodra een voordracht van kandidaten met de vermelding van een bepaald (letterwoord [6 ...]6) is neergelegd, weigert de voorzitter van het [3] kieskringhoofdbureau]3 het gebruik van hetzelfde (letterwoord [6 ...]6) door elke andere voordracht van kandidaten.) <W 1998-12-18/39, art. 9> <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

De personen die bij artikel 119 gemachtigd zijn om de voordracht na te zien of het bureau mogen de hoedanigheid van kiezer niet betwisten van de ondertekenaars die als kiezer voorkomen op de lijsten van de kiezers van één van de gemeenten uit [3 ...]3 de kieskring.

De akte van bewilliging van de kandidaatstelling bestaat in een ondertekende schriftelijke verklaring, die aan de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [3 ...]3 wordt overhandigd binnen de in artikel 115, eerste lid, voorgeschreven termijn voor het indienen van de voordrachten van kandidaten. [3 ...]3. [6 De akte van bewilliging van de kandidaatstelling kan gezamenlijk voor alle kandidaten van éénzelfde lijst opgemaakt worden of individueel voor één of meerdere kandidaten van éénzelfde lijst in voorkomend geval.]6

[6 De gegevens van de kandidaten die hun kandidaatstelling aanvaarden, mogen doorgestuurd worden met toepassing van artikel 240bis. De namen en voornamen zoals vermeld op het stembiljet, met uitzondering van de naam van de echtgenoot of overleden echtgenoot gebruikt in toepassing van het eerste lid, de kandidatenlijst waarop deze kandidaten voorkomen, alsook hun desbetreffende kiesresultaten, zullen bewaard worden en zijn onbeperkt toegankelijk met het oog op historisch onderzoek door elkeen, op de website van de kiesresultaten van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en bij het Rijksarchief.]6

§ 5. De bewilligende kandidaten wier namen voorkomen op een zelfde voordrachtsakte, worden geacht een enkele lijst te vormen. [6 Eens de voordrachtsakte aan de voorzitter van het kieskringhoofdbureau overhandigd is, kan de bewilligende kandidaat zijn kandidaatstelling niet meer op geldige wijze intrekken, tenzij met de instemming van de ondertekenaars van de voordrachtsakte en van al zijn medekandidaten.]6

[6 In hun akte van bewilliging wijzen de kandidaten onder hen drie kandidaten aan die zij machtigen om deze akte in te dienen.]6

Zij kunnen in dezelfde akte een getuige en een plaatsvervangende getuige aanwijzen om de vergaderingen van het hoofdbureau, voorgeschreven bij de artikelen 119 en 124, en de door dit bureau na de stemming te vervullen verrichtingen bij te wonen, alsmede een getuige en een plaatsvervangende getuige voor elk kantonhoofdbureau om de vergadering, voorgeschreven bij artikel 150, alsmede de door dit bureau na de stemming te vervullen verrichtingen bij te wonen. [5 Elk kieshoofdbureau zorgt ervoor om voor deze verrichtingen, evenals bij verrichtingen uitgevoerd om de in artikel 179/1 van dit Wetboek bedoelde werkingsstoringen te identificeren en op te lossen, de aangewezen getuigen zo snel mogelijk op te roepen via de meest gepaste middelen.]5

Indien de kandidaten zich wensen aan te sluiten bij een bepaalde akte van lijstenvereniging, moeten zij zulks in hun akte van bewilliging te kennen geven.

Op een zelfde lijst mogen niet meer kandidaten voorkomen dan er leden te kiezen zijn. (Evenwel wordt het maximum aantal kandidaten dat toegestaan wordt op een lijst ingediend in de kieskring Leuven of in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde bepaald door het optellen van het aantal te verkiezen leden in elk van beide kieskringen.) <W 2002-12-13/40, art. 5, 002; En vigueur : 20-01-2003>

[3 ...]3.

(§ 6. In hun akte van bewilliging verbinden zowel de kandidaat-titularissen als de kandidaat-opvolgers zich ertoe :

- 1° de wetsbepalingen inzake beperking en controle van de verkiezingsuitgaven in acht te nemen;
- 2° de aangiften van hun verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen die daaraan zijn besteed, tegen ontvangstbewijs, binnen vijfenveertig dagen na de verkiezingen aan te geven bij de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [3 ...]3.) <W 2004-04-25/45, art. 17, 009; Inwerkingtreding : 07-05-2004>
- 3° de stavingsstukken betreffende hun verkiezingsuitgaven en de herkomst van de geldmiddelen gedurende twee jaar na de datum van de verkiezingen te bewaren.

Voor zover in hun aangifte van de herkomst van de geldmiddelen giften worden vermeld, verbinden zij er zich bovendien toe om de identiteit van de natuurlijke personen die, ter financiering van de verkiezingsuitgaven, giften van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren, vertrouwelijk te houden en, binnen vijfenveertig dagen na de datum van de verkiezingen, aan te geven aan de Controlecommissie die toeziet op de naleving van deze verplichting overeenkomstig artikel 16bis van de voormelde wet van 4 juli 1989.

[4 Voor zover er in hun aangifte van de herkomst van de geldmiddelen sponsoring wordt vermeld, verbinden zij er zich bovendien toe om de identiteit van de ondernemingen, van de feitelijke verenigingen en van de rechtspersonen die sponsoring van 125 euro en meer hebben gedaan, te registreren en binnen vijfenveertig dagen na de datum van de verkiezingen, aan te geven bij de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring.]4

De akte van bewilliging, de aangiften van de verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen en het ontvangstbewijs worden gesteld op daartoe bestemde formulieren die door de Minister van Binnenlandse

Zaken worden vastgesteld en tijdig in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt. De formulieren houdende de aangiften van de verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen, alsook de in het tweede [4 en derde]⁴ lid bedoelde registratieformulieren worden uiterlijk bij de overhandiging van de akte van bewilliging ter beschikking gesteld van de kandidaten.

Deze formulieren worden [6 door de aanvragers ondertekend en gedateerd en door hen of door een door hen gemachtigde persoon tegen ontvangstbewijs ingediend]⁶.

De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de nadere regels inzake de indiening van de aangiften van de verkiezingsuitgaven en van de herkomst van de geldmiddelen en de wijze van hun inventarisatie en beveiligde bewaring.) <W 2003-04-02/34, art. 16, 006; Inwerkingtreding : 16-04-2003>

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 5 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

-
- (1)<W 2009-04-14/01, art. 29, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>
 - (2)<W 2014-02-10/02, art. 7, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
 - (3)<W 2014-01-06/62, art. 34, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (4)<W 2014-01-06/56, art. 34, 025; Inwerkingtreding : 01-01-2015>
 - (5)<W 2018-04-19/25, art. 18, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (6)<W 2023-03-28/02, art. 32, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 117. (Bij de voordracht van kandidaten voor de mandaten van vertegenwoordiger [¹ ...]¹, moeten er gelijktijdig hiermee en in dezelfde vormen, kandidaat-opvolgers voorgedragen worden.

Hun voordracht moet, op straffe van nietigheid, in de akte zelf van de voordracht van de kandidaat-titularissen gebeuren en de akte moet de kandidaten van de twee categorieën, die samen voorgedragen worden, afzonderlijk rangschikken, waarbij hij deze categorieën specificeert.

Het maximum aantal kandidaat-opvolgers wordt vastgesteld op de helft van het aantal kandidaat-titularissen, vermeerderd met één. Indien het resultaat van het in twee delen van het aantal van die kandidaten decimalen bevat, worden die afgerond naar de hogere eenheid. Er moeten evenwel minstens zes kandidaat-opvolgers zijn.

De voordrachtsakte van de kandidaat-titularissen en de kandidaat-opvolgers wijst de volgorde aan waarin deze kandidaten worden voorgedragen in elk van de twee categorieën.) <W 2002-12-13/41, art. 4, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(Een kiezer mag niet meer dan één voordracht van kandidaten voor dezelfde verkiezing ondertekenen. Een aftredend parlamentslid mag in (dezelfde kieskring) niet meer dan één voordracht van kandidaten voor dezelfde verkiezing ondertekenen. [¹ ...]¹. De kiezer die of het aftredend parlamentslid dat het voormeld verbod overtreedt, is strafbaar met de straffen bepaald bij artikel 202 van dit Wetboek.) <W 30-07-1991, art. 29> <KB 05-04-1994, art. 7>

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 35, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 117bis. <W 2002-12-13/41, art. 5, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Op elk van de lijsten mag noch het verschil tussen het aantal kandidaten-titularissen van elk geslacht, noch het verschil tussen het aantal plaatsvervangende kandidaten van elk geslacht, groter zijn dan één. [¹ Bovendien mag het verschil tussen alle kandidaten van elk geslacht binnen éénzelfde lijst niet groter zijn dan één.]¹

Noch de eerste twee kandidaten-titularissen, noch de eerste twee plaatsvervangende kandidaten van elk van de lijsten mogen van hetzelfde geslacht zijn.

-
- (1)<W 2018-04-19/25, art. 19, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

Art. 118. <W 2002-12-13/41, art. 6, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> [¹ Niemand mag, binnen dezelfde lijst, tegelijk als kandidaat-titularis en als kandidaat-opvolger worden voorgedragen.]¹

Een kandidaat mag niet voorkomen op meer dan één lijst.

Zonder afbreuk te doen aan de bepaling voorzien in artikel 115, derde lid, mag niemand voor de verkiezingen van de Kamer in meer dan één kieskring voorgedragen worden

[³ ...]³.

[¹ Niemand mag zich kandidaat stellen voor de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, als hij tegelijk kandidaat is voor de verkiezingen voor het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap of het Europese Parlement, wanneer deze verkiezingen op dezelfde dag plaatsvinden.]¹

[³ ...]³.

Niemand kan een akte tot bescherming van een (letterwoord [⁵ ...]⁵) ondertekenen en tegelijk kandidaat zijn op een lijst die een ander beschermd (letterwoord [⁵ ...]⁵) gebruikt. <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

De bewilligende kandidaat die een van de verbodsbepalingen van de [³ vijf]³ vorige leden overtreedt, is strafbaar met de straffen bepaald bij artikel 202. Zijn naam wordt geschrapt van alle lijsten waarop hij voorkomt. Om die schrapping te verzekeren doet de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [³ ...]³, onmiddellijk na het verstrijken van de termijn voor het indienen van de kandidatenlijsten, langs de snelste weg een uittreksel uit alle ingediende lijsten toekomen aan de minister van Binnenlandse Zaken. Dit uittreksel moet de naam, de voor naam,

de geboortedatum van de kandidaten en het (letterwoord [5 ...]5) van de lijst bepaald bij artikel 116, § 4, tweede lid, inhouden. <W 2003-02-19/42, art. 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

In voorkomend geval geeft de minister van Binnenlandse Zaken [4 uiterlijk de tweeënvijftigste dag vóór de stemming, te 16 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of uiterlijk de vierentwintigste dag vóór de stemming, te 16 uur, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]4, aan de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [3 ...]3 kennis van de gevallen van kandidaatstelling die een overtreding vormen van de bepalingen van dit artikel. <W 2007-02-13/37, art. 9, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

In afwijking van het vierde lid en bij de eerste federale parlementsverkiezingen na de inwerkingtreding van de wet van 13 december 2002 houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving :

1° mag niemand tegelijk voor de Kamer en de Senaat voorgedragen worden, tenzij de voordracht voor de Kamer ingediend wordt in de kieskring van de woonplaats van de kandidaat; de kandidaten voor de Kamer in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde mogen enkel kandidaat voor de Senaat zijn voor het kiescollege dat overeenstemt met de taalgroep die zij aangeduid hebben in de akte van bewilliging van hun kandidaatstellingen, conform artikel 115, vijfde lid;

2° moet de kandidaat die tegelijk in de Kamer en in de Senaat verkozen is, tussen de twee mandaten kiezen en zijn keuze bekendmaken aan elk van de twee vergaderingen binnen drie dagen na de afkondiging van zijn verkiezing door het kieskring- of collegehoofdbureau; hij wordt vervangen in de vergadering waarin hij gekozen heeft niet te zetelen, door de eerste opvolger van de lijst waarop hij verkozen werd. "

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 6 van W 2002-12-13/41 vernietigd in zoverre het artikel 118, laatste lid, van het Kieswetboek invoegt. Evenwel heeft het Arbitragehof art. 6 gehandhaafd wat de verkiezingen van 18 mei 2003 betreft.)

(1)<W 2012-07-19/29, art. 2, 016; Inwerkingtreding : 01-01-2014. Is voor de eerste keer van toepassing op de verkiezingen voor het Europese Parlement die volgen op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad, evenals op de andere verkiezingen die gelijktijdig worden georganiseerd>

(2)<W 2012-07-19/33, art. 8, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

(3)<W 2014-01-06/62, art. 36, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(4)<W 2018-04-19/25, art. 20, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 33, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 118bis.](#) (opgeheven) <W 2007-02-13/37, art. 10, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

[Art. 119.](#) <W 17-05-1949, art. 2> De kandidaten en de kiezers die de voordrachten van kandidaten hebben ingeleverd, mogen ter plaatse inzage nemen van alle ingediende voordrachten en schriftelijk hun opmerkingen aan het (hoofdbureau van de kieskring [1 ...]1) meedelen.

Dit recht kan uitgeoefend worden gedurende de termijn bepaald voor de inlevering van de voordrachten en gedurende twee uren na het verstrijken van die termijn. <W 1993-07-16/31, art. 95>

Het kan ook nog uitgeoefend worden [2 de vijfenvijftigste dag vóór de stemming van 13 tot 16 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de zevenentwintigste dag vóór de stemming van 13 tot 16 uur, in het in artikel 106 bedoelde geval]2. <W 2007-02-13/37, art. 11, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

Na het verstrijken van deze termijn sluit het (hoofdbureau van de kieskring [1 ...]1) de kandidatenlijst voorlopig af [3 op digitale wijze]3. [2 De voorzitter van het kieskringhoofdbureau stuurt het proces-verbaal van voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten onverwijld op digitale wijze door naar de minister van Binnenlandse Zaken, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn/haar identiteitskaart.]2 [3 De minister van Binnenlandse Zaken zorgt voor de online bekendmaking van het proces-verbaal van voorlopige afsluiting van de kandidatenlijsten. Dit bekendgemaakte proces-verbaal bevat geen gegevens van de getuigen van de kandidatenlijsten en, wat de kandidaten betreft, alleen hun namen en voornamen.]3 <W 1993-07-16/31, art. 95>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 37, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 21, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 34, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 119bis.](#) <W 17-03-1958, art. 1, § 5> (Lid 1 opgeheven) <W 30-07-1991, art. 31, 1°>

Het (hoofdbureau van de kieskring [1 ...]1) kan de kandidaten afwijzen die (op de dag van de verkiezing) de vereiste leeftijd nog niet bereikt zullen hebben of nog van het verkiesbaarheidsrecht uitgesloten of in de uitoefening ervan geschorst zullen zijn; het is niet bevoegd om over de andere verkiesbaarheidsvereisten te oordelen. <W 30-07-1991, art. 31, 2°> <W 1993-07-16/31, art. 95>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 38, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 119ter.](#) <W 04-07-1989, art. 8> (Het hoofdbureau van de kieskring [1 ...]1) wijst de kandidaten af die de in (artikel 116, § 6), bedoelde verklaring niet bij hun verklaring van bewilliging hebben gevoegd. <W 1993-07-16/31, art. 60 en 95> <W 19-05-1994, art. 15>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 39, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 119quater.](#)

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 40, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 119quinquies.](#) <W 24-05-1994, art. 2> Het hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹ wijst de lijsten af die niet hebben voldaan aan de bepalingen van artikel 117bis.

(1) <W 2014-01-06/62, art. 41, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 119sexies.](#) <Ingevoegd bij W 2003-02-19/42, art. 3; Inwerkingtreding : 31-03-2003> Het hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹ wijst de lijsten af waarvan de letterwoorden [² ...]² niet voldoen aan de bepalingen van artikel 116, § 4, tweede lid.

(1) <W 2014-01-06/62, art. 42, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2) <W 2023-03-28/02, art. 35, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 120.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Wanneer het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) de voordracht van bepaalde kandidaten onregelmatig verklaart, worden de redenen van die beslissing in het proces-verbaal opgenomen en onmiddellijk wordt een uittreksel hieruit, met de woordelijke opgave van de aangevoerde redenen, bij aangetekende [² zending]² toegezonden (aan de kiezer of de kandidaat) die de akte waarop de afgewezen kandidaten voorkomen heeft ingeleverd. <W 1993-07-16/31, art. 95>

Is de inlevering door twee of drie ondertekenaars gedaan dan wordt de [² zending]² gericht aan de indiener die de kandidaten (in de akte van bewilliging) als eerste hebben aangewezen. <W 26-06-1970, art. 1, 1°, 28>

Wanneer de onverkiesbaarheid van een kandidaat als reden is aangevoerd, wordt het uittreksel uit het proces-verbaal op dezelfde wijze ook aan die kandidaat gestuurd.

(1) <W 2014-01-06/62, art. 43, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2) <W 2018-04-19/25, art. 22, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 121.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Zij die de aanvaarde of afgewezen lijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, een van de erop voorkomende kandidaten, kunnen [² de vierenvijftigste dag vóór de stemming, tussen 13 en 15 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de zesentwintigste dag vóór de stemming, tussen 13 en 15 uur, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]², op de plaats aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) tegen ontvangstbewijs een met redenen omkleed bezwaarschrift tegen de aanvaarding van bepaalde kandidaturen indienen. <W 1993-07-16/31, art. 95> <W 2007-02-13/37, art. 12, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

De voorzitter van het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) geeft (aan de kiezer of de kandidaat) die de betwiste voordracht heeft ingeleverd, onmiddellijk bij aangetekende [² zending]² kennis van het bezwaar, onder vermelding van de aangevoerde redenen. Is de inlevering door twee of drie ondertekenaars gedaan, dan wordt de [² zending]² gericht aan de indiener die de kandidaten in de voordracht als eerste hebben aangewezen. <W 1993-07-16/31, art. 95>

Wanneer de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, wordt ook hij op dezelfde wijze daarover rechtstreeks ingelicht.

(1) <W 2014-01-06/62, art. 44, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2) <W 2018-04-19/25, art. 23, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 122.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Indien het (hoofdbureau van de kieskring [² ...]²) bij het voorlopig afsluiten van de kandidatenlijst bepaalde kandidaten wegens onverkiesbaarheid afgewezen heeft of indien een bezwaarschrift, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, overeenkomstig artikel 121 is ingediend, verzoekt de voorzitter van dat bureau het gemeentebestuur van de woonplaats van de kandidaat, [³ op digitale wijze]³ of bij een door de secretaris van het [³ kieskringhoofdbureau]³ gedragen schriftelijke verordening, hem terstond per aangetekende expresbrief toe te zenden een voor eensluidend verklaard afschrift van of uittreksel uit alle stukken die dat bestuur in zijn bezit heeft en die omtrent de verkiesbaarheid van de kandidaat nadere aanwijzingen kunnen verschaffen. <W 1993-07-16/31, art. 95>

[¹ Tweede lid opgeheven.]¹

De voorzitter kan, indien hij het dienstig acht, andere onderzoeken instellen zowel over de verkiesbaarheid van de betrokken kandidaten als over de andere aangevoerde onregelmatigheden.

Alle stukken die ter uitvoering van dit artikel worden aangevraagd, worden kosteloos afgegeven.

(1) <W 2014-02-10/02, art. 8, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(2) <W 2014-01-06/62, art. 45, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(3) <W 2018-04-19/25, art. 24, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 123.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Zij die de aanvaarde of afgewezen lijsten hebben ingeleverd, of, bij hun ontstentenis, een van de erop voorkomende kandidaten, kunnen [² de tweeënvijftigste dag vóór de stemming,

tussen 14 en 16 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de vierentwintigste dag vóór de stemming, tussen 14 en 16 uur, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]², op de plaats aangewezen voor het inleveren van de voordrachten, bij de voorzitter van het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) tegen ontvangstbewijs een memorie indienen tot betwisting van de onregelmatigheden waarmee bij het voorlopig afsluiten van de kandidatenlijst rekening is gehouden of die de dag na die aansluiting ingeroepen zijn. Wanneer de onregelmatigheid gelegen is in onverkiesbaarheid van een kandidaat, kan een memorie worden ingediend met inachtneming van dezelfde regels. <W 1993-07-16/31, art. 95> <W 2007-02-13/37, art. 13, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

De in het vorige lid bedoelde personen kunnen in voorkomend geval een verbeterings- of aanvullingsakte indienen.

De verbeterings- of aanvullingsakte is alleen dan ontvankelijk [³ hetzij wanneer een kandidaat zijn kandidaatstelling op geldige wijze intrekt of overlijdt uiterlijk op de in het eerste lid bedoelde dag vóór 16 uur, hetzij]³ wanneer de voordracht ofwel een of meer op de voordracht voorkomende kandidaten afgewezen zijn om een van de volgende redenen :

1. Gemis van het vereiste aantal regelmatige handtekeningen van voordragende kiezers;
2. (te groot aantal kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers;) <W 2004-03-02/41, art. 29, 008; Inwerkingtreding : 05-04-2004>

2bis. (geen of onvoldoende kandidaat-opvolgers;) <Hersteld bij W 2004-03-02/41, art. 29, 008; Inwerkingtreding : 05-04-2004>

3. Gemis van regelmatige bewilliging;
4. (Geen of onvoldoende vermelding van de naam, de voornamen, de geboortedatum, [³ ...]³ (de hoofdverblijfplaats) van de kandidaten of van de tot inlevering van de akte gemachtigde kiezers.) <W 05-07-1976, art. 36, 2°> <W 1993-07-16/31, art. 62>

5. Niet-nakoming van de regels omtrent de rangschikking van de kandidaten of de schikking van hun namen.
6. (Niet-nakoming van de regels omtrent de evenwichtige samenstelling van de kandidatenlijsten, bedoeld in artikel 117bis.) <W 24-05-1994, art. 3, 1°>

(7° niet-nakoming van de regels omtrent het letterwoord [³ ...]³, bedoeld in artikel 116, § 4, tweede lid.) <W 2003-02-19/42, art. 4, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

(Behalve in de gevallen bedoeld in 2°bis en in 6° van het voorgaande lid, mag de verbeterings- of aanvullingsakte geen naam van een nieuwe kandidaat bevatten. Behalve in het geval voorzien in 6° van het voorgaande lid, mag ze de in de afgewezen akte aangenomen volgorde van voordracht niet wijzigen.

Vermindering van een te groot aantal kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers is slechts mogelijk wanneer uit een schriftelijke verklaring van een kandidaat blijkt dat hij zijn bewilligingsakte intrekt.

De nieuwe kandidaat-opvolgers voorgedragen overeenkomstig het derde lid, 2°bis, en de nieuwe kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers voorgedragen overeenkomstig het derde lid, 6°, moeten de hun aangeboden kandidatuur in een schriftelijke verklaring bewilligen.) <W 2004-03-02/41, art. 29, 008; Inwerkingtreding : 05-04-2004>

De geldige handtekeningen van de voordragende kiezers en van de bewilligende kandidaten, alsmede de regelmatige vermeldingen in de afgewezen voordracht, blijven van kracht, indien de verbeterings- of aanvullingsakte aanvaard wordt.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 46, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 25, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 36, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 123bis.](#) (Opgeheven) <W 2004-03-02/41, art. 30, 008; Inwerkingtreding : 05-04-2004>

[Art. 124.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) vergadert [² de tweeënvijftigste dag vóór de stemming, te 16 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de vierentwintigste dag vóór de stemming, te 16 uur, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]². <W 1993-07-16/31, art. 95> <W 2007-02-13/37, art. 14, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

In voorkomend geval onderzoekt het de stukken die de voorzitter overeenkomstig de artikelen 121, 122 en 123 ontvangen heeft, en beslist erover na de betrokkenen te hebben gehoord indien zij het verlangen. Het verbetert de kandidatenlijst, indien daartoe grond bestaat, en sluit ze daarna definitief af [³ op digitale wijze]³.

Tot deze vergadering worden enkel toegelaten zij die de lijsten hebben ingeleverd of, bij hun ontstentenis, de kandidaten die een stuk als bepaald bij de artikelen 121 en 123 hebben overhandigd, alsmede de getuigen door de kandidaten van die lijsten krachtens artikel 116 aangewezen.

Indien de verkiesbaarheid van een kandidaat wordt betwist, mogen ook die kandidaat en de indiener van het bezwaar, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, de vergadering bijwonen. Hun aanwezigheid, hetzij persoonlijk, hetzij bij gemachtigde, is een vereiste voor de ontvankelijkheid van het beroep waarvan sprake is in artikel 125.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 47, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 26, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 37, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 125.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Wanneer het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) een kandidatuur verwerpt wegens onverkiesbaarheid van de kandidaat, wordt hiervan in het proces-verbaal melding gemaakt en,

indien de afgewezen kandidaat aanwezig of vertegenwoordigd is, verzoekt de voorzitter de kandidaat of zijn gemachtigde desverlangd op het proces-verbaal een verklaring van beroep te ondertekenen. <W 1993-07-16/31, art. 95>

Wanneer een bezwaar, gegrond op de onverkiesbaarheid van een kandidaat, afgewezen wordt, dient dezelfde procedure te worden toegepast en de indiener van het bezwaar of zijn gemachtigde wordt verzocht een verklaring van beroep te ondertekenen, indien hij het verlangt.

(Voor de verkiezing voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt de zaak in geval van beroep zonder dagvaarding of oproeping voor de eerste Kamer van het Hof van beroep van het rechtsgebied gebracht op [² de ééneveertigste dag vóór de stemming, om 10 uur 's morgens, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de twintigste dag vóór de stemming, om 10 uur 's morgens, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]², zelfs indien die dag een feestdag is. [¹ ...]¹.) <W 1993-07-16/31, art. 63> <W 2007-02-13/37, art. 16, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(Beslissingen van het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) welke geen betrekking hebben op de verkiesbaarheid van de kandidaten, zijn niet vatbaar voor beroep), (met uitzondering van de beslissingen genomen op grond van artikel 119ter.) <W 17-03-1958, art. 1, § 6> <W 04-07-1989, art. 9> <W 1993-07-16/31, art. 95>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 48, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 27, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 125bis.](#) <W 17-05-1949, art. 2> [² De ééneveertigste dag vóór de stemming, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de drieëntwintigste dag vóór de stemming, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]² houdt de voorzitter van het hof van beroep zich, tussen 11 en 13 uur, in zijn kabinet ter beschikking van de voorzitters [¹ van de hoofdbureaus van de kieskringen]¹ van zijn rechtsgebied, om er uit hun handen te ontvangen een uitgifte van de processen-verbaal houdende de verklaringen van beroep, alsmede alle stukken betreffende de geschillen waarvan de hoofdbureaus kennis hebben gehad. <W 1993-07-16/31, art. 95> <W 2007-02-13/37, art. 15, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

Bijgestaan door zijn griffier, maakt hij van deze overhandiging akte op.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 49, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 28, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 125ter.](#) <W 17-05-1949, art. 2> De voorzitter van het hof van beroep brengt de zaak op de rol van een terechtzitting van de eerste kamer van dit hof, die moet plaatshebben [² op de ééneveertigste dag vóór de stemming, om 10 uur 's morgens, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of op de twintigste dag vóór de stemming, om 10 uur 's morgens, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]², zelfs indien die dag een feestdag is. <W 2007-02-13/37, art. 16, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

De eerste kamer van het hof onderzoekt de zaken van verkiesbaarheid met voorrang boven alle andere.

Ter openbare zitting doet de voorzitter voorlezing van de stukken van het dossier. Hij verleent vervolgens het woord aan de eiser in beroep en eventueel aan de verweerder; dezen mogen zich laten vertegenwoordigen en bijstaan door een raadsman.

Het hof, het advies van de procureur-generaal gehoord, beslist staande de vergadering bij een arrest, dat ter openbare terechtzitting wordt voorgelezen; dit arrest wordt niet betekend aan de betrokkene, maar neergelegd ter griffie van het hof, waar hij er kosteloos inzage van kan nemen.

Het beschikkende gedeelte van het arrest wordt door de zorg van het openbaar ministerie [² op digitale wijze]² ter kennis van de voorzitter van het betrokken (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹) gebracht ter plaatse door deze aangewezen. <W 1993-07-16/31, art. 95>

Het dossier van het hof wordt, met een uitgifte van het arrest, binnen acht dagen toegezonden aan de griffier van de vergadering die belast is met het onderzoek van de geloofsbriefen der gekozenen.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 50, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2018-04-19/25, art. 29, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 125quater.](#) <W 17-05-1949, art. 2> Tegen de arresten bedoeld in artikel 125ter staat geen rechtsmiddel open.

[Art. 125quinquies.](#)

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 51, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 126.](#) (Indien er niet meer dan één lijst ingediend is, en indien het aantal kandidaat-titularissen overeenstemt met het aantal te verkiezen leden, worden deze kandidaten zonder meer door het [¹ kieskringhoofdbureau]¹ gekozen verklaard. De kandidaat-opvolgers worden eerste, tweede, derde, enz. opvolger verklaard, in de volgorde waarin zij op de voordrachtsakte voorkomen.

Als, in hetzelfde geval, het aantal kandidaat-titularissen kleiner is dan het aantal te verkiezen leden, worden de kandidaat-titularissen en in de tweede plaats, in verhouding tot het aantal nog te begeben zetels, de kandidaat-opvolgers die als eerste op de voordrachtsakte staan, verkozen verklaard. De overige kandidaten worden eerste,

tweede, derde, enz. opvolger verklaard, in de volgorde van de voordracht.

Wanneer er meerdere lijsten regelmatig voorgedragen zijn, en het aantal kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers niet groter is dan het aantal te verkiezen leden, worden die kandidaten zonder meer door het kieskring- of collegehoofdbureau gekozen titularissen verklaard.) <W 2002-12-13/41, art. 8, 003; Ed : 20-01-2003>

Het proces-verbaal van de verkiezing [² staande de vergadering digitaal opgemaakt en ondertekend door de leden van het bureau]², wordt onmiddellijk aan de griffier van de Kamer van Volksvertegenwoordigers [¹ ...]¹ gezonden, tegelijk met de voordrachten. Uittreksels uit het proces-verbaal worden onmiddellijk aan de gekozenen gezonden en in elke gemeente van (de kieskring) door aanplakking bekendgemaakt. <KB 05-04-1994, art. 8> (Lid opgeheven) <W 15-05-1949, art. 8, c>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 52, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 38, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 127. (Indien het aantal kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers groter is dan het aantal te verkiezen leden,) maakt het (hoofdbureau van de kieskring [⁴ ...]⁴) onmiddellijk het stembiljet op overeenkomstig het bij dit wetboek gevoegde model II. <W 1993-07-16/31, art. 95> <W 2002-12-13/41, art. 9, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>>

De kandidatenlijst wordt onverwijld aangeplakt in alle gemeenten (van de kieskring). Het aanplakbiljet vermeldt met vette letter in zwarte inkt [³ de namen en voornamen waaronder de kandidaten zich voorstellen, in dezelfde vorm als hieronder voor het stembiljet wordt bepaald]³ [⁵ ...]⁵. (De bij dit wetboek gevoegde onderrichtingen voor de kiezer (model I)) worden daarop ook overgenomen. [⁵ Vanaf de vijftigste dag vóór de stemming, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of vanaf de tweeëntwintigste dag vóór de stemming, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]⁵ deelt de voorzitter van het (hoofdbureau van de kieskring [⁴ ...]⁴) de officiële kandidatenlijst mee aan de kandidaten en aan de kiezers die hen hebben voorgedragen, indien zij het vragen. <W 30-07-1991, art. 32> <W 1993-07-16/31, art. 65 en 95> <KB 05-04-1994, art. 9>

[² In het kieskanton Sint-Genesius-Rode worden de kandidatenlijsten die zijn voorgedragen in de kieskring Vlaams-Brabant en de kandidatenlijsten die zijn voorgedragen in de kieskring Brussel-Hoofdstad aangeplakt.]²

(1)<W 2009-04-14/01, art. 30, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2012-07-19/33, art. 9, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

(3)<W 2014-02-10/02, art. 9, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(4)<W 2014-01-06/62, art. 53, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(5)<W 2018-04-19/25, art. 30, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

Art. 128. <W 1993-07-16/31, art. 66> § 1. De kandidatenlijsten worden op het stembiljet naast elkaar geplaatst. Boven elke kandidatenlijst staan een stemvak en een volgnummer in arabische cijfers van ten minste een centimeter hoogte en vier millimeter breedte, alsmede het (letterwoord [⁵ ...]⁵) overeenkomstig artikel 16, § 4, tweede lid, vermeld in de voordracht van de kandidaten; het letterwoord ([⁵ ...]⁵ van de lijst is ten hoogste één centimeter hoog, ten hoogste drie centimeter breed en wordt horizontaal geplaatst.) <W 2003-02-19/42, art. 5 en 6, 004; Inwerkingtreding : 31-03-2003>

(De naam en de voornaam van elke kandidaat worden voorafgegaan door een volgnummer en gevolgd door een kleiner stemvak.) [⁵ De naam van elke kandidaat staat eerst vermeld en de voornaam volgt. De naam en de voornaam van elke kandidaat worden op het stembiljet op dezelfde wijze vermeld als op de identiteitskaart van de kandidaat. De Koning bepaalt de manier waarop de door de kandidaat gebruikte voornaam, die verschilt van de voornaam vermeld op de identiteitskaart en die wordt bevestigd door een akte van bekendheid overeenkomstig artikel 116, § 4, eerste lid, op het stembiljet vermeld wordt.]⁵ <W 2007-02-13/37, art. 18, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

De stemvakken zijn zwart, met in het midden een stipje van dezelfde kleur als het papier en met een diameter van 4 mm.

(De naam en voornaam van de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers worden in de volgorde van de voordracht vermeld in de kolom bestemd voor de lijst waartoe zij behoren. De vermelding " opvolgers " staat boven de naam en voornaam van de kandidaten voor de plaatsen van opvolger.) <W 2002-12-13/41, art. 10, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

De lijsten worden op het stembiljet gerangschikt in de volgorde van de nummers.

(In de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde worden de lijsten van Nederlandssprekende kandidaten en de lijsten van Franssprekende kandidaten afzonderlijk op het stembiljet gerangschikt in de volgorde van de nummers. De lijsten van Nederlandssprekende kandidaten staan omgekeerd ten opzichte van de lijsten van Franssprekende kandidaten.) <W 2002-12-13/41, art. 10, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 10, 2° van W 2002-12-13/41 vernietigd)

§ 2. [³ ...]³.

(§ 3. [³ Het bureau gaat]³ over tot de vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers [¹ overeenkomstig de bij dit Wetboek gevoegde modellen IIa), IIb), IIc) en IIcbis)]¹.

[³ Het kieskringhoofdbureau voor de verkiezing van deze vergadering houdt hiervoor rekening met de volgorde van de nummers die toegekend zijn bij de loting vermeld in artikel 115bis, § 2, eerste lid.]³.

Vervolgens houdt het bureau een loting, beginnend met de volledige lijsten, om een volgnummer toe te kennen aan de lijsten die er op dat ogenblik nog geen hebben.

De in het vorige lid bedoelde loting gebeurt tussen de nummers die onmiddellijk volgen op het hoogste nummer [3 dat toebedeeld is door de loting bedoeld in artikel 115bis, § 2, eerste lid]3.) <W 1998-12-18/39, art. 10, 2°>

[1 De voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Hoofdstad stuurt onmiddellijk, voor het drukken ervan, een afschrift van het model van stembiljet voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers naar de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Vlaams-Brabant.

Die laatste doet op de stembiljetten die bestemd zijn voor het kieskanton Sint-Genesius-Rode, de kandidatenlijsten vermelden die in het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Hoofdstad en zij die in het hoofdbureau van de kieskring Vlaams-Brabant zijn voorgedragen.

Hiervoor wordt het stembiljet opgesteld overeenkomstig het bij dit Wetboek gevoegde model IIcbis).]1

§ 4. Het bureau kan zo nodig beslissen dat twee of meer onvolledige lijsten in een zelfde kolom worden ondergebracht. Indien daartoe reden is, bepaalt het bij speciale lotingen de plaats van de kolommen en de nummers van de lijsten die in deze kolommen zullen opgenomen.

§ 5. Wanneer een kieskanton is samengesteld uit gemeenten met verschillend taalstelsel, zijn de stembiljetten eentalig in de eentalige gemeenten en tweetalig in de andere.

[4 § 6. De voorzitter van het kieskringhoofdbureau stuurt het proces-verbaal van definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten onverwijld op digitale wijze door naar de minister van Binnenlandse Zaken, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn/haar identiteitskaart.]4 [5 De minister van Binnenlandse Zaken zorgt voor de online bekendmaking van het proces-verbaal van definitieve afsluiting van de kandidatenlijsten. Dit bekendgemaakte proces-verbaal bevat geen gegevens van de getuigen van de kandidatenlijsten en, wat de kandidaten betreft, alleen hun namen en voornamen.]5

-
- (1)<W 2012-07-19/33, art. 10, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>
 - (2)<W 2014-02-10/02, art. 10, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
 - (3)<W 2014-01-06/62, art. 54, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (4)<W 2018-04-19/25, art. 31, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (5)<W 2023-03-28/02, art. 39, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 128bis.<W 17-05-1949, art. 3> In geval van beroep verdaagt het (hoofdbureau van de kieskring [1 ...]1) de verrichtingen, bepaald in de [3 artikelen 126, 127, tweede en derde lid, en 128, § 3, vijfde lid, en § 6]3, en het vergadert [2 de éenenveertigste dag vóór de verkiezing, om 18 uur, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of de twintigste dag vóór de verkiezing, om 18 uur, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]2, om tot die verrichtingen te kunnen overgaan zodra het in kennis is gesteld van de beslissingen van het hof van beroep [1 ...]1). In dat geval geschiedt de mededeling van de lijsten waarvan sprake is in artikel 127, tweede lid, [2 vanaf de veertigste dag vóór de stemming, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of vanaf de negentiende dag vóór de stemming, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]2. <W 1993-07-16/31, art. 67 en 95> <W 2007-02-13/37, art. 19, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(Lid 2 opgeheven) <W 05-07-1976, art. 41, 2°>

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 56, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (2)<W 2018-04-19/25, art. 32, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (3)<W 2023-03-28/02, art. 40, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 128ter.<W 1998-12-18/39, art. 11> § 1. [2 In afwijking van artikel 128, § 3, gebeurt de vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, wanneer deze verkiezingen plaatsvinden op de in artikel 10, § 3, bedoelde datum, [4 ...]4 overeenkomstig de volgende bepalingen.]2

§ 2. [2 ...]2.

§ 3. [2 ...]2.

Aan de kandidatenlijsten bedoeld in artikel 115ter, § 2, [3 eerste lid]3, (...) worden de daarvoor gevraagde volgnummers toegewezen na overlegging van het attest dat bij [3 die bepaling]3 is vereist. <W 2007-02-13/37, art. 20, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

[3 Wat de in artikel 115ter, § 2, derde lid, bedoelde kandidatenlijsten betreft, gaat de voorzitter van het kieskringhoofdbureau voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers [4 ...]4 bij de voorzitter van het hoofdbureau van het Nederlandse, Franse of Duitstalige kiescollege, afhankelijk van het geval, op elektronische wijze over tot de controle van de identiteit van de personen vermeld op het in artikel 115ter, § 2, derde lid, bedoelde attest, die een lijst voor de verkiezing van het Europees Parlement hebben ingediend en machtiging geven om het voor de verkiezing van het Europees Parlement toegekende volgnummer te gebruiken. De voorzitters van de hoofdbureaus van het kiescollege voor de verkiezing van het Europees Parlement gaan, onverwijld en op elektronische wijze, indien dat het geval is, over tot de notificatie, aan de voorzitter van het kieskringhoofdbureau voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van het aan deze lijst toegekende volgnummer voor de verkiezing van het Europees Parlement, zodra dat nummer bekend is, alsook van het hoogste nummer toegekend voor de verkiezing van het Europees Parlement, tijdens de lotingen die plaatsvonden op de tweeënvijftigste dag vóór de verkiezing van het Europees Parlement.]3

De voorzitter van het kieskringhoofdbureau voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers

gaat vervolgens over tot een bijkomende loting om een volgnummer toe te kennen aan de lijsten die er op dat moment nog geen gekregen hebben, waarbij men begint met de volledige lijsten.

[2] De in het [3] derde lid [3] bedoelde bijkomende loting [3] gebeurt slechts na de ontvangst van de in het tweede lid bedoelde notificatie tussen de nummers die volgen op het hoogste nummer toegekend tijdens de lotingen door de voorzitters van de hoofdbureaus van het Franse, Nederlandse en Duitstalige kiescollege op de tweënvijftigste dag vóór de verkiezing van het Europees Parlement]3.]2

-
- (1)<W 2012-07-19/33, art. 11, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>
 - (2)<W 2014-01-06/62, art. 57, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (3)<W 2018-04-19/25, art. 33, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 41, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 129. (De voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring laat de stembiljetten voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers met zwarte inkt op stempapier drukken.) <W 1993-07-16/31, art. 68, 1°> [1 ...]1.

[1] De stembiljetten voor de Kamer worden afgedrukt op papier waarvan de kleur vastgelegd wordt door de Koning.]1. Het is verboden enig ander stembiljet te bezigen. De afmetingen van de stembiljetten worden bij koninklijk besluit bepaald naargelang van het aantal leden dat moet worden gekozen en van het aantal voorgedragen lijsten.) <W 30-07-1991, art. 34>

[2] Vijf dagen vóór de stemming stuurt de voorzitter van het hoofdbureau van elke kieskring de voor de verkiezing nodige stembiljetten, in verzegelde omslag, naar de voorzitter van elk kantonhoofdbureau. [6] Uiterlijk op de dag van de verkiezing]6 laat deze voorzitter, aan de voorzitter van elk stembureau, het aantal stembiljetten nodig voor zijn/haar bureau, bezorgen tegen ontvangstbewijs. Het adres en het aantal stembiljetten dat in de omslag zit, worden op de omslag vermeld. Deze omslag mag slechts ontzegeld en geopend worden in aanwezigheid van het regelmatig samengestelde bureau. Het aantal biljetten wordt onmiddellijk gecontroleerd en het resultaat van die controle wordt opgetekend in het proces-verbaal.]2

De voorzitter (van het hoofdbureau van de kieskring wat betreft de verkiezing van de Kamers van Volksvertegenwoordigers en van het provinciehoofdbureau, bedoeld bij artikel 94 bis, § 2, wat de verkiezing van de Senaat betreft) zendt terzelfder tijd aan de voorzitter van elk [4] telbureau]4 het formulier dat hij heeft laten opmaken overeenkomstig de voorschriften van artikel 161 en dat de voorzitters van de [3] telbureaus]3 na de [5] telling]5 moeten invullen. <W 1993-07-16/31, art. 68, 2°>

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 58, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (2)<W 2018-04-19/25, art. 34, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (3)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (5)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (6)<W 2023-03-28/02, art. 42, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 130. <W 30-07-1991, art. 35> Ten laste van de Staat komen de verkiezingsuitgaven voor :

1° het door hem geleverde papier voor de stembiljetten;

[3] 1bis° de mededeling van informatie aan de burgers;]3

2° het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de kiesbureaus aanspraak kunnen maken, onder de voorwaarden bepaald door de Koning;

3° de reiskosten voorgelegd door de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezer zijn ingeschreven, onder de voorwaarden bepaald door de Koning [4] enkel de in artikel 1 bedoelde kiezers die in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente ingeschreven zijn, kunnen aanspraak maken op de terugbetaling van deze kosten]4;

[4] 3° bis de organisatie van een aangepaste transportdienst naar de stembureaus voor de kiezers met een handicap, onder de door de Koning vastgelegde voorwaarden;]4

4° de verzekeringspremies om de kosten van allerlei aard te dekken die voortvloeien uit ongevallen die de leden van de kiesbureaus zijn overkomen in de uitoefening van hun ambt; de Koning bepaalt de regels volgens welke deze risico's worden gedekt.

(Indien de verkiezingen voor [1] de Kamer van volksvertegenwoordigers]1 tegelijkertijd met de verkiezingen voor (het Gemeenschaps- en Gewestparlement) plaatsvinden, worden de in de 2° tot 4° van het vorige lid bedoelde uitgaven naar rato van 65 % ten laste genomen door de Staat. <W 2006-03-27/34, art. 4, 011; Inwerkingtreding : 21-04-2006>

Ten laste van de gemeenten zijn de stembussen, schotten, lessenaars, omslagen en potloden die zij leveren volgens de door de Koning goedgekeurde modellen.

Onverminderd artikel 4, tweede lid, van de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur en tot aanvulling van de kieswetgeving met betrekking tot de Gewesten en Gemeenschappen zijn alle andere verkiezingsuitgaven eveneens ten laste van de gemeenten.) <W 1993-07-16/31, art. 69>

(De provinciegouverneur of [2] de krachtens artikel 48 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen bevoegde overheid van de Brusselse agglomeratie]2 regelt de omslag van de verkiezingsuitgaven van elk hoofdbureau onder de gemeenten die eronder ressorteren [4] , volgens de

door de Koning vastgelegde regels]⁴.) <W 2003-03-11/36, art. 17, 005; Inwerkingtreding : 07-04-2003>

[⁴ Voor de betaling van de presentiegelden, vergoedingen en kosten bedoeld in het eerste lid, 2° en 3°, is de minister van Binnenlandse Zaken gemachtigd om de naam, de voornaam, het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, en het bankrekeningnummer van de aanvragers te registreren en deze informatiegegevens te bewaren tot twaalf maanden na de dag van de verkiezingen. Deze gegevens zijn immers noodzakelijk om de personen die een betalingsaanvraag indienen, correct te kunnen authenticiseren. Deze gegevens mogen naar een dienstverlener doorgestuurd worden met het oog op deze uitbetaling.

De in het vorige lid bedoelde gegevens die betrekking hebben op een aanvrager van een presentiegeld, worden, met uitzondering van het bankrekeningnummer, doorgestuurd naar de gemeente waar deze aanvrager zijn verblijfplaats heeft, opdat deze gemeente in de bevolkingsregisters zou kunnen registreren hoeveel keer de aanvrager als bijzitter in een kiesbureau gezeteld heeft. Deze informatie wordt door de gemeente bewaard totdat de aanvrager de leeftijd van 80 jaar heeft bereikt.]⁴

(1)<W 2014-01-06/62, art. 59, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2014-01-06/64, art. 12, 024; Inwerkingtreding : 01-07-2014>

(3)<W 2018-04-19/25, art. 35, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 43, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 131.](#) ([³ Twaalf]³ dagen vóór de verkiezing wijzen de kandidaten ten hoogste één getuige en één plaatsvervangend getuige per stem- en [² telbureau]² aan om de stemverrichtingen bij te wonen.) <W 30-07-1991, art. 36, 1°>

Kandidaten die tezamen zijn voorgedragen, mogen slechts één getuige en één plaatsvervangend getuige per (stem- of [² telbureau]²) aanwijzen. <W 30-07-1991, art. 36, 2°>

(Lid 3 opheffen) <W 30-07-1991, art. 36, 3°>

De kandidaten beslissen voor iedere getuige in welk stembureau (of [² telbureau]²) hij tijdens de hele duur van de verrichtingen zijn opdracht zal vervullen. Zij geven hiervan zelf kennis aan de door hen aangewezen getuigen. Deze kennisgeving, door een van de kandidaten ondertekend, wordt medeondertekend door de voorzitter van het (kantonhoofdbureau). <W 05-07-1976, art. 44> <W 30-07-1991, art. 36, 4°>

De getuigen moeten kiezer voor [¹ de Kamer van volksvertegenwoordigers]¹ zijn in (de kieskring). <KB 05-04-1994, art. 10>

[³ De getuigen hebben het recht om:

1° een bezwaarschrift tegen de aanwijzing van de bijzitters in te dienen overeenkomstig artikel 103, tweede lid;

2° in een stembureau te vragen opnieuw een loting te doen voor de plaats van de stempel op de stembiljetten overeenkomstig artikel 143, tweede lid;

3° het proces-verbaal te ondertekenen en de stempels te paraferen;

4° de kiezerslijsten die voor het afstippen van de kiezers in een stembureau dienen, te ondertekenen;

5° de kiezerslijsten die als afstiplijsten dienen en alle documenten die voor de stemming nodig zijn, te bestuderen;

6° stempels aan te brengen op de omslagen bedoeld in de artikelen 147, 162 en 179;

7° hun bezwaarschriften te laten optekenen in de processen-verbaal;

Zodra de getuigen de eed hebben afgelegd, mogen ze niet meer vervangen worden.]³

De kandidaten kunnen als getuige of als plaatsvervangend getuige worden aangewezen, zelfs indien zij geen kiezer zijn (in (de kieskring)). <W 30-07-1991, art. 36, 5°> <KB 05-04-1994, art. 10>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 60, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 44, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 132.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 133.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 134.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 135.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 136.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 137.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 12, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

HOOFDSTUK III. - INRICHTING VAN DE STEMLOKALEN EN STEMMING.

Art. 138. Het stemlokaal en de stemhokjes worden ingericht volgens model III.

Afmetingen en schikking mogen echter worden gewijzigd volgens de vereisten van de lokalen.

(Vanaf het stembureau is gevormd, gaat de voorzitter, in aanwezigheid van de leden van het bureau en vóór de opnemings van de stemming, na of de stembussen leeg zijn waarna ze worden gesloten.) <W 2003-03-11/36, art. 18, 005; Inwerkingtreding : 07-04-2003>

Art. 139. Er is ten minste één stemhokje per honderd vijftig kiezers.

Art. 140. (De bij dit Wetboek gevoegde onderrichtingen voor de kiezers (model I)) worden in het wachtlokaal aangeplakt. <W 30-07-1991, art. 38>

Art. 141. (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 6°>

Art. 142. (Lid 1 opgeheven) <W 30-07-1991, art. 47, 1°>

(Lid 2 opgeheven) <W 30-07-1991, art. 47, 1°>

(De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 tot 13 uur.) ([¹ Wanneer de verkiezing voor de Kamer terzelfder tijd plaatsvindt]¹ als die die georganiseerd worden voor de vernieuwing van andere vergaderingen, kan de Koning het sluitingsuur van de stembureaus verlaten.) <W 1998-12-18/39, art. 12, 1°>

(Kiezers die zich echter vóór 13 uur (of vóór het uur door de Koning bepaald overeenkomstig het eerste lid) in het lokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.) <W 05-07-1976, art. 47, 2°> <W 1998-12-18/39, art. 12, 2°>

(Naarmate de kiezers zich aanmelden, voorzien van hun oproepingsbrief en hun [² identiteitsdocument]², houdt de secretaris aantekening van hun naam op de [² lijst die dient om de kiezers aan te stippen]²; de voorzitter of een door hem aangewezen bijzitter doet hetzelfde op een andere lijst van de kiezers der stemafdeling, na zich te hebben vergewist dat de opgaven van de lijst overeenstemmen met de vermeldingen van de oproepingsbrief en [² van het identiteitsdocument]².) De namen van de kiezers die niet ingeschreven zijn op de kiezerslijst van de stemafdeling maar door het stembureau tot de stemming zijn toegelaten, worden [² op de in artikel 146, tweede lid, bedoelde lijst]² ingeschreven. <W 26-12-1950, art. 1, 1°>

De kiezer die niet voorzien is van zijn oproepingsbrief kan tot de stemming toegelaten worden, indien zijn identiteit en zijn kiesbevoegdheid door het bureau worden erkend.

De voorzitters, de secretarissen, de getuigen en de plaatsvervangende getuigen stemmen in de afdeling waar zij hun opdracht vervullen.

(Hij die niet ingeschreven is op de aan de voorzitter bezorgde lijst wordt niet tot de stemming toegelaten dan na overlegging, hetzij van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen of van een uittreksel uit een arrest van het hof van beroep waarbij zijn inschrijving wordt bevolen, hetzij van een getuigschrift van het college van burgemeester en schepenen waarbij bevestigd wordt dat de betrokkene (de hoedanigheid van kiezer bezit.) <W 30-07-1991, art. 39>

Ondanks de inschrijving op de lijst mag het stembureau niet tot de stemming toelaten degenen van wie het college van burgemeester en schepenen of het hof van beroep de schrapping heeft uitgesproken bij een beslissing of een arrest waaruit een uittreksel is overgelegd; degenen die onder toepassing vallen van een der bepalingen van de artikelen 6 en 7 en wier onbekwaamheid blijkt uit een stuk waarvan de wet de afgifte voorschrijft; degenen van wie bewezen is hetzij door stukken, hetzij door eigen bekentenis, dat zij op de dag van de verkiezing de stemgerechtigde leeftijd niet hebben bereikt of dezelfde dag reeds in een andere afdeling of een andere gemeente hebben gestemd.) <W 05-07-1976, art. 47, 3°>

(Lid 9 opgeheven) <W 07-07-1969, art. 1>

(Lid 10 opgeheven) <W 07-07-1969, art. 1>

(Lid 11 opgeheven) <W 07-07-1969, art. 1>

(¹)<W 2014-01-06/62, art. 61, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(²)<W 2023-03-28/02, art. 45, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 142bis. <W 09-08-1988, art. 26> In afwijking van artikel 142, vierde lid, kunnen de in artikel 89bis bedoelde kiezers in geen geval tot de stemming worden toegelaten indien ze niet in het bezit zijn van het speciaal model van oproepingsbrief, bedoeld in artikel 107bis.

De namen van de kiezers van de gemeenten Voeren en Komen-Waasten die zich in de in artikel 89bis bedoelde stembureaus aanbieden om er hun stem uit te brengen, worden aangestipt op de in artikel (96, derde lid) bedoelde exemplaren van de kiezerslijsten. <W 30-07-1991, art. 40>

Art. 143. De kiezer ontvangt een stembiljet uit de handen van de voorzitter [² ...]².

[² Dit biljet wordt, na rechthoekig in vieren te zijn dichtgevouwen zodanig dat de stemvakken bovenaan op de lijsten zich aan de binnenzijde bevinden, open voor de voorzitter gelegd, die het in dezelfde vouwen weer toevouwt; het wordt aan de keerzijde gemerkt met een stempel dragende de naam van het kanton waar de stemming plaats heeft en de datum van de verkiezing.]² Het bureau wijst ten minste vijf plaatsen aan waar de stempel mag worden aangebracht; daarna wordt de plaats door het lot bepaald. Deze loting wordt, op verzoek van een der leden van het stembureau of van een getuige, eens of meermaals herhaald gedurende de

verrichtingen. Oordeelt het stembureau een dergelijk voorstel niet dadelijk te kunnen aannemen, dan kan het lid van het stembureau of de getuige eisen dat de redenen van de weigering in het proces-verbaal worden opgenomen.

De kiezer begeeft zich onmiddellijk naar een van de stembokjes; hij brengt er zijn stem uit, toont aan de voorzitter [² zijn behoorlijk opnieuw in vieren gevouwen stembiljet]² met de stempel aan de buitenzijde en steekt het in de stembus, nadat de voorzitter of een door hem aangesteld bijzitter de oproepingsbrief heeft gemerkt met de in het vorige lid vermeld stempel. Het is hem verboden zijn stembiljet bij het verlaten van het stembokje op zodanige wijze open te vouwen dat de door hem uitgebrachte stem bekend wordt. Doet hij zulks, dan neemt de voorzitter het opengevouwen biljet terug, dat onmiddellijk onbruikbaar wordt gemaakt, en hij verplicht de kiezer opnieuw te stemmen.

[³ De kiezer die wegens een handicap niet in staat is om zich alleen naar het stembokje te begeven of om zelf zijn/haar stem uit te brengen, kan zich met toestemming van de voorzitter [⁴ door een persoon van zijn keuze laten bijstaan]⁴. Beide namen worden in het proces-verbaal vermeld.

Als een bijzitter of een getuige de echtheid of de ernst van de aangevoerde handicap betwist, beslist het stembureau en wordt de met redenen omklede beslissing in het proces-verbaal opgenomen.]³

-
- (1)<W 2014-02-10/02, art. 11, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
 - (2)<W 2014-01-06/62, art. 62, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (3)<W 2018-04-19/25, art. 36, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 46, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 144.[¹ De kiezer brengt zijn stem uit op de volgende manier.

Hij brengt met behulp van het stempotlood een merkteken aan in het vakje van zijn keuze:

- 1° hetzij in het vakje bovenaan de lijst, als hij instemt met de voordrachtsvolgorde van de lijst van zijn keuze;
- 2° hetzij, als hij deze volgorde wil veranderen, in het vakje naast de naam van de kandidaat-titularis(sen) en/of kandidaat-opvolger(s) van éézelfde lijst aan wie hij zijn stem liefst wil geven.

Als de kiezer tegelijk een merkteken aanbrengt bovenaan de lijst en naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularis(sen) en/of kandidaat-opvolger(s) zal de stem bovenaan de lijst beschouwd worden als zijnde van geen waarde en zullen enkel de stemmen voor de kandidaten en/of plaatsvervangers in aanmerking genomen worden.

Het merkteken van de stem, ook al is het op onvolmaakte wijze aangebracht, betekent dat de stem geldig is, tenzij duidelijk blijkt dat het stembiljet moedwillig herkenbaar gemaakt is.]¹

-
- (1)<W 2023-03-28/02, art. 47, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 145. De kiezer die door onoplettendheid het hem overhandigde stembiljet beschadigt, kan aan de voorzitter een ander vragen, tegen teruggave van het eerste, dat onmiddellijk onbruikbaar gemaakt wordt.

De voorzitter schrijft op de stembiljetten die ter uitvoering van het vorige lid en van het derde lid van artikel 143, zijn teruggenomen, de vermelding : (" Teruggenomen stembiljet ") en parafeert ze. <W 26-06-1970, art. 1, § 1, 31>

Art. 146. Wanneer de stemming gesloten is, [¹ maakt het stembureau de staat op van de kiezers die op de kiezerslijsten van de stemafdeling staan, maar niet aan de verkiezing hebben deelgenomen. Daartoe gebruikt het bureau één van de twee kiezerslijsten die dienen als aanstiplijsten bedoeld in artikel 142, derde lid]¹. Deze staat, ondertekend door alle leden van het stembureau, wordt [¹ ...]¹ binnen drie dagen toegezonden aan de vrederechter van het kanton. De voorzitter vermeldt op de staat de gemaakte opmerkingen en voegt er de verantwoordingsstukken bij, die de afwezigen hem hebben doen geworden.

Hij voegt daarbij een opgave van de kiezers die met toepassing van artikel 142 tot de stemming worden toegelaten ofschoon zij op de kiezerslijsten van de stemafdeling niet waren ingeschreven.

[¹ Er wordt tevens een lijst bijgevoegd van de personen die aangewezen werden als lid van het stembureau, maar niet of te laat zijn komen opdagen. Deze lijst, die door alle bureauleden ondertekend wordt, wordt binnen de drie dagen naar de vrederechter van het kanton gestuurd. De voorzitter vermeldt op deze lijst de geformuleerde opmerkingen en voegt er de stukken bij die hij eventueel van de afwezigen heeft ontvangen om hun afwezigheid te staven.]¹

-
- (1)<W 2023-03-28/02, art. 48, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 146bis. <W 09-08-1988, art. 27> De staat van de kiezers van de gemeenten Voeren en Komen-Waasten die hun stem uitgebracht hebben in de in artikel 89bis bedoelde stembureaus, wordt medegedeeld aan de voorzitters van de hoofdbureaus van respectievelijk de kantons Voeren en Komen-Waasten, ten einde deze in staat te stellen voor alle kiezers van de betrokken gemeenten, de lijst op te maken van diegenen onder hen die niet aan de verkiezing hebben deelgenomen.

Art. 147. Wanneer de stemming gesloten is, stelt het stembureau vast hoeveel stembiljetten in de stembus gestoken zijn, hoeveel er op grond van de artikelen 143, derde lid, en 145 teruggenomen zijn en hoeveel er niet gebruikt zijn. De getallen worden in het proces-verbaal vermeld.

Wanneer de [3 telling]³ moet geschieden in het lokaal waar de stemming heeft plaatsgehad, verzegelt de voorzitter [1 de stembus]¹ en zorgt, met bijstand van de getuigen indien zij het verlangen, voor de bewaring ervan totdat het [2 telbureau]² is samengesteld.

In het tegenovergestelde geval opent de voorzitter [1 de stembus]¹, sluit de stembiljetten in een omslag, die verzegeld wordt [4 ...]⁴ en vermeldt op de omslag het stembureau en het aantal biljetten, zoals dit blijkt uit de bij artikel 142 voorgeschreven aantekeningen en opgaven.

Hij sluit in afzonderlijke, eveneens te verzegelen omslagen de biljetten die teruggenomen zijn op grond van de artikelen 143, derde lid, en 145 of die niet gebruikt zijn, alsmede het proces-verbaal van het stembureau. Op deze omslagen wordt de inhoud ervan vermeld.

[1 ...]¹.

[1 Op de omslagen staat in goed zichtbare letters de vermelding "Kamer van volksvertegenwoordigers". De omslagen zijn wit van kleur.]¹.

[1 ...]¹.

De voorzitter of een door hem aangewezen bijzitter, vergezeld door de getuigen, brengt al die omslagen onmiddellijk naar het [2 telbureau]². Er wordt hem een ontvangstbewijs afgegeven.

(Desnoods [4 kan het gemeentebestuur een transportdienst organiseren voor het vervoer van de voormelde omslagen onder het toezicht van de voorzitter van het stembureau]⁴.) <W 05-07-1976, art. 48>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 63, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 49, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

HOOFDSTUK IIIbis. - STEMMING BIJ VOLMACHT. <W 05-07-1976, art. 49>

Art. 147bis.¹ § 1. De volgende kiezers kunnen een andere kiezer machtigen om in hun naam te stemmen:

1° de kiezer die wegens ziekte of handicap niet in staat is om zich naar het stembureau te begeven of er naartoe gevoerd te worden. Deze onbekwaamheid wordt door een arts op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier vermeld. Geneesheren die als kandidaat voor de verkiezing zijn voorgedragen, mogen een dergelijk bewijs niet afleveren.

2° de kiezer die om beroeps- of dienstredenen:

a) in het buitenland is opgehouden, alsook de kiezers, leden van zijn gezin die met hem aldaar verblijven;
b) de dag van de stemming in het Koninkrijk is, maar in de onmogelijkheid verkeert zich in het stembureau te melden.

De in de bepalingen onder a) en b) bedoelde onmogelijkheid moet door de militaire of burgerlijke overheid of door de werkgever onder wie de betrokkene ressorteert, vermeld worden op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier;

3° de kiezer die een activiteit als zelfstandige uitoefent en zich wegens die activiteit niet in het stembureau kan melden. De burgemeester van de woonplaats of zijn afgevaardigde vermeldt deze onmogelijkheid op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier, op voorwaarde dat de kiezer zijn ondernemingsnummer voorlegt en een verklaring op erewoord indient waarin hij verklaart niet naar het stembureau te kunnen komen. De Koning bepaalt het model van de door de kiezer ingediende verklaring op erewoord. De aanvraag wordt ingediend bij de burgemeester van de woonplaats ten laatste op de dag vóór de verkiezingsdag.

Hetzelfde geldt voor de gezinsleden van een zelfstandige die het beroep uitoefent van schipper, marktkramer of foorkramer, die op dezelfde plaats verblijven;

4° de kiezer die op de dag van de stemming, ten gevolge van een rechterlijke maatregel, in een toestand van vrijheidsberoving verkeert. Deze toestand wordt door de directie van de inrichting waarin de betrokkene verblijft, op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier vermeld;

5° de kiezer die, wegens zijn deelname aan een activiteit naar aanleiding van zijn vrijheid om zijn godsdienst te belijden of zijn overtuiging tot uiting te brengen krachtens artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, in de onmogelijkheid verkeert zich in het stembureau te melden. Deze onmogelijkheid wordt door de organisatoren van de activiteit waaraan de kiezer deelneemt in het kader van zijn godsdienst of zijn overtuiging, op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier vermeld;

6° de student die zich, om studieredenen, in de onmogelijkheid bevindt zich in het stembureau te melden. Deze onmogelijkheid wordt door de directie van de onderwijsinstelling waaraan de student studeert, op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier vermeld;

7° de kiezer die, om andere dan de voormelde redenen, op de dag van de stemming van zijn woonplaats afwezig is wegens een tijdelijk verblijf in het buitenland en zich bijgevolg in de onmogelijkheid bevindt om zich in het stembureau te melden. De burgemeester van de woonplaats of zijn afgevaardigde vermeldt deze onmogelijkheid op het in paragraaf 3 bedoelde volmachtformulier, op voorwaarde dat de kiezer de nodige bewijsstukken voorlegt of op basis van een verklaring op erewoord als de kiezer een dergelijk bewijsstuk niet kan voorleggen. De Koning bepaalt het model van de door de kiezer ingediende verklaring op erewoord. De aanvraag wordt ingediend bij de burgemeester van de woonplaats ten laatste op de dag vóór de verkiezingsdag.

§ 2. Als gemachtigde kan elke andere kiezer aangewezen worden.

Ieder gemachtigde mag slechts één volmacht hebben.

§ 3. De volmacht wordt opgemaakt op een formulier waarvan het model door de Koning wordt bepaald en dat

gratis bij het secretariaat van de gemeente afgegeven kan worden.

De volmacht vermeldt de verkiezing waarvoor ze geldig is, de naam, de voornamen, de geboortedatum, het adres en het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, van de volmachtgever en van de volmachtkrijger. De volmacht vermeldt eveneens de naam, de voornamen en de hoedanigheid van de persoon die verklaart dat de kiezer niet naar het stembureau kan komen. De artsen die een in paragraaf 1, 1°, bedoelde onbekwaamheid vermelden, geven hun RIZIV-nummer op.

Het volmachtformulier wordt door de volmachtgever en de volmachtkrijger ondertekend. Het wordt tevens ondertekend door de persoon die verklaart dat de kiezer niet naar het stembureau kan komen en bevat de stempel van de instelling, overheid of onderneming die deze persoon vertegenwoordigt.

§ 4. De volmachtkrijger stemt eerst voor zijn eigen rekening in het stembureau dat hem is toegewezen.

Om voor de volmachtgever te mogen stemmen, gaat de volmachtkrijger naar het stembureau dat aan de volmachtgever is toegewezen en geeft het in paragraaf 3 bedoelde ingevulde volmachtformulier af aan de voorzitter van het stembureau waar de volmachtgever zou hebben moeten stemmen; de volmachtkrijger legt aan die voorzitter tevens zijn identiteitsdocument voor, alsook de eigen oproepingsbrief waarop op voorhand de stempel met de naam van het kanton van het stembureau van de volmachtkrijger en met de verkiezingsdatum is aangebracht.

Nadat de volmachtkrijger in naam van de volmachtgever gestemd heeft, brengt de voorzitter van het stembureau van de volmachtgever de vermelding "heeft bij volmacht gestemd" aan op de oproepingsbrief van de volmachtkrijger.

§ 5. De volmachten worden bij de in artikel 146, eerste lid, bedoelde staat bijgevoegd en, samen met die staat, naar de vrederechter van het kanton gestuurd. De overeenkomstig paragraaf 1, 3° en 7°, overhandigde verklaringen op erewoord worden door de gemeentebesturen bewaard tot zes maanden na de verkiezing en op gewoon verzoek naar de vrederechter van het kanton doorgestuurd.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 50, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 147ter.](#) (Opgeheven) <W 2002-03-07/49, art. 6>

[Art. 147quater.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 1°>

[Art. 147quinquies.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 1°>

[Art. 147sexies.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 1°>

[Art. 147septies.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 1°>

[HOOFDSTUK IIIter.](#) - (...) <W 05-07-1976, art. 51, 2°>

[Art. 147octies.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 2°>

[Art. 147nonies.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 2°>

[HOOFDSTUK IV.](#) [¹ - TELLING VAN DE STEMMEN.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 51, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 148.](#) (Opgeheven) <W 05-07-1976, art. 51, 3°>

[Art. 149.](#) <W 05-07-1976, art. 52> Ieder [⁴ telbureau]⁴ neemt de stembiljetten van verscheidene stembureaus [² die verplicht geïnstalleerd moeten zijn binnen eenzelfde gemeente van het kanton]² in ontvangst. Het getal van de kiezers die ingeschreven zijn in de stembureaus waarvan de stembiljetten naar eenzelfde [⁴ telbureau]⁴ gaan, mag 2 400 niet overschrijden.

[³ ...]³.

[³ ...]³.

(1)<W 2009-04-14/01, art. 32, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2014-02-10/02, art. 12, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>

(3)<W 2014-01-06/62, art. 65, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 150.](#) <W 05-07-1976, art. 53> De voorzitter van het kantonhoofdbureau [³ kan, twaalf dagen vóór de stemming, nadat de formaliteiten bepaald voor de aanwijzing van de getuigen zijn vervuld, voor elke gemeente van het kanton afzonderlijk bij loting overgaan tot de aanwijzing]³ van de stembureaus die binnen eenzelfde gemeente georganiseerd worden, waarvan de stembiljetten door een welbepaald [² telbureau]² onderzocht zullen worden]¹.

De getuigen die aangewezen zijn om de vergadering van het kantonhoofdbureau bij te wonen, mogen aanwezig

zijn.

- (1)<W 2014-02-10/02, art. 13, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
(2)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(3)<W 2023-03-28/02, art. 52, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 151.](#)<W 05-07-1976, art. 54> De [[2](#) telbureaus]² zijn gevestigd in de lokalen door de voorzitter van het kantonhoofdbureau aangewezen. Deze geeft [[1](#) bij aangetekende zending]¹ aan de voorzitters en de bijzitters van de [[2](#) telbureaus]² onmiddellijk kennis van de plaats van vergadering van het [[3](#) telbureau]³ waar zij hun taak moeten vervullen en wijst het lokaal aan waar hij zitting zal houden om het dubbel van de [[5](#) samenvattende tabel van de telling]⁵ te ontvangen overeenkomstig artikel 161, achtste lid.

Hij geeft onmiddellijk [[1](#) bij aangetekende zendingen]¹ aan de voorzitters van de stembureaus kennis van de plaats van vergadering van het [[3](#) telbureau]³ dat de stembiljetten van hun bureau moet ontvangen.

[[4](#) Uiterlijk vijftien dagen vóór de verkiezing stuurt de voorzitter van het kantonhoofdbureau de adressen van de lokalen waarin de telbureaus gevestigd worden, elektronisch door naar de Federale Overheidsdienst

Binnenlandse Zaken.]⁴

- (1)<W 2018-04-19/25, art. 37, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
(2)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(3)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(4)<W 2023-03-28/02, art. 53, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(5)<W 2023-03-28/02, art. 54, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 152.](#)<W 05-07-1976, art. 55> Het [[1](#) telbureau]¹ moet ten laatste om 14 uur samengesteld zijn. [[1](#) Wanneer de verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers samenvalt met de verkiezingen van andere assemblees, kan de Koning het uur van de samenstelling van de telbureaus verlaten.]¹

Bij verhindering of afwezigheid van één van de leden, op het ogenblik van de verrichtingen, [[1](#) zorgt het bureau zelf voor de nodige aanvulling of doet het een beroep op een met toepassing van artikel 95, § 4, tweede lid, aangewezen plaatsvervangende voorzitter, als de voorzitter van het kantonhoofdbureau deze mogelijkheid gebruikt heeft]¹. Zijn de leden van het bureau het oneens over de keus, dan beslist de stem van het oudste lid.

Alvorens hun ambt op te nemen, leggen de leden de bij artikel 104, eerste lid, voorgeschreven eed af.

Van dit alles wordt melding gemaakt in het proces-verbaal.

- (1)<W 2023-03-28/02, art. 55, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 153.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 7°>

[Art. 154.](#)<W 05-07-1976, art. 56> Het [[1](#) telbureau]¹ begint met de [[2](#) telling]² zodra het alle voor hem bestemde omslagen ontvangen heeft. [[3](#) Als het bureau dertig minuten na zijn samenstelling nog niet al de omslagen ontvangen heeft, mag het evenwel al beginnen met de telverrichtingen van de omslagen die het al gekregen heeft.]³

- (1)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(2)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
(3)<W 2023-03-28/02, art. 56, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 155.](#)In aanwezigheid van de leden van het [[1](#) telbureau]¹ en van de getuigen opent de voorzitter de omslagen en telt de stembiljetten die zij bevatten, zonder ze open te vouwen. Hij kan (één of meer leden van het bureau) gelasten tegelijk met hem deze telling te doen. <W 05-07-1976, art. 57>

Het aantal in elke omslag gevonden stembiljetten wordt vermeld in het proces-verbaal.

De omslagen met de stembiljetten die krachtens de artikelen 143, derde lid, en 145, zijn teruggenomen, en de omslagen met de ongebruikte stembiljetten worden niet geopend.

(Lid opgeheven) <W 26-06-1970, art. 1, § 1 en W 08-07-1970, art. 5>

- (1)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 156.](#)(§ 1.) De voorzitter en een van de leden mengen alle door het bureau te onderzoeken stembiljetten dooreen, vouwen ze open en delen ze in de volgende categorieën in : <W 1993-07-16/31, art. 74>

1. Stembiljetten met geldige stemmen voor de eerste lijst of voor de kandidaten van deze lijst;
2. Hetzelfde voor de tweede lijst en in voorkomend geval voor de volgende lijsten;
3. Twijfelachtige stembiljetten;
4. Blanco stembiljetten en ongeldige stembiljetten.

(Na deze eerste indeling worden de geldige stembiljetten van elk van de lijsten per lijst verdeeld in vier subcategorieën die het volgende omvatten :

1° de stembiljetten waarop bovenaan op de lijst is gestemd;

2° de stembiljetten waarop alleen naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularissen is gestemd;

3° de stembiljetten waarop tegelijk naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularissen en naast de naam van één of meerdere kandidaat-opvolgers is gestemd;

4° de stembiljetten waarop alleen naast de naam van één of meerdere kandidaat-opvolgers is gestemd.

De stembiljetten waarop bovenaan op de lijst en tegelijk naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularissen of van één of meerdere kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers is gestemd, worden, naar gelang van het geval, in de tweede of derde subcategorie geplaatst.

De stembiljetten waarop bovenaan en tegelijk naast de naam van één of meerdere kandidaat-opvolgers is gestemd, worden in de vierde subcategorie geplaatst.

[¹ ...]¹

[² § 1/1. Voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers rangschikt elk [⁴ telbureau]⁴ van het kieskanton Sint-Genesius-Rode de stembiljetten waarop een stem uitgebracht is in twee categorieën :

1° de stembiljetten waarop een stem uitgebracht is voor een kandidatenlijst van de kieskring Vlaams-Brabant;

2° de stembiljetten waarop een stem uitgebracht is voor een kandidatenlijst van de kieskring Brussel-Hoofdstad.

In dit kieskanton wordt de in artikel 161, tweede lid, vermelde modeltabel in tweevoud opgemaakt : een exemplaar bevat de uitslagen van de stemopneming die bestemd zijn voor de kieskring Vlaams-Brabant en een tweede exemplaar bevat de uitslagen van de [⁵ telling]⁵ die bestemd zijn voor de kieskring Brussel-Hoofdstad.

In hetzelfde kieskanton maakt het kantonhoofdbureau eveneens de in artikel 161, achtste lid, vermelde verzamelstaat in tweevoud op.

Alle exemplaren van de in het tweede en derde lid bedoelde modeltabel en verzamelstaat worden in het Nederlands opgesteld.]²

§ 2. [³ ...]³.

(§ 3. Voor de verkiezing van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers rangschikt elk telbureau van de kieskring Brussel Halle-Vilvoorde de stembiljetten in twee categorieën :

1° de stembiljetten waarop een stem is uitgebracht voor de lijsten van Franstalige kandidaten.

2° de stembiljetten waarop een stem is uitgebracht voor de lijsten van Nederlandstalige kandidaten.

In deze kieskring wordt de modeltabel bedoeld in artikel 161, tweede lid, opgesteld in tweevoud : een eerste exemplaar, opgesteld in het Frans, vermeldt de resultaten van de telling voor wat betreft de stemmen uitgebracht op de lijsten van Franstalige kandidaten, en een tweede exemplaar, opgesteld in het Nederlands, vermeldt de resultaten van de telling voor wat betreft de stemmen uitgebracht op de lijsten van Nederlandstalige kandidaten.

In dezelfde kieskring, stelt het kantonhoofdbureau op dezelfde wijze in twee exemplaren de verzamelstaat op, bedoeld in artikel 161, achtste lid.

In afwijking van de twee vorige leden, wordt het exemplaar van de modeltabel en van de verzamelstaat die daar worden aangeduid en die de resultaten vermelden van de telling van het aantal stemmen voor de lijsten van Franstalige kandidaten, in het Nederlands vermeld in de kieskantons waarvan de hoofdplaats gelegen is in het administratief arrondissement van Halle-Vilvoorde.) <W 2002-12-13/41, art. 12, 2°, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 12, 2° van W 2002-12-13/41 vernietigd)

(1)<W 2009-04-14/01, art. 33, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2012-07-19/33, art. 13, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

(3)<W 2014-01-06/62, art. 66, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 157. <W 2002-12-13/41, art. 13, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Ongeldig zijn :

1° alle andere stembiljetten dan die welke volgens de wet mogen worden gebruikt;

2° de stembiljetten waarop meer dan één lijststem voorkomt of waarop naamstemmen, hetzij voor de kandidaat-titularissen, hetzij voor de kandidaat-opvolgers, op verschillende lijsten zijn uitgebracht;

3° de stembiljetten waarop een kiezer zowel een lijststem heeft uitgebracht als een stem naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularissen of kandidaat-opvolgers van een andere lijst;

4° de stembiljetten waarop een kiezer zowel een stem heeft uitgebracht voor één of meerdere kandidaat-titularissen van een lijst als voor één of meerdere kandidaat-opvolgers van een andere lijst;

5° de stembiljetten waarop geen enkele stem uitgebracht is; de stembiljetten waarvan de vorm en de afmetingen veranderd zijn, die een papier of enig voorwerp bevatten of die de kiezer herkenbaar maken door een teken, een doorhaling of een niet bij de wet toegestaan merk.

Niet ongeldig zijn :

1° de stembiljetten waarop een kiezer zowel een lijststem heeft uitgebracht als een stem naast de naam van één of meerdere kandidaat-titularissen of van één of meerdere kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers van dezelfde lijst;

2° de stembiljetten waarop een kiezer zowel een lijststem heeft uitgebracht als een stem naast de naam van één of meerdere kandidaat-opvolgers van dezelfde lijst.

In de in het vorige lid bedoelde gevallen, wordt de lijststem als niet-bestaande beschouwd.

Art. 158. Wanneer de indeling van de stembiljetten geëindigd is, worden deze zonder verandering van de indeling, onderzocht door de andere leden van het bureau en de getuigen, die hun opmerkingen en bezwaren

aan het bureau voorleggen.

De bezwaren, het advies van de getuigen en de beslissing van het bureau worden in het proces-verbaal opgenomen.

[Art. 159.](#) De twijfelachtige stembiljetten en die waartegen bezwaren zijn ingebracht, worden volgens de beslissing van het bureau gevoegd bij de categorie waartoe zij behoren.

De stembiljetten van elke categorie worden achtereenvolgens door twee leden van het bureau geteld.

(Het bureau stelt vervolgens het totale aantal geldige stembiljetten vast, dat van de blanco of ongeldige stembiljetten en, voor elke lijst, het aantal stembiljetten van elk van de (vier) in artikel 156, § 1, tweede lid, bedoelde subcategorieën, alsmede het aantal naamstemmen voor iedere kandidaat.) <W 05-04-1995, art. 6> <W 2002-12-13/41, art. 14, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

Al die getallen worden in het proces-verbaal opgenomen.

De ongeldig verklaarde en de betwiste, niet echter de blanco stembiljetten, worden door twee leden van het bureau en door een van de getuigen geparafeerd.

Alle stembiljetten, ingedeeld zoals hierboven is bepaald, worden in afzonderlijke omslagen gesloten.

[Art. 160.](#)

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 67, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[HOOFDSTUK IV/1.](#) - [[1](#) Het afsluiten van de [[2](#) telverrichtingen][2](#) en het doorsturen van de processen-verbaal.][1](#)

(1)<Ingevoegd bij W 2009-04-14/01, art. 34, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 8, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 161.](#) Het proces-verbaal van de verrichtingen wordt staande de vergadering opgemaakt en door de leden van het bureau en de getuigen ondertekend.

(De uitslagen van de [[6](#) telling][6](#) worden erin vermeld in de volgorde en volgens de aanwijzingen van een modeltabel, op te maken door de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [[3](#) ...][3](#).) <W 1993-07-16/31, art. 75, 1°>

Deze tabel vermeldt het aantal in elke stembus gevonden stembiljetten, het aantal blanco of ongeldige stembiljetten, het aantal geldige stembiljetten; zij vermeldt vervolgens voor elke lijst, gerangschikt naar haar volgnummer, (de resultaten van de [[6](#) telling][6](#) vastgesteld overeenkomstig artikel 159). <W 1995-04-05/31, art. 7, 1°>

(Lid opgeheven) <W 1995-04-05/31, art. 7, 2°>

Van deze tabel wordt onmiddellijk een dubbel opgemaakt.

Dit stuk draagt als opschrift de naam van (de kieskring) en van het kieskanton, het nummer van het [[5](#) telbureau][5](#), de datum van de verkiezing en de vermelding : " [[2](#) Uitslag van de opneming der stembiljetten, ontvangen in de bureaus nrs. ... van de gemeente][2](#) ". <KB 05-04-1994, art. 16>

(Lid opgeheven) <W 05-07-1976, art. 58, 2°>

Alvorens de verrichtingen voort te zetten, gaat de voorzitter van het [[5](#) telbureau][5](#) met het proces-verbaal bij (de voorzitter van het kantonhoofdbureau) en legt hem het dubbel van de tabel voor. Indien deze voorzitter vaststelt dat de tabel in orde is, stelt hij er zijn paraaf op. In het tegenovergestelde geval verzoekt hij de voorzitter van het [[5](#) telbureau][5](#) de tabel eerst door zijn bureau te doen aanvullen of verbeteren, en in voorkomend geval, het oorspronkelijk proces-verbaal te doen aanvullen of verbeteren. <W 05-07-1976, art. 58, 3°>

(De voorzitter van het kantonhoofdbureau verzamelt de dubbels van [[7](#) de samenvattende tabellen van de telling][7](#) en geeft een ontvangstbewijs aan de voorzitters van de [[4](#) telbureaus][4](#).) <W 05-07-1976, art. 58, 4°>

(Het kantonhoofdbureau schrijft, [[2](#) per gemeente en per [[5](#) telbureau][5](#)][2](#) op een verzamelstaat het aantal neergelegde stembiljetten over, het aantal blanco of ongeldige stembiljetten, het aantal geldige stembiljetten en, voor elke lijst, gerangschikt naar haar volgnummer, het aantal stembiljetten van elk van de (vier) in artikel 156, § 1, tweede lid, bedoelde subcategorieën, alsmede voor elke (kandidaat-titularis of kandidaat-opvolger), het totaal van de door hem verkregen naamstemmen.) <W 1995-04-05/31, art. 7, 3°> <W 2002-12-13/41, art. 15, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(Het kantonhoofdbureau totaliseert voor geheel het kanton al die rubrieken en voegt er het stemcijfer van elke lijst aan toe.) <W 05-07-1976, art. 58>

(De voorzitter van het kantonhoofdbureau of de persoon die door hem wordt aangewezen deelt onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, aan de Minister van Binnenlandse Zaken het aantal neergelegde stembiljetten, het aantal geldige stembiljetten, het aantal blanco of ongeldige stembiljetten mee, alsmede het stemcijfer van elke lijst, zoals dit bepaald is in artikel 166, en het aantal naamstemmen dat elke kandidaat-titularis of kandidaat-opvolger behaald heeft.) <W 2007-02-13/37, art. 22, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

(De voorzitter van het kantonhoofdbureau verstuurt onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, het [[7](#) digitale][7](#) proces-verbaal van zijn bureau, dat een samenvattende tabel bevat, naar de voorzitter van het kieskringhoofdbureau [[3](#) die de ontvangst ervan bevestigt][3](#), en naar de Minister van Binnenlandse Zaken. De dubbele exemplaren van [[7](#) de samenvattende tabellen van de telling][7](#) [[7](#) ...][7](#) worden eveneens gestuurd naar de voorzitter van het

kieskringhoofdbureau [³ ...]³.) <W 2007-02-13/37, art. 22, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007>

[¹ De voorzitter van het hoofdbureau van het kanton Sint-Genesius-Rode verstuurt onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, het [⁷ digitale]⁷ proces-verbaal van zijn bureau, dat de overeenstemmende samenvattende tabel bevat, respectievelijk naar de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Vlaams-Brabant en naar de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Hoofdstad en naar de minister van Binnenlandse Zaken. [⁷ ...]⁷]¹

(Op aanvraag van de voorzitter van het kantonhoofdbureau [⁷ stelt het college van burgemeester en schepenen van de hoofdplaats van het kanton hem het door de Koning vastgelegde aantal personeelsleden, de lokalen en het materiaal ter beschikking dat hij nodig heeft voor de uitvoering van zijn opdracht. De kosten die deze terbeschikkingstelling met zich meebrengt, worden verdeeld overeenkomstig artikel 130, vijfde lid]⁷.) <W 05-07-1976, art. 58>

-
- (1)<W 2012-07-19/33, art. 14, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>
 - (2)<W 2014-02-10/02, art. 14, 019; Inwerkingtreding : 24-02-2014>
 - (3)<W 2014-01-06/62, art. 68, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (5)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (6)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (7)<W 2023-03-28/02, art. 58, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 161bis.

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 69, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 162. (De voorzitter van het [² telbureau]²) doet in het proces-verbaal aantekenen dat de [³ samenvattende tabel van de telling]³ is overhandigd en in voorkomend geval welke verbeteringen erin zijn aangebracht. <W 05-07-1976, art. 59, 1°>

De uitslag, vastgesteld in de modeltabel bedoeld in artikel 161, tweede lid, [⁴ mag daarna door hem in het openbaar afgekondigd worden]⁴.

Het proces-verbaal, waarbij het pak met de betwiste stembiljetten is gevoegd, wordt gesloten in een te verzegelen omslag, waarvan het opschrift de inhoud aangeeft. Deze omslag en de omslagen met de processen-verbaal van de stembureaus worden samen in een te verzegelen pak gesloten, dat (de voorzitter van het [⁴ kantonhoofdbureau]⁴) binnen vierentwintig uren doet toekomen aan (de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹.) <W 05-07-1976, art. 59, 1°> <W 1993-07-16/31, art. 77>

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 70, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (2)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (3)<W 2023-03-28/02, art. 54, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 59, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 163.

<Opgeheven bij W 2014-01-06/62, art. 71, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 164. In aanwezigheid van het bureau en van de getuigen maakt (de voorzitter van het (hoofdbureau van de kieskring [¹ ...]¹)) de pakken met de [² samenvattende tabellen van de telling]² open en het bureau telt onmiddellijk de stemmen. <W 05-07-1976, art. 61, 1° en 2°> <W 1993-07-16/31, art. 79, 1°>

(Op aanvraag van de voorzitter van die bureaus [² stelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente op het grondgebied waarvan die bureaus zich bevinden, hen het door de Koning vastgelegde aantal personeelsleden, de lokalen en het materiaal ter beschikking dat zij nodig hebben voor de uitvoering van hun opdracht. De kosten die deze terbeschikkingstelling met zich meebrengt, worden verdeeld overeenkomstig artikel 130, vijfde lid]².) <W 1993-07-16/31, art. 79, 2°>

[² ...]²

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 72, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (2)<W 2023-03-28/02, art. 60, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 165. <W 1998-12-18/39, art. 13> De software die gebruikt wordt voor zowel de gedeeltelijke als algemene [⁴ telling]⁴ en voor de verdeling van de zetels, [² op het niveau van de kieskring]², moet erkend worden door de Minister van Binnenlandse Zaken (, na advies van het orgaan dat daartoe door de Koning erkend is bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad,) vóór de dag van de verkiezing waarvoor het gebruik voorzien is. <W 2000-08-12/42, art. 14, Inwerkingtreding : 01-01-2003>

[¹ Voor zowel de gedeeltelijke als algemene stemmentelling gebruiken de kantons enkel de software die bij elke verkiezing door de minister van Binnenlandse Zaken wordt bezorgd en erkend, na advies van het orgaan dat daartoe door de Koning erkend is bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Voor de digitale transmissie van de resultaten en van de processen-verbaal gebruiken de hoofdbureaus enkel

de software die bij elke verkiezing door de Minister van Binnenlandse Zaken wordt bezorgd en erkend, na advies van het orgaan dat daartoe door de Koning erkend is bij een in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit.

[⁵ Voor de stemmentelling mogen de stemopnemingsbureaus enkel gebruik maken van de software die bij elke verkiezing door de minister van Binnenlandse Zaken geleverd en erkend wordt, na advies van het orgaan dat daartoe erkend is door de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.]⁵¹

-
- (1)<W 2009-04-14/01, art. 35, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>
 - (2)<W 2014-01-06/62, art. 73, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (3)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (4)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (5)<W 2018-04-19/25, art. 38, 029; Inwerkingtreding : 01-01-2024>

HOOFDSTUK V. - [¹ Zetelverdeling voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers]¹

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 74, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 165bis.¹ Enkel de lijsten die minstens 5 % van het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen in de kieskring behaald hebben, worden toegelaten tot de zetelverdeling.¹

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 75, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

HOOFDSTUK V.

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 17, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

Art. 166. <W 1995-04-05/31, art. 8> Het totaal van de geldige stembiljetten waarop een stem voor een lijst is uitgebracht, vormt het stemcijfer van die lijst. Dit totaal wordt voor elke lijst verkregen door optelling van de stembiljetten van elke van de (vier) in artikel 156, § 1, tweede lid, bedoelde subcategorieën. <W 2002-12-13/41, art. 17, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

Art. 167. <W 1993-07-16/31, art. 80> Het hoofdbureau van de kieskring [¹ deelt]¹ het stemcijfer van iedere lijst achtereenvolgens door 1, 2, 3, 4, 5, enzovoort, en rangschikken de quotiënten in de volgorde van hun belangrijkheid, totdat er voor alle lijsten samen zoveel quotiënten worden bereikt als er leden te kiezen zijn. Het laatste quotiënt dient als kiesdeler.

De verdeling over de lijsten geschiedt derwijze dat aan iedere lijst een aantal zetels wordt toegekend, gelijk aan het aantal keren dat haar stemcijfer de kiesdeler bevat, behoudens toepassing van artikel 168.

Indien een lijst meer zetels verkrijgt dan zij (kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers) telt, worden de niet toegekende zetels gevoegd bij die welke aan de andere lijsten toekomen; de verdeling over deze lijsten geschiedt door voortzetting, van de in het eerste lid omschreven bewerking, zodat voor ieder nieuw quotiënt een zetel wordt toegekend aan de lijst waartoe het behoort. <W 27-12-2000, art. 17> <W 2002-12-13/41, art. 18, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

-
- (1)<W 2014-01-06/62, art. 76, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

Art. 168. <W 1993-07-16/31, art. 80> Wanneer een zetel met evenveel recht aan verscheidene lijsten toekomt, wordt hij toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer en, bij gelijkheid van de stemcijfers, aan de lijst waarop de kandidaat voorkomt die onder de kandidaten wier verkiezing in het geding is, de meeste [¹ naamstemmen,]¹ heeft verkregen of, subsidiair, de oudste in jaren is.

-
- (1)<W 2023-03-28/02, art. 61, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

HOOFDSTUK Vbis. - Zetelverdeling voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers in de kieskringen Brussel-Halle-Vilvoorde, Leuven en Waals-Brabant. <Ingevoegd bij W 2002-12-13/40, art. 11; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 11 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

Art. 168bis. <Ingevoegd bij W 2002-12-13/40, art. 11; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Alvorens over te gaan tot de overdracht van de zetels in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde, verdeelt het hoofdbureau van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde deze zetels tussen de lijsten van Nederlandssprekende kandidaten en de lijsten van Franssprekende kandidaten, op de wijze aangeduid in het volgende lid.

Het bureau stelt een kiesdeler vast door het algemeen totaal van de geldige stembiljetten te delen door het getal van de in de kieskring toe te kennen zetels. Het deelt de totalen van de stemcijfers respectievelijk verkregen door de lijsten van Nederlandssprekende kandidaten en door de lijsten van Franssprekende kandidaten, door deze deler. Het bepaalt aldus voor elke lijstengroep zijn kiesquotiënt, waarvan de eenheden het aantal behaalde zetels aanduiden; de eventueel nog beschikbare zetel wordt toegekend aan de lijstengroep waarvan het quotiënt de hoogste breuk heeft. Bij gelijkheid van breuk, wordt de resterende zetel toegekend aan de lijstengroep waarvan het stemcijfer het hoogst is.

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 11 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

[Art. 168ter.](#) <Ingevoegd bij W 2002-12-13/40, art. 11; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Met het oog op de verdeling van de zetels die toegekend moeten worden aan de lijsten van Nederlandssprekende kandidaten die voorgedragen zijn in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en in de kieskring Leuven, telt het hoofdbureau van de kieskring Leuven de stemcijfers die deze lijsten behaald hebben in Brussel-Halle-Vilvoorde en in Leuven, op.

Het verdeelt vervolgens het totaal van de zetels die toekomen aan de lijsten van Nederlandssprekende kandidaten die voorgedragen zijn in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en in de kieskring Leuven, volgens de in de artikelen 167 en 168 vastgestelde procedure.

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 11 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

[Art. 168quater.](#) <Ingevoegd bij W 2002-12-13/40, art. 11; Inwerkingtreding : 20-01-2003> De verdeling van de zetels die moeten worden toegekend aan de lijsten van Franstalige kandidaten die voorgedragen zijn in de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde en aan de lijsten van kandidaten die voorgedragen zijn in de kieskring Waals-Brabant geschiedt overeenkomstig de artikelen 169 tot 171.

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 11 van de W 2002-12-13/40 vernietigd)

[HOOFDSTUK VI.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 18, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 169.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 18, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 170.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 18, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[Art. 171.](#)

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 18, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[HOOFDSTUK VII. - AANWIJZING VAN DE VERKOZENEN.](#) <W 1993-07-16/31, art. 80>

[Art. 172.](#) <W 2002-12-13/41, art. 19, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Wanneer het aantal kandidaat-titularissen van een lijst gelijk is aan het aantal zetels dat aan die lijst toekomt, zijn al die kandidaten gekozen.

Is het eerste van die aantallen groter dan het tweede, dan worden de zetels toegekend aan de kandidaten in afnemende grootte van het aantal stemmen dat zij behaald hebben. Bij gelijk stemmenaantal is de volgorde van voordracht op de lijst beslissend. Alvorens de gekozenen aan te wijzen, kent het [¹ kieskringhoofdbureau]¹ aan de kandidaat-titularissen individueel de helft van het aantal stembiljetten toe ten gunste van de volgorde van voordracht van deze kandidaten. Deze helft wordt vastgesteld door het totaal van de stembiljetten die inbegrepen zijn in de subcategorieën bedoeld in artikel 156, § 1, tweede lid, 1° en 4°, te delen door twee. De toekenning van deze stembiljetten gebeurt door overdracht. Zij worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat-titularis van de lijst heeft behaald, voor wat nodig is om het verkiesbaarheidscijfer dat specifiek is voor elke lijst, te bereiken. Is er een overschot, dan wordt het op gelijkaardige wijze toegekend aan de tweede kandidaat-titularis, vervolgens aan de derde en zo verder, totdat de helft van het aantal stembiljetten die gunstig zijn voor de volgorde van voordracht van deze kandidaten, uitgeput is. [² Deze toekenning gebeurt, ongeacht of de kandidaat-titularis al dan niet naamstemmen heeft gekregen.]²

Het verkiesbaarheidscijfer dat specifiek is voor elke lijst, wordt bereikt door het verkiesbaarheidscijfer van de lijst zoals het bepaald is in artikel 166, te delen door het aantal zetels dat toegekend is aan de lijst, vermeerderd met een eenheid.

Wanneer het aantal kandidaat-titularissen van een lijst lager is dan dat van de aan de lijst toekomende zetels, zijn die kandidaten gekozen en worden de overblijvende zetels toegekend aan de kandidaat-opvolgers die als eerste voorkomen in de in artikel 173 aangeduide volgorde. Bij gebrek aan voldoende opvolgers, wordt de verdeling van het overschot geregeld overeenkomstig het laatste lid van artikel 167.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 77, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 62, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 172bis.](#) (Opgeheven) <W 2002-12-13/41, art. 20, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

[Art. 173.](#) <2002-12-13/41, art. 21, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Voor elke lijst waarop één of meer kandidaten gekozen zijn krachtens artikel 172, worden de kandidaten voor de opvolging die het grootste aantal stemmen hebben behaald, of bij gelijk stemmenaantal, in de volgorde van inschrijving op het stembiljet, eerste, tweede, derde, enz. opvolger verklaard. [³ Elke kandidaat-opvolger wordt gerangschikt, ongeacht of hij al dan niet stemmen heeft gekregen.]³

Voorafgaandelijk aan hun aanwijzing gaat het hoofdbureau, nadat het de titularissen aangewezen heeft, over tot de individuele toekenning aan de kandidaat-opvolgers, van de helft van het aantal stembiljetten die gunstig zijn

voor de volgorde van voordracht van deze kandidaten. Deze helft wordt vastgesteld door het totaal van de stembiljetten die inbegrepen zijn in de subcategorieën bedoeld in artikel 156, § 1, tweede lid, 1° en 2°, te delen door twee.

De toekenning van deze stembiljetten gebeurt door overdracht. Zij worden toegevoegd aan de naamstemmen die de eerste kandidaat-opvolger heeft behaald, voor wat nodig is om het in artikel 172, derde lid, bedoelde verkiesbaarheidscijfer te bereiken. Is er een overschot, dan wordt het op gelijkaardige wijze toegekend aan de tweede kandidaat-opvolger, vervolgens aan de derde en zo verder, volgens de volgorde van voordracht, totdat de helft van het aantal stembiljetten die gunstig zijn voor de volgorde van voordracht van deze kandidaten, uitgeput is. ^[3] Deze toekenning gebeurt, ongeacht of de kandidaat-opvolger al dan niet naamstemmen heeft gekregen.]³

^[2] Vierde lid opgeheven.]²

(1)<W 2009-04-14/01, art. 36, 014; Inwerkingtreding : 15-04-2009>

(2)<W 2012-07-19/29, art. 3, 016; Inwerkingtreding : 01-01-2014. Is voor de eerste keer van toepassing op de verkiezingen voor het Europese Parlement die volgen op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad, evenals op de andere verkiezingen die gelijktijdig worden georganiseerd.>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 63, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 173bis](#). <Ingevoegd bij W 2002-12-13/41, art. 22; Inwerkingtreding : 20-01-2003> De eventuele decimalen van het quotiënt dat verkregen wordt enerzijds door het totaal van de in de artikelen 172 en 173 bedoelde stembiljetten, die gunstig zijn voor de volgorde van voordracht respectievelijk van de kandidaat-titularissen en van de kandidaat-opvolgers, te delen door twee, en anderzijds, door het kiescijfer van de lijst, bedoeld in artikel 166, te delen door het aantal plus één van de zetels die aan die lijst toekomen, om het verkiesbaarheidscijfer dat specifiek is voor deze lijst, te bepalen, worden afgerond naar de hogere eenheid, ongeacht het feit of zij al dan niet 0,50 bereiken.

[Art. 174](#). <W 1993-07-16/31, art. 80> De uitslag van de algemene telling van de stemmen en de namen van de gekozenen worden ^[1] elektronisch verspreid en] ¹ in het openbaar afgekondigd.

(1)<W 2023-03-28/02, art. 64, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 175](#). <W 1993-07-16/31, art. 80> ^[1] Het hoofdbureau van de kieskring wijst] ¹ de verkozenen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers aan overeenkomstig de artikelen 172 en 173.

^[2] ...] ².

(1)<W 2012-07-19/33, art. 19, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

(2)<W 2014-01-06/62, art. 78, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 176](#).

<Opgeheven bij W 2012-07-19/33, art. 20, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

[HOOFDSTUK VIII](#). - BIJZONDERE EN DIVERSE BEPALINGEN. <W 1993-07-16/31, art. 80>

[Art. 177](#). <W 1993-07-16/31, art. 80> ^[1] De voorzitter van het kieskringhoofdbureau stuurt onverwijld via de digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, het ^[3] digitale] ³ proces-verbaal van zijn bureau naar de griffier van de Kamer van volksvertegenwoordigers en naar de minister van Binnenlandse Zaken. ^[3] De] ³ processen-verbaal van de stembureaus en de ^[2] telbureaus] ², de akten van voordracht en de betwiste stembiljetten worden ^[3] ...] ³ binnen de vijf dagen opgestuurd naar de griffier van de Kamer van volksvertegenwoordigers.] ¹
Aan ieder gekozen wordt een uittreksel uit dit proces-verbaal gezonden.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 79, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 13, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 65, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 178](#). <W 1993-07-16/31, art. 80> Wanneer een kandidaat vóór de dag van de verkiezing overlijdt, gaat het bureau overeenkomstig de artikelen 172 en 173 tewerk, alsof deze kandidaat niet op de lijst gestaan had waarop hij zich kandidaat gesteld had. (De overleden kandidaat mag niet gekozen verklaard worden en er wordt hem geen aandeel toegekend van het aantal stembiljetten ten gunste van de volgorde van voordracht. Er wordt echter rekening gehouden met het aantal ^[1] naamstemmen dat hij behaald heeft, om zowel het stemcijfer te bepalen van de lijst waarop hij zich kandidaat gesteld had als het aantal stemmen die zijn uitgebracht ten gunste van de volgorde van voordracht in het in artikelen 172 en 173 bedoelde geval] ¹) <W 1995-04-05/31, art. 13>

Wanneer een kandidaat op de dag van de stemming of daarna, maar vóór de openbare afkondiging van de verkiesingsuitslagen vermeld in artikel 174 overlijdt, gaat het bureau overeenkomstig de artikelen 172 en 173 tewerk, alsof de betrokkene nog in leven was. Indien hij (...) gekozen is (tot kandidaat-titularis), moet de eerste opvolger van dezelfde lijst in zijn plaats zitting hebben. <W 2000-12-27/36, art. 22> <W 2002-12-13/41, art. 23,

003; Inwerkingtreding : 20-01-2003>

De eerste opvolger van dezelfde lijst moet ook zitting hebben in de plaats van de gekozen kandidaat die na de openbare afkondiging van de verkiezingsuitslagen vermeld in artikel 174 overlijdt.

(1)<W 2018-04-19/25, art. 39, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

[Art. 179.](#)^[1] Na de afsluiting van de verrichtingen van het kantonhoofdbureau worden de geldige stembiljetten, de lijst met de aanwezige kiezers en de stembiljetten die teruggenomen werden in uitvoering van de artikelen 143, derde lid, en 145, door de voorzitter van het kantonhoofdbureau onder zijn verantwoordelijkheid bewaard in de hoofdplaats van het kieskanton. Indien dat nodig is, mag de Kamer van volksvertegenwoordigers deze documenten opvragen.

De niet-gebruikte biljetten worden onmiddellijk naar de provinciegouverneur gestuurd, die het aantal ervan vaststelt.

De stembiljetten worden vernietigd nadat de verkiezing definitief geldig of ongeldig verklaard is.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 66, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 179/1.](#)^[1] De minister of zijn afgevaardigde brengt systematisch en zo snel mogelijk het College van Deskundigen bedoeld in hoofdstuk 7 van de wet van 7 februari 2014 tot organisatie van de elektronische stemming met papieren bewijsstuk, op de hoogte van elke vastgestelde werkingsstoring met een effect op het normale stemproces, het [² proces van de telling]² of het proces voor doorsturen van de resultaten, ofwel via het elektronisch stemsysteem met papieren bewijsstuk bedoeld in de wet van 7 februari 2014 tot organisatie van de elektronische stemming met papieren bewijsstuk, ofwel via een software bedoeld in artikel 165 van dit Wetboek, ofwel via elke andere kiessoftware die of elk ander elektronisch kiessysteem dat gebruikt wordt bij de verkiezingen.

Op vraag van de minister of zijn afgevaardigde of wanneer de kieshoofdbureaus dit vragen aan de minister of zijn afgevaardigde, kan de expertise van het College gevraagd worden om met de kieshoofdbureaus mee te werken en hen te ondersteunen, welke kieshoofdbureaus begeleid worden door de minister van Binnenlandse Zaken of zijn afgevaardigde, waarbij ze zich verzekeren van de geschiktheid van de verrichtingen die gebeuren bij de vaststelling van de werkingsstoring en het oplossingsproces ervan, alsook dat de verrichtingen transparant gebeuren en in overeenstemming met de principes tot regeling van de organisatie van democratische verkiezingen.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2018-04-19/25, art. 40, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 67, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[TITEL IVBIS.](#) - Stemming van de Belgen, die in buitenland verblijven. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

[HOOFDSTUK I.](#) - Algemene bepalingen. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

[Afdeling 1.](#) - Principes. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

[Art. 180.](#)^[1] § 1. Alle Belgen die ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters die bijgehouden worden in de Belgische consulaire beroepsposen in het buitenland en die voldoen aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden bedoeld in artikel 1, zijn onderworpen aan de stemplicht.

De in het eerste lid bedoelde personen zijn als kiezer gehecht aan een van de volgende gemeenten :

1° de Belgische gemeente waar de persoon ooit ingeschreven was in de bevolkingsregisters;

2° bij gebreke daaraan, de Belgische gemeente waarin zijn geboorteplaats ligt;

3° bij gebreke daaraan, de Belgische gemeente waar de vader of moeder van de persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven of laatst was ingeschreven;

4° bij gebreke daaraan, de Belgische gemeente waar de echtgenoot, de echtgenote of de vorige echtgenoot of echtgenote of de partner in een geregistreerde samenleving is ingeschreven of was ingeschreven in de bevolkingsregisters;

5° bij gebreke daaraan, de Belgische gemeente waar een verwant tot de derde graad in het bevolkingsregister is ingeschreven of laatst was ingeschreven of de Belgische gemeente waar een bloedverwant in de opgaande lijn is geboren, is ingeschreven of was ingeschreven in de bevolkingsregisters;

6° bij gebreke daaraan, de gemeente Brussel.

§ 2. De in § 1 bedoelde personen oefenen hun stemrecht uit ofwel persoonlijk of bij volmacht in een stembureau op het grondgebied van het Koninkrijk, ofwel persoonlijk of bij volmacht in de consulaire beroepsposen waarbij zij ingeschreven zijn, ofwel per briefwisseling.

§ 3. Behalve als er een afwijking voorzien is in deze titel, zijn de bepalingen van het Kieswetboek van toepassing op de verrichtingen van de verkiezing, ongeacht de gekozen stemwijze.

§ 4. De consulaire beroepsposen controleren de in artikel 1, § 1, opgesomde kiesbevoegdheidsvoorwaarden.]¹

(1)<W 2016-11-17/12, art. 7, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

[Afdeling 2.](#) - Formulier voor aanvraag tot inschrijving als kiezer Vaststelling en mededeling van de kiezerslijst.

Art. 180bis.<Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4> § 1. ^[1] Bij zijn inschrijving in de bevolkingsregisters die bijgehouden worden in de Belgische ^[3 ...]^[3] consulaire beroepsposten in het buitenland, bezorgt de Belgische ^[3 ...]^[3] consulaire beroepspost aan de Belg een aanvraagformulier tot inschrijving, waarvan het model vastgesteld wordt door de Koning.

Hij bezorgt dit formulier ook aan elke ^[3] in het consulaire bevolkingsregister ingeschreven Belg die er een aanvraag toe indient^[3].

^[3] Tussen de eerste dag van de negende maand en de eerste dag van de zevende maand die voorafgaan aan de vastgestelde datum voor de gewone vernieuwing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, stuurt elke consulaire beroepspost aan de bij hem ingeschreven Belgen ^[5], per post of, in voorkomend geval, elektronisch, ^[5] een aanvraagformulier tot inschrijving, behalve wanneer de Belg reeds ingeschreven is op een consulaire kiezerslijst.^[3]

^[3] Indien de Belg aan een van de in artikel 180, § 1, tweede lid, 2° of 3°, bedoelde gemeenten moet worden gehecht, wordt zijn gemeente van aanhechting vermeld op het formulier. Indien de Belg evenwel overeenkomstig artikel 180, § 1, tweede lid, 3°, aan een gemeente moet worden gehecht en zijn vader en moeder hun laatste inschrijving in de bevolkingsregisters van verschillende gemeenten hebben gehad, wordt de Belg verzocht aan te geven aan welk van deze gemeenten hij wenst te worden gehecht.^[3]

^[3] Indien de Belg gehecht moet worden aan een in artikel 180, § 1, tweede lid, 1°, 4° of 5°, bedoelde gemeente, geeft hij de gemeente aan waarvoor hij met alle middelen van recht het bewijs kan aanbrengen van een van de in die bepaling bedoelde aanhechtingsbanden. De controle van deze aanhechtingsband en van de bewijsstukken die hiertoe door de Belg werden afgegeven, gebeurt door de consulaire beroepspost die indien nodig contact opneemt met de betrokken Belgische gemeente.^[3]^[1]

§ 2. ^[1] De Belg vermeldt op het in § 1 bedoelde formulier de wijze waarop hij voornemens is zijn stemrecht uit te oefenen.^[1]

§ 3. ^[1] De Belg die in het buitenland verblijft, bezorgt de ^[3 ...]^[3] consulaire beroepspost waar hij is ingeschreven, persoonlijk of ^[5] per brief of elektronisch^[5] het ingevulde, ondertekende en gedagtekende formulier en in voorkomend geval de elementen die aantonen dat hij ^[3] aan een gemeente bedoeld in artikel 180, tweede lid, 1°, 4° of 5° moet worden gehecht. Indien de Belg geen bewijsstuk voor de aanhechtingsband kan voorleggen, kan hij een verklaring op erewoord voorleggen waarvan het model wordt vastgelegd door de Koning^[3], moet worden ingeschreven.

Deze aanvraag tot inschrijving geldt voor de deelname van de Belg aan elke wetgevende verkiezing die plaatsvindt vanaf de eerste dag van de vierde maand volgend op de indiening van het formulier, zolang de Belg ingeschreven blijft in het bevolkingsregister van dezelfde ^[3 ...]^[3] consulaire beroepspost.^[1] ^[5] Indien de consulaire beroepspost waarin de Belg ingeschreven is, gesloten wordt, blijft de inschrijvingsaanvraag van de Belg voor elke wetgevende verkiezing geldig in de nieuwe consulaire beroepspost waarin hij in het bevolkingsregister is ingeschreven.^[5]

§ 4. ^[3] Na gecontroleerd te hebben of de aanvrager aan de kiesbevoegdheidsvoorwaarden voldoet overeenkomstig artikel 180, § 4, schrijven de consulaire beroepsposten de kiezer in op de consulaire kiezerslijst. Deze lijst bevat, naast de gegevens voorzien in artikel 10, § 2, de door de kiezer gekozen stemwijze en de gemeente waaraan hij gehecht wordt ^[5], alsook, in voorkomend geval de door de kiezer gekozen volmachtcrifger met toepassing van artikel 180quater, § 1, of artikel 180sexies, § 1^[5].

Wanneer de consulaire beroepspost weigert een in het buitenland verblijvende Belg te erkennen als kiezer, betekent hij schriftelijk zijn met redenen omklede beslissing aan de betrokkene en deelt een afschrift van deze beslissing mee aan de minister van Buitenlandse Zaken of aan de door hem aangewezen persoon.

De betrokkene kan binnen dertig dagen na ontvangst van deze kennisgeving schriftelijk een bezwaarschrift indienen bij de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon.

De minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon doet uitspraak binnen vijftien dagen na de ontvangst van het bezwaarschrift en zijn beslissing wordt onmiddellijk schriftelijk betekend aan de betrokkene via de consulaire beroepspost waar hij ingeschreven is.

De betrokkene kan beroep instellen tegen deze beslissing voor het Hof van beroep van Brussel binnen een termijn van dertig dagen vanaf de betekening. Na het verstrijken van deze termijn is de beslissing van de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon definitief.

Het beroep wordt ingesteld door een verzoekschrift dat bezorgd wordt aan de procureur-generaal bij het Hof van beroep van Brussel. Die brengt de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon daar dadelijk van op de hoogte.

De partijen beschikken over een termijn van twintig dagen te rekenen vanaf de bezorging van het verzoekschrift, om nieuwe conclusies in te dienen. Na het verstrijken van die termijn verstuurt de procureur-generaal binnen twee dagen het dossier, waarbij eventueel de nieuwe stukken of conclusies gevoegd zijn, naar de hoofdgriffier van het Hof van beroep van Brussel, dat ontvangst bericht.

De artikelen 28 tot 39 zijn van toepassing.^[3]

§ 5. ^[3] In het in artikel 105 bedoelde geval, stelt de consulaire beroepspost de consulaire kiezerslijst vast op de tachtigste dag vóór de dag van de verkiezing.

In het in artikel 106 bedoelde geval, wordt de consulaire kiezerslijst vastgesteld op de datum van het koninklijk

besluit tot vaststelling van de datum van de verkiezing. De kiezers worden echter tot de stemming opgeroepen op basis van de lijst die opgesteld is voor de gewone vergadering van de kiescolleges, wanneer de ontbinding van de Kamer van volksvertegenwoordigers plaatsvindt na de tachtigste dag vóór de datum van de gewone vergadering van de kiescolleges, wat als gevolg heeft dat er een verkiezing georganiseerd moet worden vóór de voorziene datum.

De vaststelling van de consulaire kiezerslijst in elke consulaire beroepspost gebeurt op basis van de ingevoerde gegevens door deze posten in het Rijksregister van de natuurlijke personen. De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken vraagt aan het Rijksregister van de natuurlijke personen de consulaire kiezerslijst aan te maken.

Zodra de consulaire kiezerslijst vastgesteld is, verstuurt elk college van burgemeester en schepenen of gemeentecollege, langs digitale weg, aan de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, de gegevens die nodig zijn om het stembureau vast te stellen waar de Belgische kiezers die in het buitenland verblijven en die ervoor gekozen hebben om persoonlijk in België te stemmen, dit recht zullen uitoefenen.

Zodra de consulaire kiezerslijst vastgesteld is, stuurt de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken op digitale wijze een kopie van de lijst van Belgische kiezers die in het buitenland verblijven en die gekozen hebben voor de stemming bij briefwisseling, of de persoonlijke stemming of stemming bij volmacht in de consulaire beroepsposten, naar elke voorzitter van een kieskringhoofdbureau.

De bepalingen van de artikelen 15 en 93 zijn niet van toepassing op de consulaire kiezerslijst.]³

§ 5bis. [⁴ Wanneer de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers op dezelfde datum plaatsvinden als de verkiezingen voor de vernieuwing van het Europees Parlement, dient de consulaire kiezerslijst, opgesteld voor de verkiezing van het Europees Parlement, niet als consulaire kiezerslijst voor de verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers.]⁴ [⁵ De consulaire kiezerslijst voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers wordt vastgesteld op dezelfde dag als de consulaire kiezerslijst voor de verkiezing van het Europees Parlement.]⁵

§ 6. [³ Vanaf de datum waarop de kiezerslijst vastgesteld moet zijn, kan ieder die ten onrechte ingeschreven, weggelaten of van de kiezerslijst geschrapt is, of voor wie op deze lijst de vermeldingen voorgeschreven in § 4, onjuist zijn, tot de twaalfde dag vóór die van de verkiezing bezwaar indienen bij de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon.

De procedure die de behandeling van het bezwaar bij de minister van Buitenlandse Zaken regelt, is identiek aan die welke voorzien is in de artikelen 20 tot 26 voor het college van burgemeester en schepenen. Er dient evenwel gelezen te worden :

- in plaats van de woorden "het college van burgemeester en schepenen", de woorden "de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon";
- in plaats van het woord "gemeentesecretaris", de woorden "Voorzitter van het Directiecomité";
- in plaats van de woorden "het gemeentebestuur", de woorden "de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken".

De artikelen 27 tot 39 zijn eveneens van toepassing. Er dient evenwel gelezen te worden in plaats van de woorden "de burgemeester", de woorden "de minister van Buitenlandse Zaken of de door hem aangewezen persoon". Het bevoegde Hof van Beroep is het Hof van Beroep van Brussel.]³

[³ § 7. De in het buitenland verblijvende Belgen die op de kiezerslijst staan, worden daarvan geschrapt wanneer zij, tussen de dag waarop de lijst vastgesteld wordt en de dag van de verkiezing, ofwel niet langer voldoen aan de voorwaarde Belg te zijn, ofwel komen te overlijden, ofwel uit de consulaire bevolkingsregisters geschrapt worden.

De in het buitenland verblijvende Belgische kiezers die na de datum waarop de kiezerslijst wordt vastgesteld, het voorwerp zijn van een veroordeling of een beslissing die voor hen ofwel de uitsluiting van het kiesrecht ofwel de schorsing van dat recht op de datum van de verkiezing meebrengt, worden eveneens van de kiezerslijst geschrapt.

Indien de Belg na zijn inschrijving de wijze waarop hij voornemens is zijn stemrecht uit te oefenen wenst te wijzigen, bezorgt hij, persoonlijk of [⁵ per brief of elektronisch]⁵, een aanvraag in die zin aan de consulaire beroepspost waar hij is ingeschreven. Deze wijziging geldt voor elke wetgevende verkiezing die plaatsvindt vanaf de eerste dag van de vierde maand volgend op deze aanvraag.]³

[³ § 8. De Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken bezorgt de exemplaren of kopieën van de consulaire kiezerslijst van de kiezers die in het buitenland verblijven, zodra deze opgemaakt is, aan de personen die handelen in naam van een politieke partij en die hiertoe per aangetekende zending aan de minister van Buitenlandse Zaken een aanvraag doen [⁴ ten laatste de 25ste van de derde maand voorafgaand aan de verkiezingsmaand, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of ten laatste de drieëndertigste dag vóór de verkiezingsdag, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]⁴.

Elke politieke partij kan slechts één gratis elektronisch exemplaar van de lijst verkrijgen, voor zover deze een kandidatenlijst neerlegt voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers. De geleverde lijst bevat enkel de Belgische kiezers in het buitenland die gehecht zijn aan een gemeente die deel uitmaakt van het ambtsgebied van de kieskring waarvoor de politieke partij een kandidatenlijst neerlegt.

Indien een politieke partij geen kandidatenlijst voordraagt, kan zij van de kiezerslijst geen gebruik meer maken, ook niet voor verkiezingsdoeleinden, op straffe van de in artikel 197bis vastgestelde strafsancties.

Artikel 17, §§ 2 en 3, zijn van overeenkomstige toepassing.]³

(1)<W 2012-07-19/32, art. 3, 017; Inwerkingtreding : 01-09-2012 met uitzondering derde lid van § 1, Inwerkingtreding : de dag van de verkiezingen voor het Europese Parlement (juni 2014)>

(2)<W 2014-01-06/62, art. 81, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(3)<W 2016-11-17/12, art. 8, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(4)<W 2018-04-19/25, art. 41, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 68, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

HOOFDSTUK II. - De verschillende wijzen van stemmen. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

Afdeling 1. - De persoonlijke stemming in een Belgische gemeente. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

Art. 180ter.^[1] § 1. De kiezer brengt zijn stem uit in de gemeente waaraan hij gehecht is met toepassing van artikel 180, § 1."

§ 2. De consulaire beroepspost verstuurt naar de verblijfplaats van de Belgische kiezer die in het buitenland verblijft, een oproepingsbrief voor de verkiezing volgens de in artikel 107 voorgeschreven nadere regels.

Hiertoe stuurt de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, ^[2] zo snel als mogelijk ^[2] na de vaststelling van de kiezerslijst, aan de consulaire beroepsposten, de gegevens die door de gemeenten werden doorgestuurd met toepassing van artikel 180bis, § 5, vierde lid.

§ 3. ^[2] ...^[2]^[1]

(1)<W 2016-11-17/12, art. 9, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 69, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Afdeling 2. - De stemming bij volmacht in een Belgische gemeente. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

Art. 180quater. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4> § 1. Aan de hand van de volmacht ^[1] waarvan het model wordt vastgesteld door de Koning^[1], wijst de in het buitenland verblijvende Belg die de stemming bij volmacht in een Belgische gemeente gekozen zal hebben, een gemachtigde aan onder de kiezers van de gemeente ^[2] waaraan hij gehecht is^[2] als kiezer.

^[3] Indien de aangewezen volmachtcrrijger overlijdt, uit de bevolkingsregisters van de Belgische gemeente afgevoerd werd, zijn stemrecht verliest of reeds als volmachtcrrijger aangewezen werd door een andere Belgische kiezer uit het buitenland, wordt dat zo snel mogelijk aan de Belg die in het buitenland verblijft, meegedeeld.^[3]

§ 2. Elke gemachtigde mag slechts over één volmacht beschikken.

§ 3. De volmacht getekend door de mandaatgever vermeldt de naam, voornamen, geboortedatum en adres van de volmachtgever en de gemachtigde. ^[1] Deze volmacht moet bij de gemeente ^[2] van aanhechting^[2] ten minste twintig dagen voor de verkiezingen toekomen.^[1]

§ 4. Wanneer het college van burgemeester en schepenen de gemachtigde die aangewezen is door de in het buitenland verblijvende Belgische kiezer, oproept tot de stemming, voegt het bij de oproepingsbrief een uittreksel van de volmacht die hem machtigt om in naam van zijn volmachtgever te stemmen.

§ 5. Om toegelaten te worden te stemmen in naam van zijn volmachtgever, geeft de gemachtigde de volmacht aan de voorzitter van het stembureau, en legt hij hem ^[3] zijn eigen identiteitsdocument^[3] en zijn eigen oproepingsbrief voor, waarop de voorzitter " heeft bij volmacht gestemd " vermeldt.

(1)<W 2012-07-19/32, art. 5, 017; Inwerkingtreding : 01-09-2012>

(2)<W 2016-11-17/12, art. 10, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 70, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Afdeling 3. - ^[1] De persoonlijke stemming in de consulaire beroepsposten.^[1]

(1)<W 2016-11-17/12, art. 11, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

Art. 180quinquies. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4> § 1. ^[3] De consulaire beroepspost op wiens consulaire lijst de kiezer is ingeschreven, stuurt^[3] naar diens verblijfplaats een oproepingsbrief volgens de modaliteiten die voorgeschreven worden in artikel 107.

§ 2. ^[4] Ten laatste op de vierentwintigste dag vóór die van de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of ten laatste op de twaalfde dag vóór die van de verkiezing, in de in artikel 106 bedoelde gevallen^[4] ^[2] stuurt de voorzitter van het kieskringhoofdbureau de nodige stembiljetten^[2] naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Van zodra de stembiljetten ^[3] ontvangen worden, worden zij door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken opgestuurd naar de^[3] consulaire beroepsposten.

^[1] De ^[3] ...^[3] consulaire beroepsposten organiseren de stemming op de woensdag vóór de dag van de verkiezing op het grondgebied van het Koninkrijk, van 13 ^[8] tot 19 uur, plaatselijke tijd. Om veiligheidsredenen die eigen zijn de situatie van een consulaire beroepspost kan de minister van Buitenlandse Zaken op met redenen omklede wijze beslissen om de openingsuren van een stembureau te beperken zonder dat het bureau echter wel moet geopend blijven tot 16 uur, plaatselijke tijd. De betrokken kiezers worden hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht^[8].^[1]

§ 3. ^[1] ...^[1]

Een stembureau wordt samengesteld uit een voorzitter, [3 twee]3 bijzitters, [3 twee]3 plaatsvervangende bijzitters en een secretaris. [8 In de bureaus met meer dan 200 kiezers kunnen de twee plaatsvervangende bijzitters, op verzoek van de voorzitter van het stembureau, verzocht worden om aan de verrichtingen van dat bureau deel te nemen.]8

Het hoofd van de post, of de persoon die hij aanwijst, vervult de functie van voorzitter van het stembureau van de [3 ...]3 consulaire beroepspost.

De bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters worden aangewezen door de voorzitter van het stembureau van de [3 ...]3 consulaire beroepspost, minstens twaalf dagen vóór de verkiezing in de post, onder de leden van de [3 ...]3 consulaire beroepspost [3 , van [8 de diplomatieke post]8,]3 en onder de Belgische kiezers die ingeschreven zijn bij de [3 ...]3 consulaire beroepspost en die op de dag van de verkiezing minstens dertig jaar zijn en kunnen lezen en schrijven.

De secretaris wordt aangewezen door de voorzitter van het stembureau van de [3 consulaire post, onder de leden van de consulaire beroepspost van de ambassade van België of onder de kiezers die ingeschreven zijn bij de]3 consulaire beroepspost.

De voorzitter van het stembureau van de [3 ...]3 consulaire beroepspost treft de nodige maatregelen opdat het publiek de lijst met [8 het nummer en het adres]8 van het stembureau kan raadplegen.

[3 ...]3.

§ 4. [1 De Koning stelt de lijst op van de [3 ...]3 consulaire beroepsposen die belast zijn met de verwerking van de stembiljetten van de in het buitenland verblijvende Belgen die gekozen hebben voor de persoonlijke stemming in de [3 ...]3 consulaire beroepsposen. De Koning wijst de [3 ...]3 consulaire beroepsposen aan waarvan de stemmen in dit gewestbureau zullen worden verwerkt.

Het gewestelijk [5 telbureau]5 is samengesteld uit een voorzitter, acht bijzitters en een secretaris.

Het gewestelijk [5 telbureau]5 wordt voorgezeten door het hoofd van de [3 ...]3 consulaire beroepspost waar het gewestelijk [5 telbureau]5 gevestigd is.

De leden van het gewestelijk [5 telbureau]5 worden aangewezen onder de personeelsleden van de [3 consulaire beroepsposen waar de stemmen worden geteld en onder de personen belast met het doorsturen van de stembiljetten volgens de bepalingen van § 5]3.1

§ 5. [1 Het gewestelijk [5 telbureau]5 gaat over tot de [6 telling]6 [8 uiterlijk]8 de zaterdag vóór de dag waarop de stemming op het grondgebied van het Koninkrijk plaatsvindt.

Zodra de stembureaus die opgericht zijn in de [3 ...]3 consulaire beroepsposen gesloten zijn, worden de stembiljetten aan het gewestelijk [5 telbureau]5 bezorgd door de persoon die daartoe aangewezen is door de voorzitter van het bureau.

De stembiljetten worden bewaard onder gesloten omslag tot het begin van de [7 telverrichtingen]7.

De stembiljetten moeten bij het gewestelijk [5 telbureau]5 aankomen ten laatste op vrijdag vóór de dag waarop de stemming op het grondgebied van het Koninkrijk plaatsvindt.

Met de stembiljetten die buiten de in het vierde lid voorziene termijn toekomen op het gewestelijk [5 telbureau]5, wordt geen rekening gehouden en ze worden vernietigd door de voorzitter van het gewestelijk [5 telbureau]5.1

§ 6. Het [1 gewestelijke]1 [5 telbureau]5 stelt, voor elk van de kieskringen, [2 een tabel op waarin de resultaten van de telling van de stemmen vermeld worden, in de volgorde en volgens de aanwijzingen van een modeltabel die opgesteld moet worden door de voorzitter van het kieskringhoofdbureau]2.

De resultaten van de [6 telling]6 van de stemmen van de in het buitenland verblijvende Belgen worden [1 op elektronische wijze]1 door de voorzitter van het [1 gewestelijke]1 [5 telbureau]5, [1 ...]1, opgestuurd naar [2 de voorzitter van het kieskringhoofdbureau]2. De voorzitter van het [1 gewestelijke]1 [5 telbureau]5 neemt alle nodige maatregelen opdat deze resultaten tijdig bij de voorzitter van het kieskringhoofdbureau [3 ...]3 toekomen.

De resultaten van de [6 telling]6 van de stemmen van de in het buitenland verblijvende Belgen die in een [3 ...]3 consulaire beroepspost gestemd hebben, worden opgenomen in het geheel van de stemmen die uitgebracht zijn in de kieskring [2 ...]2.

§ 7. De bepalingen van artikel 104 zijn van toepassing op de stembureaus die gevestigd zijn in de [3 ...]3 consulaire beroepsposen en op het [1 gewestelijke]1 [5 telbureau]5, die bedoeld worden in paragraaf 3 en 4 van dit artikel.

-
- (1)<W 2012-07-19/32, art. 6, 017; Inwerkingtreding : 01-09-2012>
 - (2)<W 2014-01-06/62, art. 82, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>
 - (3)<W 2016-11-17/12, art. 12, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>
 - (4)<W 2018-04-19/25, art. 42, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>
 - (5)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (6)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (7)<W 2023-03-28/02, art. 71, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>
 - (8)<W 2023-03-28/02, art. 72, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Afdeling 4.](#) - [1 De stemming bij volmacht in de consulaire beroepsposen.]1

(1)<W 2016-11-17/12, art. 13, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

[Art. 180sexies](#). <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4> § 1. Aan de hand van de volmacht [¹ waarvan het model wordt vastgesteld door de Koning]¹, wijst de in het buitenland verblijvende Belg die ervoor gekozen zal hebben om bij volmacht te stemmen in de [² ...]² consulaire beroepspost waarbij hij ingeschreven is, een gemachtigde aan onder de kiezers die in diezelfde post ingeschreven zijn.

[³ Indien de aangewezen volmachtcrrijger overlijdt, uit de consulaire bevolkingsregisters afgevoerd werd, zijn stemrecht verliest of reeds als volmachtcrrijger aangewezen werd door een andere Belgische kiezer uit het buitenland, wordt dat zo snel mogelijk aan de Belg die in het buitenland verblijft, meegedeeld.]³

§ 2. Elke gemachtigde mag slechts over één volmacht beschikken.

§ 3. De volmacht vermeldt de naam, voornamen, geboortedatum en adres van de volmachtgever en de gemachtigde. [¹ Deze volmacht moet bij de [² ...]² consulaire beroepspost ten minste twintig dagen voor de verkiezingen toekomen.]¹

§ 4. Wanneer [² de consulaire beroepspost op wiens consulaire kiezerslijst deze is ingeschreven]² de gemachtigde die aangewezen is door de in het buitenland verblijvende Belgische kiezer, oproept tot de stemming, voegt het bij de oproepingsbrief een uittreksel van de volmacht die hem machtigt te stemmen in naam van zijn volmachtgever.

§ 5. Om toegelaten te worden om te stemmen in naam van zijn volmachtgever, geeft de gemachtigde de volmacht aan de voorzitter van het stembureau van de [² ...]² consulaire beroepspost, en legt hij hem zijn eigen identiteitsstuk en zijn eigen oproepingsbrief voor, waarop de voorzitter " heeft bij volmacht gestemd " vermeldt. [² ...]².

§ 6. De opneming en de verdeling van die stemmen gebeuren volgens de procedure voorzien in artikel 180quinquies, §§ 4 tot 6.

(1)<W 2012-07-19/32, art. 7, 017; Inwerkingtreding : 01-09-2012>

(2)<W 2016-11-17/12, art. 14, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(3)<W 2023-03-28/02, art. 73, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Afdeling 5](#). - De stemming per briefwisseling. <Ingevoegd bij W 2002-03-07/49, art. 4>

[Art. 180septies](#). [¹ § 1. [² ...]².

[² ...]².

[² ...]².

[³ Ten laatste op de vierentwintigste dag vóór de dag van de verkiezing, in de in artikel 105 bedoelde gevallen, of ten laatste op de twaalfde dag vóór de dag van de verkiezing, in de in artikel 106 bedoelde gevallen]³, stuurt de voorzitter van het kieskringhoofdbureau, [² via de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken]², aan de in het buitenland verblijvende Belgische kiezers die ervoor gekozen hebben per briefwisseling te stemmen, een kiesomslag die het volgende omvat :

1° een retouromslag A, met het adres van de voorzitter van het hoofdbureau van de kieskring waartoe de in het buitenland verblijvende Belg behoort;

2° een neutrale omslag B, met een stembiljet van de gekozen kieskring van aansluiting, op de keerzijde gemerkt met een stempel dragende de datum van de verkiezing alsmede de vermelding "stemming van Belgen in het buitenland";

3° een formulier dat de kiezer verzocht wordt te ondertekenen nadat hij het heeft ingevuld met de vermelding van zijn naam, voornamen, geboortedatum en volledig adres;

4° de onderrichtingen voor de kiezer [² opgesteld door de Koning]².

Voor de voorbereiding van de in het eerste lid bedoelde kiesomslagen, baseren de kieskringhoofdbureaus zich op de kiezerslijsten die hen zijn meegedeeld door [² de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken met toepassing van artikel 180bis, § 5]².

Het model van de omslagen en van het formulier, bedoeld in het eerste lid, wordt door de [² Koning]² bepaald.

§ 2. De in het buitenland verblijvende Belg brengt zijn stem uit op het stembiljet dat zich bevindt in de neutrale omslag B, bedoeld in § 1, vierde lid, 2°. Hij plaatst het behoorlijk dichtgevouwen stembiljet in die omslag, die hij sluit.

In de retouromslag A die de in het buitenland verblijvende Belgische kiezer bezorgt aan de kieskringhoofdbureaus, steekt hij eensdeels de neutrale omslag B, die het stembiljet bevat en anderdeels, het door hem behoorlijk ingevulde formulier bedoeld in § 1, vierde lid, 3°.

§ 3. Met de retouromslagen die aan de in § 2, tweede lid, bedoelde bureaus toekomen na de sluiting van de in België ingestelde stembureaus, wordt geen rekening gehouden en zij worden vernietigd door de voorzitter van het kieskringhoofdbureau.

§ 4. De voorzitter van het kieskringhoofdbureau opent deze omslagen naarmate zij inkomen. De namen van de kiezers worden op de lijsten die door [² de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken]² meegedeeld zijn, aangestipt, nadat de overeenstemming van de gegevens in die lijsten met de vermeldingen van het formulier bedoeld in § 1, vierde lid, 3°, gecontroleerd wordt.

[² ...]².

De neutrale omslagen B met de stembiljetten worden behoorlijk gesloten bewaard tot bij het begin van de [⁵ telverrichtingen]⁵.

§ 5. Op de dag van de verkiezing, bij de sluiting van de stembureaus, laat de voorzitter van het kieskringhoofdbureau tot de opnemng van de stembiljetten van de in het buitenland verblijvende Belgen overgaan door deze stembiljetten te verdelen [6 onder de daartoe specifiek samengestelde telbureaus binnen het kanton waarvan de hoofdplaatsgemeente van de kieskring deel uitmaakt, teneinde deze te tellen]6.

[6 ...]6

[2 Ingeval de stemming in het in het eerste lid bedoelde kanton volledig elektronisch gebeurt]2, verdeelt de voorzitter van het kieskringhoofdbureau de stembiljetten die afkomstig zijn van de in het buitenland verblijvende Belgen [6 onder de daartoe specifiek samengestelde telbureaus binnen een ander kanton van deze kieskring, teneinde deze te tellen]6.

De stembiljetten van de in het buitenland verblijvende Belgische kiezers van het kieskanton Sint-Genesius-Rode voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers worden opgenomen door het [4 telbureau]4 aangewezen door de voorzitter van het kantonhoofdbureau van Sint-Genesius-Rode.

[2 Ingeval de stemming in de kieskring volledig elektronisch gebeurt]2, vormt de voorzitter van het kieskringhoofdbureau één of meerdere manuele [6 telbureaus]6, overeenkomstig hetgeen bepaald is in de artikelen van dit Wetboek.]1

(1)<W 2014-01-06/62, art. 83, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2016-11-17/12, art. 15, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

(3)<W 2018-04-19/25, art. 43, 029; Inwerkingtreding : 03-06-2018>

(4)<W 2023-03-28/02, art. 14, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(5)<W 2023-03-28/02, art. 71, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

(6)<W 2023-03-28/02, art. 74, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

TITEL V. - STRAFFEN.

Art. 181. (Met gevangenisstraf van acht dagen tot een maand en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die, rechtstreeks of onrechtstreeks, zelfs bij wijze van weddenschap, hetzij geld, waarden of enig voordeel, hetzij steun geeft, aanbiedt of belooft onder voorwaarde van stemverlening, stemonthouding of verlening van volmacht als bedoeld in (artikel 147bis), dan wel op voorwaarde dat de verkiezing een bepaalde uitslag oplevert.) <W 08-07-1970, art. 6> <W 05-07-1976, art. 67>
Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die het aanbod of de belofte aanneemt.

[1 Personen die hulp of voordelen opeisen en daarbij ermee dreigen om in een welbepaalde richting te stemmen, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden.]1

(1)<W 2023-03-28/02, art. 75, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 182. Met de straffen, in het vorige artikel bepaald, wordt gestraft hij die onder de aldaar vermelde voorwaarden een aanbod of belofte van een openbare of particuliere betrekking doet of aanneemt.

Art. 183. Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een kiezer tot stemonthouding over te halen of op zijn stemming invloed uit te oefenen, zich jegens hem schuldig maakt aan feitelijkheden, gewelddaden of bedreigingen, of hem doet vrezen voor het verlies van zijn betrekking of voor een nadeel in zijn persoon, zijn familie of zijn vermogen.

Art. 184. Met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank wordt gestraft hij die aan kiezers, onder voorwendsel van reis- of verblijfsvergoeding, een som geld of enige waarde geeft, aanbiedt of belooft.

Dezelfde straf wordt ook toegepast op hem die ter gelegenheid van een verkiezing aan kiezers eetwaren of drank geeft, aanbiedt of belooft.

Dezelfde straf wordt ook toegepast op die kiezer die een gift, aanbod of belofte aanneemt.

Herbergiers, dranksljters of andere handelaars zijn niet ontvankelijk om in rechte betaling te vorderen van verbruikskosten die ter gelegenheid van de verkiezing gemaakt zijn.

Art. 185. Als dader van de wanbedrijven, in de vier vorige artikelen omschreven, wordt gestraft hij die geld geeft om ze te plegen, wetend waarvoor het moet dienen, of opdracht geeft om in zijn naam het aanbod, de belofte of de bedreiging te doen.

Art. 186. Indien de schuldige, in de gevallen bedoeld in de vijf vorige artikelen, een openbaar ambtenaar is, wordt het maximum van de straf uitgesproken en kunnen de gevangenisstraf en de geldboete verdubbeld worden.

Art. 187.

<Opgeheven bij W 2023-03-28/02, art. 76, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

Art. 188. Hij die personen, zelfs ongewapende, aanwerft, bijeen brengt of opstelt derwijze dat de kiezers vrees wordt aangejaagd of de orde verstoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een maand en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

Zij die wetens van aldus ingerichte benden of groepen deel uitmaken, worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

[Art. 189.](#) Zij die door samenscholing, geweld of bedreiging een of meer burgers beletten hun politieke rechten uit te oefenen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.

[Art. 190.](#) Zij die met geweld binnendringen of pogen binnen te dringen in een kiescollege om de kiesverrichtingen te belemmeren, worden gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tweeduizend frank.

Wordt de stemming geschonden, dan wordt het maximum van die Straffen uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Indien de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot drieduizend frank, in het tweede geval met opsluiting en met geldboete van drieduizend frank tot vijfduizend frank.

[Art. 191.](#) Wanneer deze feiten gepleegd worden door ingerichte benden of groepen als bedoeld in artikel 188, worden zij die de daarvan deel uitmakende personen aangeworven, bijeengebracht of opgesteld hebben, gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

[Art. 192.](#) Als daders worden gestraft zij die hetzij door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, hetzij door woorden of kreten in openbare bijeenkomsten of plaatsen, hetzij door aangeplakte plakaten, hetzij door al dan niet gedrukte geschriften die verkocht of rondgedeeld zijn, het plegen van de in de artikelen 189 en 190 omschreven feiten rechtstreeks hebben uitgelokt.

Is de uitlokking zonder gevolg gebleven, dan worden zij gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

[Art. 193.](#) Leden van een kiescollege die zich gedurende de vergadering schuldig maken aan smaad of geweld, hetzij tegen het stembureau, hetzij tegen een van de leden ervan, tegen een van de getuigen, of die door feitelijkheden of hetzij bedreigingen de kiesverrichtingen vertragen of verhinderen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

Wordt de stemming geschonden, dan wordt het maximum van die straffen uitgesproken en kunnen deze verdubbeld worden.

Indien de schuldigen wapens dragen, worden zij gestraft, in het eerste geval met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tweeduizend frank, in het tweede geval met opsluiting en met geldboete van drieduizend frank tot vijfduizend frank.

[Art. 194.](#) Als schuldig aan valsheid in private geschriften worden gestraft zij die de handtekening van iemand anders of van verdichte personen plaatsen op akten van kandidaatstelling, van bewilliging in de kandidaatstelling of van getuigenaanwijzing.

[Art. 195.](#) Hij die, met het oogmerk om zich op een kiezerslijst te doen inschrijven, wetens valse verklaringen aflegt of schijnakten overlegt, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die, met het oogmerk om een burger op deze lijsten te doen inschrijven of schrappen, wetens dezelfde kunstgrepen aanwendt.

Vervolging kan echter maar worden ingesteld, wanneer de vraag tot inschrijving of schrapping verworpen is bij een definitief geworden beslissing die gegrond is op bedroginhoudende feiten.

Zulke beslissingen van de colleges van burgemeester en schepenen of van de hoven van beroep, alsmede de desbetreffende stukken en inlichtingen, worden door de provinciegouverneur doorgezonden aan het openbaar ministerie, dat ze ook ambtshalve kan eisen.

De vervolging verjaart door verloop van drie volle maanden na de beslissing.

[Art. 196.](#) Hij die in enigerlei hoedanigheid met het voorbereiden of het opmaken van de (...) kiezerslijsten belast is en, met het oogmerk om een kiezer te doen schrappen, bij dit werk wetens gebruik maakt van stukken of bescheiden welke hetzij door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, hetzij valselijk opgemaakt zijn, of die opzettelijk, met hetzelfde oogmerk, de gegevens van de stukken of bescheiden welke voor het opmaken van de lijsten kunnen dienen, door verandering, toevoeging of weglating onjuist overneemt op de kiezerslijsten, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank. Wordt dit wanbedrijf gepleegd met het oogmerk om aan een burger kiesrecht te verschaffen, dan is de gevangenisstraf acht dagen tot een maand en de geldboete vijftig frank tot vijfhonderd frank. <W 05-07-1976, art. 68, 1°>

Wat de bij dit artikel omschreven misdrijven betreft, begint de in artikel 204 bepaalde verjaring van zes maanden eerst te lopen van de dag dat de (...) kiezerslijsten en de desbetreffende stukken (aan de provinciegouverneur of de door hem aangewezen ambtenaar of, wat de gemeenten Komen-Waasten en Voeren betreft, respectievelijk aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen en aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren) gezonden zijn. <W 05-07-1976, art. 68, 2°> <W 30-07-1991, art. 43>

[Art. 197.](#) Ieder lid van een college van burgemeester en schepenen, ieder gemeenteraadslid, dat bij het

uitoefenen van de rechtsmacht in kieszaken, op zijn verslag ten onrechte hetzij een aanvraag tot inschrijving op de lijsten doet verwerpen, hetzij de inschrijving of schrapping van een kiezer doet bevelen en te dien einde stukken of bescheiden inroept of gebruikt, ofschoon hij weet dat zij door verandering, weglating of toevoeging vervalst zijn, of dat zij valselijk opgemaakt of denkbeeldig zijn, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar.

Vervolging kan echter maar worden ingesteld, wanneer op beroep tot inschrijving of schrapping van de kiezer een definitief geworden beslissing is gewezen die gegrond is op de bedroginhoudende feiten.

De in artikel 204 bepaalde verjaring begint te lopen vanaf deze beslissing.

[Art. 197bis.](#) <W 30-07-1991, art. 44> Met gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar en met geldboete van duizend frank tot twintigduizend frank of met slechts één van die straffen wordt gestraft degene die als dader, mededader of medeplichtige, met schending van artikel 17 van dit Wetboek, hetzij exemplaren of afschriften van de kiezerslijst heeft afgegeven aan personen die niet gemachtigd zijn om ze te ontvangen, hetzij die exemplaren heeft medegegeeld aan derden na ze regelmatig te hebben ontvangen, hetzij van de gegevens uit de kiezerslijst gebruik heeft gemaakt voor andere dan verkiezingsdoeleinden.

De straffen die de medeplichtigen van de in het eerste lid vermelde strafbare feiten oplopen, mogen niet meer bedragen dan twee derde van de straffen die hun zouden zijn opgelegd indien zij de dader van die strafbare feiten waren.

[Art. 198.](#) Namaak van stembiljetten wordt gestraft als valsheid in openbare geschriften.

[Art. 199.](#) Iedere voorzitter, bijzitter of secretaris van een bureau en iedere getuige, die het geheim van de stemming kenbaar maakt, wordt gestraft met geldboete van vijfhonderd frank tot drieduizend frank.

[Art. 200.](#) Met gevangenisstraf van drie maanden tot twee jaar en met geldboete van vijftig frank tot tweeduizend frank wordt gestraft ieder lid van een bureau of iedere getuige die bij de stemming of bij de [¹telling]¹ betraapt wordt op bedrieglijke verandering, op wegneming of op bijvoeging van biljetten, of die wetens minder of meer stembiljetten of stemmen aantekent dan hij werkelijk te tellen heeft gekregen.

Ieder ander persoon die schuldig is aan de in het vorige lid omschreven feiten, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank.

Van de feiten wordt onmiddellijk melding gemaakt in het proces-verbaal.

(1)<W 2023-03-28/02, art. 15, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 201.](#) <W 08-07-1970, art. 7> Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank wordt gestraft hij die, buiten de gevallen bepaald in (artikel 147bis), stemt of zich ter stemming aanmeldt onder naam van een andere kiezer. <W 05-07-1976, art. 67>

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die, op enigerlei wijze, een of meer officiële stembiljetten wegneemt of achterhoudt.

Met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank wordt gestraft :

1. hij die, op grond van (artikel 147bis), volmacht heeft gegeven terwijl hij de desbetreffende voorwaarden niet vervulde; <W 05-07-1976, art. 67>

2. hij die volmacht heeft gegeven en zijn gemachtigde heeft laten stemmen, terwijl hij zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;

3. hij die wetens in naam van zijn lastgever heeft gestemd terwijl deze overleden was of zijn stemrecht zelf kon uitoefenen;

4. hij die meer dan één volmacht heeft aangenomen of gegeven op grond van (artikel 147bis.) <W 05-07-1976, art. 67>

[Art. 202.](#) Hij die in een kiescollege stemt (met schending van de artikelen 6 tot [¹8]¹ en 142, zesde en zevende lid van dit Wetboek) (wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot vijftien dagen en met geldboete van zesentwintig frank tot tweehonderd frank.) <W 26-06-1970, art. 1, § 1, 41> <W 30-07-1991, art. 45>

(1)<W 2023-03-28/02, art. 77, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 203.](#) Hij die op de dag van de stemming wanorde veroorzaakt hetzij door een herkenningsteken te aanvaarden, te dragen of te vertonen, hetzij op enige andere wijze, wordt gestraft met geldboete van vijftig frank tot vijfhonderd frank.

[Art. 203bis.](#) [¹§ 1. Waarnemers afkomstig van internationale organisaties waarbij België zich heeft aangesloten, of van lidstaten van die organisaties kunnen gemachtigd worden om alle kiesverrichtingen te volgen.

§ 2. De door die organisaties of lidstaten gestuurde waarnemers en hun nodige begeleiders worden door de minister van Buitenlandse Zaken geaccrediteerd.

De accrediteringsaanvraag wordt bij de minister van Buitenlandse Zaken ingediend minstens zes weken vóór de dag van de verkiezing in de in artikel 105 bedoelde gevallen en minstens twintig dagen vóór de dag van de verkiezing in het in artikel 106 bedoelde geval.

Deze aanvraag bevat de volgende informatie:

1° de naam, de voornaam, de geboortedatum en het adres van de waarnemers en hun begeleiders, alsook een

beschrijving van hun functie;

2° de duur van de opdracht.

Na overleg met de internationale organisatie of met de lidstaat neemt de minister van Buitenlandse Zaken, op basis van de door de Koning vastgelegde accreditatiecriteria, een beslissing betreffende de accreditatie als waarnemer van de in het eerste lid bedoelde personen en informeert hij de internationale organisatie of de lidstaat zo snel mogelijk hierover.

§ 3. Op voorlegging van hun identiteitsdocument en na verificatie van de identiteitsgegevens in dit document met de in paragraaf 2, derde lid, 1°, bedoelde gegevens bezorgt de minister van Buitenlandse Zaken aan de geaccrediteerde personen een legitimatiekaart als internationale waarnemer die steeds zichtbaar gedragen moet worden.

§ 4. De minister van Buitenlandse Zaken deelt de namen en functies binnen de waarnemingsopdracht van de geaccrediteerde personen mee aan de minister van Binnenlandse Zaken. De minister van Binnenlandse Zaken stuurt deze informatie door naar de voorzitters van de kieskringhoofdbureaus en naar de voorzitters van de kantonhoofdbureaus. Deze laatste sturen deze informatie door naar de voorzitters van de stem- en telbureaus.

§ 5. De waarnemers zijn gemachtigd om de vergaderingen van de kiesbureaus bij te wonen, de kiesverrichtingen in de stemlokalen te observeren zonder gestoord te worden, kennis te nemen van de kiezerslijsten, aanwezig te zijn bij de telling en het onderzoek van de stembiljetten en bij de telling van de stemmen en de toewijzing van de zetels, kennis te nemen van de door de stembureaus opgemaakte processen-verbaal en kennis te nemen van de beroepen die tegen de kiesverrichtingen worden ingediend, met inbegrip van de desbetreffende handelingen en dossiers.

De naar behoren geaccrediteerde begeleiders van de waarnemers mogen de waarnemers vergezellen tijdens de uitoefening van hun opdracht; zij mogen deze opdracht evenwel niet autonoom uitvoeren.

§ 6. De leden van de stembureaus ondersteunen de waarnemers in de mate van het mogelijke en geven de informatie die nuttig is voor de observatie van de kiesverrichtingen. De namen, voornamen en hoedanigheden van de waarnemers en, in voorkomend geval, van de begeleiders die op de dag van de verkiezingen in het stembureau aanwezig zijn, worden in het proces-verbaal van de kiesverrichtingen opgenomen.

§ 7. De waarnemers blijven strikt neutraal en leven de kieswetgeving na. De waarnemers en hun begeleiders mogen op geen enkele manier invloed uitoefenen op de stemprocedure, een kiezer of de beslissing van een stembureau of zijn voorzitter. Wanneer dit verbod niet wordt nageleefd, mag de voorzitter van het desbetreffende stembureau de waarnemer of de begeleider uit het stemlokaal laten zetten.

§ 8. De minister van Buitenlandse Zaken kan de voorwaarden, de duur en de nadere regels van de verkiezingswaarnemingsopdracht en van de accreditatie van de waarnemers en hun begeleiders preciseren.

De minister van Buitenlandse Zaken mag de accreditatie intrekken van elke waarnemer of begeleider die de bepalingen van de paragrafen 5 en 7 of het eerste lid overtreedt.

§ 9. De gegevens van de waarnemers en de begeleiders bedoeld in paragraaf 2 worden vernietigd een maand na de validering van de stemming.]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 78, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 204.](#) De vervolging van de in dit wetboek omschreven misdaden en wanbedrijven, alsmede de burgerlijke rechtsvordering, verjaren door verloop van [¹ een jaar]¹ vanaf de dag waarop de misdaden en wanbedrijven zijn gepleegd.

(1)<W 2024-04-09/07, art. 48, 033; Inwerkingtreding : 28-04-2024>

[Art. 205.](#) Bij samenloop van verscheidene in dit wetboek omschreven wanbedrijven worden alle straffen samen opgelegd, zonder dat zij evenwel het dubbele van het maximum van de zwaarste straf mogen te boven gaan.

Bij samenloop van een of meer van deze wanbedrijven met een van de misdaden in dit wetboek omschreven, wordt alleen de op de misdaad gestelde straf uitgesproken.

[Art. 206.](#) Wanneer verzachtende omstandigheden aanwezig zijn kunnen de rechtbanken de straf van opsluiting door gevangenisstraf van ten minste drie maanden vervangen en de gevangenisstraf tot beneden acht dagen, de geldboete tot beneden zesentwintig frank verminderen.

Zij kunnen een van die straffen afzonderlijk uitspreken, zonder dat deze echter lager mag zijn dan een politiestraf.

[TITEL VI.](#) - SANCTIE OP DE STEMPLICHT.

[Art. 207.](#) Kiezers die onmogelijk aan de stemming kunnen deelnemen, mogen de redenen van hun onthouding, met de nodige verantwoording, aan de vrederechter doen kennen.

(Zij die op de dag van de stemming krachtens een rechterlijke of administratieve beslissing van hun vrijheid beroofd zijn, worden geacht onmogelijk aan de stemming te kunnen deelnemen.) <W 05-07-1976, art. 69>

[Art. 208.](#) <W 18-07-1991, art. 7> Er wordt geen vervolging ingesteld wanneer deze verschoning gegrond wordt geacht door de vrederechter, in overeenstemming met de procureur des Konings.

[Art. 209.](#) (Binnen acht dagen na de afkondiging van de namen van de gekozenen maakt de procureur des Konings de lijst op van de kiezers die niet aan de stemming hebben deelgenomen en wier verschoning niet is

aangenomen.) <W 18-07-1991, art. 8>

(Deze kiezers verschijnen op een eenvoudige oproeping voor de politierechtbank, die, het openbaar ministerie gehoord, beslist zonder mogelijkheid van hoger beroep.) <W 05-07-1976, art. 70>

[¹ ...]¹.

(1)<W 2016-11-17/12, art. 16, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

Art. 210. Een eerste, niet gewettigde onthouding wordt naar gelang van de omstandigheden gestraft met berisping of met geldboete (van vijf tot tien frank.) <W 30-07-1991, art. 46, 1°>

(Bij herhaling is de geldboete tien frank tot vijftwintig frank.) <W 30-07-1991, art. 46, 2°>

Vervangende gevangenisstraf wordt niet uitgesproken.

(Lid opgeheven) <W 30-07-1991, art. 46, 3°>

(Onverminderd de voormelde strafbepalingen wordt de kiezer, indien de niet gewettigde onthouding ten minste vier maal voorkomt binnen vijftien jaar, voor tien jaar van de kiezerslijsten geschrapt en kan hij gedurende die tijd geen benoeming, bevordering of onderscheiding krijgen van een openbare overheid.) <W 30-07-1991, art. 46, 4°>

In de gevallen van dit artikel kan (geen uitstel van de tenuitvoering van de straf worden verleend.) <W 26-06-1970, art. 1, § 1, 42>

Tegen een veroordeling bij verstek staat verzet open gedurende zes maanden na de betekening van het vonnis. Het verzet kan worden gedaan bij eenvoudige verklaring, zonder kosten, op het gemeentehuis.

TITEL VII. - [¹ Aanwijzing van de senatoren]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 4, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

HOOFDSTUK I. - [¹ Algemene bepaling]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 5, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

Art. 210bis. [¹ Voor de toepassing van deze titel wordt verstaan onder:

1° "politieke formatie": de groep van lijsten die een verklaring van samenhang hebben afgelegd, overeenkomstig, naar gelang van het geval, artikel 210quinquies of artikel 217;

2° "bijzondere wet" : de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

3° "wet tot vervollediging van de Federale Staatsstructuur" : de gewone wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de Federale Staatsstructuur;

4° "bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen" : de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen;

5° "wet tot regeling van de Brusselse verkiezingen" : de wet van 12 januari 1989 tot regeling van de wijze waarop het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement worden verkozen.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 6, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

HOOFDSTUK II. - [¹ Aanwijzing van de deelstaatsenatoren]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 7, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

Afdeling 1. [¹ Zetelverdeling voor de door het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 8, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

Onderafdeling 1. [¹ Algemene bepalingen]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 9, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

Art. 210ter. [¹ § 1. De zetels van de senatoren die worden aangewezen door het Vlaams Parlement worden verdeeld op basis van het totale stemcijfer dat een politieke formatie heeft behaald in alle kieskringen bij de verkiezingen van het Vlaams Parlement.

§ 2. De zetels van de senatoren die worden aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, worden verdeeld op basis van het totale stemcijfer dat een politieke formatie heeft behaald in alle kieskringen bij de verkiezingen voor het Waals Parlement en de verkiezingen voor de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 10, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210quater.](#) [¹ De zetelverdeling voor de senatoren die worden aangewezen door het Vlaams Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wordt vastgesteld door de griffier van de Senaat.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 11, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 2.](#) [¹ Verklaring van samenhang]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 12, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210quinquies.](#) [¹ § 1. Om voor de aanwijzing van de deelstaatsenatoren een politieke formatie te vormen, kunnen, naar gelang van het geval, kandidatenlijsten voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, of kandidatenlijsten voor de verkiezing van het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, een verklaring van samenhang afleggen met een of meerdere lijsten in andere kieskringen.

§ 2. De verklaring wordt ondertekend door ten minste twee van de drie eerste kandidaat-titularissen van de betrokken lijsten.

De verklaring wordt ten laatste de achttiende dag voor de stemming, voor 16 uur, ter hand gesteld van de griffier van de Senaat die er een ontvangstbewijs van geeft.

§ 3. De verklaring bedoeld in paragraaf 1 is nietig wanneer :

1° deze tot gevolg heeft dat lijsten uit eenzelfde kieskring samenhangen;

2° deze tot gevolg heeft dat lijsten samenhangen die niet voor de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren van dezelfde taalgroep in aanmerking mogen worden genomen;

3° deze niet ondertekend is overeenkomstig paragraaf 2, eerste lid.

§ 4. Indien een van de in de verklaring opgenomen lijsten wordt afgewezen, blijft de verklaring gelden voor de andere lijsten van de groep.

§ 5. Op de zeventiende dag voor de stemming, kijkt de griffier van de Senaat de geldigheid van de verklaringen na en maakt de tabel op van de samenhangende lijsten. Op deze tabel wordt elke groep van samenhangende lijsten aangewezen met een letter A, B, C enz.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 13, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 3.](#) [¹ Samenvattende tabellen van de kieskringhoofdbureaus voor de verkiezing van het Vlaams Parlement en het Waals Parlement en van het gewestbureau voor de verkiezing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de Brusselse leden van het Vlaams Parlement]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 14, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210sexies.](#) [¹ Voor het vaststellen van de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren, maken de voorzitters van de kieskringhoofdbureaus zoals bedoeld in artikel 26quater van de bijzondere wet, na het tellen van de stemmen en het toewijzen van de zetels voor respectievelijk het Vlaams Parlement of het Waals Parlement een samenvattende tabel op met het stemcijfer dat elke lijst heeft behaald.

De voorzitter van het kieskringhoofdbureau of de persoon die door hem wordt aangewezen, deelt de tabel onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, mee aan de griffier van de Senaat die instaat voor de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren.

De voorzitter van het kieskringhoofdbureau doet binnen vierentwintig uur een papieren versie van de tabel, ondertekend door de leden van het bureau en de getuigen, toekomen aan de griffier van de Senaat die de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren vaststelt.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 15, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210septies.](#) [¹ Voor het vaststellen van de zetelverdeling voor de deelstaatsenatoren, maken de gezamenlijk zitting houdende voorzitters van het gewestbureau bedoeld in artikel 16 van de bijzondere wet met betrekking tot de Brusselse instellingen respectievelijk voor de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en voor de rechtstreekse verkiezing van de Brusselse leden van het Vlaams Parlement een samenvattende tabel op met het stemcijfer dat elke lijst heeft behaald.

De gezamenlijk zitting houdende voorzitters van het gewestbureau of de persoon die door hen wordt aangewezen, delen of deelt de tabel onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van hun of zijn identiteitskaart, mee aan de griffier van de Senaat die instaat voor de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren.

De gezamenlijk zitting houdende voorzitters van het gewestbureau doen een papieren versie van de tabel, ondertekend door de leden van het bureau en de getuigen, binnen vierentwintig uren toekomen aan de griffier van de Senaat die de zetelverdeling van de deelstaatsenatoren vaststelt.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 16, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 4.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling voor de senatoren aangewezen door het Vlaams Parlement]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 17, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210octies.](#) [¹ § 1. Twee dagen na de stemming berekent de griffier van de Senaat het totale stemcijfer dat elke politieke formatie behaald heeft op basis van de samenvattende tabellen bedoeld in de artikelen 210sexies en 210septies.

§ 2. Worden enkel toegestaan voor de zetelverdeling, de politieke formaties waarvan de lijsten minstens 5 % van het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de verkiezing voor het Vlaams Parlement hebben behaald.

§ 3. Het totale stemcijfer van iedere politieke formatie wordt achtereenvolgens gedeeld door 1, 2, 3, 4, 5 enz., en de quotiënten worden gerangschikt in de volgorde van hun belangrijkheid, totdat er voor alle lijsten samen negenentwintig quotiënten worden bereikt. Het laatste quotiënt dient als kiesdeler.

De verdeling over de politieke formaties toegelaten tot de zetelverdeling, geschiedt zo dat aan iedere politieke formatie het aantal zetels wordt toegekend, gelijk aan het aantal keren dat haar stemcijfer de kiesdeler bevat. Wanneer een zetel met evenveel recht toekomt aan verscheidene politieke formaties, wordt hij toegekend aan de politieke formatie met het hoogste stemcijfer.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 18, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210nonies.](#) [¹ De griffier van de Senaat stelt een proces-verbaal op van de zetelverdeling. De zetelverdeling wordt in het openbaar afgekondigd door de griffier van de Senaat.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 19, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 5.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling voor de senatoren aangewezen door het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 20, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210decies.](#) [¹ § 1. Twee dagen na de stemming berekent de griffier van de Senaat het totale stemcijfer dat elke politieke formatie behaald heeft voor de zetelverdeling van de senatoren aangewezen door het Waals Parlement, de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschap op basis van de samenvattende tabellen bedoeld in de artikelen 210sexies en 210septies.

§ 2. Worden enkel toegestaan voor de zetelverdeling de politieke formaties waarvan de lijsten minstens 5 % van het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de verkiezing van zowel het Waals Parlement als de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement hebben behaald.

§ 3. Het totale stemcijfer van iedere politieke formatie wordt achtereenvolgens gedeeld door 1, 2, 3, 4, 5 enz., en de quotiënten worden gerangschikt in de volgorde van hun belangrijkheid, totdat er voor alle lijsten samen twintig quotiënten worden bereikt. Het laatste quotiënt dient als kiesdeler.

De verdeling over de politieke formaties toegelaten tot de zetelverdeling, geschiedt zo dat aan iedere politieke formatie een aantal zetels wordt toegekend, gelijk aan het aantal keren dat haar stemcijfer de kiesdeler bevat. Wanneer een zetel met evenveel recht toekomt aan verscheidene politieke formaties, wordt hij toegekend aan de politieke formatie met het hoogste stemcijfer.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 21, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 210undecies.](#) [¹ De griffier van de Senaat stelt een proces-verbaal op van de zetelverdeling. De zetelverdeling wordt in het openbaar afgekondigd door de griffier.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 22, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Afdeling 2.](#) [¹ Aanwijzing van de senatoren door de bevoegde Gemeenschaps- en Gewestparlementen]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 23, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 1.](#) [¹ Aanwijzing van de senatoren door het Vlaams Parlement]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 24, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 211.](#) [¹ § 1. Na het onderzoek van de geloofsbrieven in het Vlaams Parlement, deelt de griffier van de Senaat aan de voorzitter van het Vlaams Parlement het proces-verbaal bedoeld in artikel 210nonies mee.

§ 2. De leden die verkozen zijn op de lijsten die behoren tot eenzelfde politieke formatie zenden, ten laatste vijf dagen na het onderzoek van de geloofsbrieven, aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, een lijst met zoveel

namen van leden die behoren tot hun politieke formatie of behoren tot de Nederlandse taalgroep van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, als er zetels van deelstaatsenatoren aan de politieke formatie toekomen. De aangewezen leden moeten lid zijn van de parlementen waaruit het Vlaams Parlement senatoren mag aanwijzen overeenkomstig artikel 67, § 1, 1°, en § 2, van de Grondwet.

De lijsten zijn slechts geldig als zij ondertekend zijn door de meerderheid van de leden van het Vlaams Parlement die verkozen zijn op lijsten die tot eenzelfde politieke formatie behoren.

§ 3. Voor de aanwijzing van de leden bedoeld in paragraaf 2 plegen de politieke formaties in voorkomend geval overleg met het oog op de naleving van artikel 67, §§ 2 en 3, van de Grondwet.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 25, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 212.](#)¹ Nadat hij zich ervan vergewist heeft dat de voorwaarden voor het opmaken van de lijsten met de namen van de parlementsleden die worden aangewezen tot deelstaatsenator, zijn vervuld, betekent de voorzitter van het Vlaams Parlement, deze lijsten aan de griffier van de Senaat.

Deze betekening vindt plaats ten laatste op de tiende dag die volgt op het onderzoek van de geloofsbrieven in het Vlaams Parlement.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 26, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 2.](#) ¹ Aanwijzing van de senatoren door het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 27, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 212bis.](#) ¹ § 1. Na het onderzoek van de geloofsbrieven in het Gemeenschaps- of Gewestparlement dat de senatoren aanwijst, deelt de griffier van de Senaat aan de voorzitter van het Waals Parlement, de voorzitter van het Parlement van de Franse Gemeenschap en de voorzitter van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de eerste ondervoorzitter indien de voorzitter niet tot de Franse taalgroep behoort, het proces-verbaal bedoeld in artikel 210undecies mee.

§ 2. De leden die verkozen zijn op de lijsten die behoren tot eenzelfde politieke formatie en zitting hebben in het betrokken Gemeenschaps- of Gewestparlement, zenden ten laatste vijf dagen na het onderzoek van de geloofsbrieven aan de voorzitter van het betrokken Parlement, een lijst met zoveel namen van leden die behoren tot haar politieke formatie, als er zetels van deelstaatsenator toekomen aan de politieke formatie voor het betrokken Parlement. De aangewezen leden zijn lid van de Parlementen waaruit het betrokken Parlement senatoren mag aanwijzen overeenkomstig artikel 67, § 1, 2° tot 4°, en artikel 67, § 2, van de Grondwet.

Het totaal van de namen die voorkomen op de lijsten van een politieke formatie die overgemaakt zijn aan de voorzitter van het Waals Parlement, de voorzitter van het Parlement van de Franse Gemeenschap en de voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement of de eerste ondervoorzitter indien de voorzitter niet behoort tot de Franse taalgroep, mag het aantal zetels van deelstaatsenatoren die toekomen aan de politieke formatie niet overstijgen.

Het totaal van de namen die voorkomen op de lijsten van de politieke formaties voor een betrokken Parlement mag het aantal zetels die toekomen aan dit Parlement overeenkomstig artikel 67 van de Grondwet niet overstijgen.

De lijsten zijn slechts geldig indien ze ondertekend zijn door, naar gelang van het geval, de meerderheid van de leden van het Gemeenschaps- of Gewestparlement die verkozen zijn op lijsten die tot eenzelfde politieke formatie behoren.

Vooraleer de in het eerste lid bedoelde lijst wordt verzonden, plegen de politieke formaties in voorkomend geval overleg met het oog op de naleving van de voorgaande leden en van artikel 67, § 1, 2° tot 4°, § 2 en § 3, van de Grondwet.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 28, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 212ter.](#) ¹ Na samen te hebben nagekeken dat de voorwaarden voor het opmaken van de lijsten met de namen van de parlementsleden die worden aangewezen tot deelstaatsenator vervuld zijn, betekenen de voorzitter van het Waals Parlement, de voorzitter van het Parlement van de Franse Gemeenschap en de voorzitter van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement of de eerste ondervoorzitter van dat Parlement indien de voorzitter niet behoort tot de Franse taalgroep, deze lijsten aan de griffier van de Senaat.

Deze betekening vindt ten laatste plaats op de tiende dag die volgt op het onderzoek van de geloofsbrieven in het betrokken Parlement.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 29, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 3.](#) ¹ Vacature van een zetel van een senator aangewezen door het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap of de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 30, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 213.](#)^[1] In geval van vacature van een zetel van een senator aangewezen door het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Parlement van de Franse Gemeenschap of de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, wordt deze opgevuld door de aanwijzing, overeenkomstig de nadere regelen bepaald in de artikelen 210ter tot 212ter, van een lid van het Gemeenschaps- of Gewestparlement of een van de taalgroepen ervan, naar gelang van het geval, dat verkozen is op een lijst die tot de politieke formatie behoort waaraan de vacant geworden zetel toegekend was.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 31, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 4.](#) ^[1] Aanwijzing van senatoren door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 32, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 214.](#)^[1] Binnen de tien dagen die volgen op de uitnodiging die de griffier van de Senaat hem heeft gezonden, betekent de voorzitter van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap hem de naam van de senator die door het Parlement bij volstreekte meerderheid werd aangewezen.

Ingeval van een vacature vindt de aanwijzing plaats volgens dezelfde regels.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 33, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[HOOFDSTUK III.](#) - ^[1] Aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 34, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Afdeling 1.](#) ^[1] Zetelverdeling voor de gecoöpteerde senatoren]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 35, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 1.](#) ^[1] Algemene bepalingen]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 36, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 215.](#) ^[1] De zetelverdeling van de gecoöpteerde senatoren gebeurt per taalgroep op basis van het totale stemcijfer dat een politieke formatie heeft behaald bij de verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers binnen de kieskringen, respectievelijk administratieve arrondissementen die in aanmerking worden genomen voor de verdeling van de zetels van de gecoöpteerde senatoren van de betrokken taalgroep.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 37, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 216.](#) ^[1] De griffier van de Senaat stelt de zetelverdeling voor de gecoöpteerde senatoren vast.

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 38, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 2.](#) ^[1] Verklaring van samenhang]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 39, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 217.](#) ^[1] § 1. Om een politieke formatie te vormen, kan een kandidatenlijst een verklaring van samenhang afleggen.

§ 2. De verklaring van samenhang kan enkel betrekking hebben op een of meerdere lijsten voorgedragen in andere kieskringen, die overeenkomstig artikel 217quater of artikel 217quinquies in aanmerking worden genomen voor de verdeling van de zetels van de gecoöpteerde senatoren die deel uitmaken van dezelfde taalgroep van de Senaat.

§ 3. De verklaring wordt ondertekend door ten minste twee van de drie eerste kandidaat-titularissen van de betrokken lijsten.

De verklaring van samenhang wordt ten laatste de achttiende dag voor de stemming, voor 16 uur, ter hand gesteld van de griffier van de Senaat die er een ontvangstbewijs van geeft.

§ 4. De in § 1 bedoelde verklaring is nietig wanneer :

1° deze tot gevolg heeft dat lijsten uit eenzelfde kieskring samenhangen;

2° deze betrekking heeft op lijsten uit kieskringen voor zowel de verdeling van de zetels bedoeld in artikel 217quater als de zetels bedoeld in artikel 217quinquies;

3° deze niet ondertekend is overeenkomstig § 3, eerste lid.

§ 5. Indien een van de in de verklaring opgenomen lijsten wordt afgewezen, blijft de verklaring gelden voor de andere lijsten van de groep.

§ 6. Op de zeventiende dag voor de stemming kijkt de griffier van de Senaat de geldigheid van de verklaringen na en maakt de tabel op van de samenhangende lijsten. Op deze tabel wordt elke groep van samenhangende lijsten aangewezen met een letter A, B, C enz.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 40, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 3.](#) [¹ Samenvattende tabellen van de kieskringhoofdbureaus voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 41, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 217bis.](#) [¹ Voor het vaststellen van de zetelverdeling voor de gecoöpteerde senatoren, maken de voorzitters van de kieskringhoofdbureaus zoals bedoeld in artikel 94, na het tellen van de stemmen en het toewijzen van de zetels van de Kamer van volksvertegenwoordigers, een samenvattende tabel op met het stemcijfer dat elke lijst heeft behaald.

In de kieskring Vlaams-Brabant wordt voor een lijst die, voor de stemmen uitgebracht in het arrondissement Halle-Vilvoorde, een verklaring van samenhang heeft afgelegd met een of meerdere lijsten van kieskringen bedoeld in artikel 217quater het stemcijfer opgesplitst in het aantal stemmen die de lijst heeft behaald in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde en het aantal stemmen die de lijst elders in de kieskring heeft behaald.

De voorzitter van het kieskringhoofdbureau of de persoon die door hem wordt aangewezen, deelt de tabel onverwijld via digitale weg, door gebruik te maken van de elektronische handtekening die aangebracht wordt door middel van zijn identiteitskaart, mee aan de griffier van de Senaat.

De voorzitter van het kieskringhoofdbureau doet binnen vierentwintig uren een papieren versie van de tabel, ondertekend door de leden van het bureau en de getuigen, toekomen aan de griffier van de Senaat.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 42, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Onderafdeling 4.](#) [¹ Vaststelling van de zetelverdeling van de gecoöpteerde senatoren.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 43, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 217ter.](#) [¹ § 1. De dag na de stemming, berekent de griffier van de Senaat op basis van de samenvattende tabellen bedoeld in artikel 217bis, per taalgroep het totale stemcijfer dat elke politieke formatie heeft behaald en het aantal zetels dat aan elke politieke formatie toekomt.

§ 2. Enkel lijsten die een verklaring van samenhang hebben afgelegd worden in aanmerking genomen voor de zetelverdeling van de gecoöpteerde senatoren.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 44, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 217quater.](#) [¹ Voor de verdeling van de zetels van de gecoöpteerde senatoren die behoren tot de Franse taalgroep worden de stemcijfers bedoeld in artikel 166 van de lijsten in de kieskringen Henegouwen, Namen, Luik, Luxemburg, Waals-Brabant en Brussel-Hoofdstad en in het administratief arrondissement van Halle-Vilvoorde, die behoren tot eenzelfde politieke formatie, opgeteld.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/49, art. 2, 022; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 217quinquies.](#) [¹ Voor de verdeling van de zetels van de gecoöpteerde senatoren die behoren tot de Nederlandse taalgroep wordt het stemcijfer bedoeld in artikel 166 van de lijsten in de kieskringen Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel-Hoofdstad, die behoren tot eenzelfde politieke formatie, opgeteld.]¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/49, art. 3, 022; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 217sexies.](#) [¹ § 1. Het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de lijsten van een taalgroep, wordt gedeeld door het aantal te verdelen zetels voor die taalgroep. Dit quotiënt dient als kiesdeler.

§ 2. Voor de berekening van de kiesdeler worden de geldig uitgebrachte stemmen in de kieskringen en het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde zoals bedoeld artikel 217quater, voor lijsten die een verklaring van samenhang hebben afgelegd overeenkomstig artikel 217 en deelnemen aan de zetelverdeling voor de Franse taalgroep, in aanmerking genomen voor het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de Franse taalgroep.

De geldig uitgebrachte stemmen in de kieskringen bedoeld in artikel 217quinquies voor de lijsten die een verklaring van samenhang hebben afgelegd overeenkomstig artikel 217 en deelnemen aan de zetelverdeling voor de Nederlandse taalgroep, in aanmerking genomen voor het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de Nederlandse taalgroep.

Met uitzondering van de geldig uitgebrachte stemmen voor de lijsten in de kieskring Brussel-Hoofdstad,

worden de geldig uitgebrachte stemmen voor de lijsten in de kieskringen bedoeld in artikel 217quater die geen verklaring van samenhang hebben afgelegd overeenkomstig artikel 217 in aanmerking genomen voor het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de Franse taalgroep.

Met uitzondering van de geldig uitgebrachte stemmen voor de lijsten in de kieskring Brussel-Hoofdstad, worden de geldig uitgebrachte stemmen voor de lijsten in de kieskringen bedoeld in artikel 217quinquies die geen verklaring van samenhang hebben afgelegd overeenkomstig artikel 217 in aanmerking genomen voor het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de Nederlandse taalgroep.

In de kieskring Brussel-Hoofdstad wordt het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor lijsten die geen verklaring van samenhang hebben afgelegd overeenkomstig artikel 217 verdeeld tussen de Franse taalgroep en de Nederlandse taalgroep in functie van de verhouding van het aantal geldig uitgebrachte stemmen op respectievelijk de Franstalige en de Nederlandse lijsten ten opzichte van het totaal aantal geldig uitgebrachte stemmen bij de laatste verkiezingen van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

§ 3. Een politieke formatie krijgt evenveel zetels toegewezen als het aantal keer dat de kiesdeler begrepen is in haar totale kiescijfer zoals bedoeld in artikel 217ter.

De overblijvende zetels worden in dalende volgorde toegewezen aan de politieke formaties met het grootste overschot nog niet vertegenwoordigde stemmen.¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 45, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 217septies.](#) ¹ De griffier van de Senaat stelt een proces-verbaal op van de zetelverdeling. De zetelverdeling wordt door de griffier in het openbaar afgekondigd.¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 46, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Afdeling 2.](#) ¹ Aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren¹

(1)<Ingevoegd bij W 2014-01-06/58, art. 47, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 218.](#) ¹ Indien de verkiezingen van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen op dezelfde dag plaatsvinden als de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers, worden de gecoöpteerde senatoren eerst aangewezen nadat de geloofsbrieven van de deelstaatsenatoren zijn onderzocht.¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 48, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 219.](#) Wanneer een of meer zetels wegens ongeldigverklaring, optie, overlijden of anderszins voorlopig toe te kennen blijven, wordt de stemming verdaagd, indien ten minste een derde van de in functie zijnde leden het vraagt. <Ver Nummerd bij W 05-07-1976, art. 72>

[Art. 220.](#) ¹ § 1. Onmiddellijk na het onderzoek van de geloofsbrieven van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers, of in geval van samenvallende verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en voor de Gemeenschaps- en Gewestparlementen, onmiddellijk na het in artikel 218 bedoelde onderzoek van de geloofsbrieven, deelt de griffier van de Senaat aan de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers het aantal zetels mee voor de gecoöpteerde senatoren die overeenkomstig artikel 217sexies toegekend zijn aan elke politieke formatie.

§ 2. De leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers die verkozen zijn op lijsten die tot eenzelfde politieke formatie behoren, zenden aan de voorzitter van de Kamer een verklaring met de namen van de deelstaatsenatoren die tot dezelfde politieke formatie behoren.

Deze verklaring is slechts geldig als deze ondertekend is door de meerderheid van de volksvertegenwoordigers die verkozen zijn op de lijsten van de betrokken politieke formatie en door de meerderheid van hen wier naam in deze verklaring wordt vermeld.

De voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers kijkt de geldigheid van de verklaringen bedoeld in het eerste lid na en verwijdt de verklaringen die niet voldoen aan de voorwaarden bedoeld in het eerste en het tweede lid.

§ 3. De griffier van de Kamer van volksvertegenwoordigers deelt de toegelaten verklaringen mee aan de voorzitter van de Senaat.

§ 4. De voorzitter van de Senaat deelt aan de deelstaatsenatoren die voorkomen op de verklaring overgezonden door de Kamer overeenkomstig paragraaf 3, het aantal zetels van gecoöpteerde senatoren mee die toekomen aan de betrokken politieke formatie.

§ 5. De deelstaatsenatoren die genoemd worden in de verklaring bedoeld in paragraaf 2 van de politieke formatie aan wie de zetels toekomen, zenden ten laatste vijf dagen voor de zitting, waarop de aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren plaats heeft, aan de voorzitter van de Senaat een lijst over met zoveel namen van kandidaten als er zetels van gecoöpteerde senatoren aan de betrokken politieke formatie toekomen.

De lijsten met de namen van de kandidaten bedoeld in het eerste lid, zijn slechts geldig als zij zijn ondertekend door de meerderheid van de deelstaatsenatoren die zijn genoemd in de verklaring bedoeld in paragraaf 2 van de politieke formatie aan wie de zetels van de gecoöpteerde senatoren toekomen.

§ 6. Wanneer, in voorkomend geval, zetels van gecoöpteerde senatoren toekomen aan een politieke formatie die niet vertegenwoordigd is door deelstaatsenatoren, wordt de lijst met de namen van de kandidaten bedoeld in

paragraaf 5 ten laatste vijf dagen voor de zitting waarop de aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren plaats heeft, opgesteld door de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers die verkozen zijn op de lijsten van de politieke formatie aan wie de zetels toekomen. De lijst is slechts geldig als zij ondertekend is door de meerderheid van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers die verkozen zijn op de lijsten die behoren tot de betrokken politieke formatie.

De voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers kijkt de geldigheid na van de lijsten bedoeld in het eerste lid en verwijdt de lijsten die niet voldoen aan de voorwaarden van het eerste lid. De griffier van de Kamer van volksvertegenwoordigers deelt de toegelaten lijsten mee aan de voorzitter van de Senaat.

§ 7. Voor het opstellen van de kandidatenlijsten bedoeld in paragraaf 5, plegen de deelstaatsenatoren die genoemd worden in de verklaringen bedoeld in paragraaf 2, in voorkomend geval overleg met het oog op de naleving van artikel 67, § 3, van de Grondwet.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 49, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 221.](#)¹ Wanneer een gecoöpteerd senator vóór het verstrijken van zijn mandaat ophoudt deel uit te maken van de Senaat, wordt in zijn vervanging voorzien door de deelstaatsenatoren die daartoe worden aangewezen in een verklaring bedoeld in artikel 220, § 2, opgemaakt door de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers verkozen op de lijsten van de politieke formatie aan wie de vacant geworden zetel oorspronkelijk toekwam, volgens de nadere regelen bepaald in de artikelen 215 tot 220.

Wanneer, in voorkomend geval, de vacant geworden zetel oorspronkelijk toekwam aan een politieke formatie die niet vertegenwoordigd is door deelstaatsenatoren, worden de regels neergelegd in artikel 220, § 6, toegepast om te voorzien in de vervanging van de gecoöpteerde senator.]¹

(1)<W 2014-01-06/58, art. 50, 020; Inwerkingtreding : 30-04-2014>

[Art. 222.](#) (Opgeheven) <W 1993-07-16/31, art. 97, 2°>

[TITEL VIII.](#) - VERKIESBAARHEID (...) <W 26-06-1970, art. 1, § 1, 44>

[Art. 223.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 8°>

[Art. 224.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 8°>

[Art. 225.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 54, 8°>

[Art. 226.](#) (Opgeheven) <W 30-07-1991, art. 97, 2°>

[Art. 227.](#) <W 30-07-1991, art. 50> [¹ Uiterlijk bij de indiening van de voordrachtsakten moet voldaan zijn aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden bedoeld in artikel 64, eerste lid, 1° en 4°, van de Grondwet en uiterlijk op de dag van de verkiezing moet voldaan zijn aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden bedoeld in artikel 64, eerste lid, 2° en 3°, van de Grondwet.]¹

Het bewijs van de woonplaats van verkiesbaarheid vloeit voort uit de inschrijving in de bevolkingsregisters van een Belgische gemeente.

Niet verkiesbaar voor de Wetgevende kamers zijn :

1° zij die door veroordeling ontzet zijn van het recht om gekozen te worden;

2° zij die krachtens artikel 6 van het kiesrecht uitgesloten zijn;

3° zij die ingevolge artikel 7 in de uitoefening van het kiesrecht geschorst zijn.

(1)<W 2023-03-28/02, art. 79, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 228.](#) (Opgeheven) <W 06-08-1931, art. 9>

[Art. 229.](#) (Opgeheven) <W 06-08-1931, art. 9>

[TITEL IX.](#) - DIVERSE BEPALINGEN.

[Art. 230.](#) <W 30-07-1991, art. 51> Wanneer de provinciegouverneur, met toepassing van de artikelen 15, 15bis, 91, 93, 93bis, 102 en 107 van dit Wetboek, één of meerdere ambtenaren aanwijst om in zijn plaats de bevoegdheden uit te oefenen die hem bij die bepalingen zijn toegewezen, stelt hij de gemeenten van zijn provincie op de hoogte van die aanwijzingen.

[Art. 231.](#) Alleen de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat doen uitspraak, zowel wat hun leden als wat de opvolgers betreft, over de geldigheid van de kiesverrichtingen.

Bij nietigverklaring van een verkiezing moeten alle formaliteiten, met inbegrip van de kandidaatstellingen, opnieuw worden vervuld.

[Art. 232.](#) Elk bezwaar tegen de verkiezing moet vóór het onderzoek van de geloofsbriefen worden ingebracht.

[Art. 233.](#)[§ 1.] De [¹ ...]¹ volksvertegenwoordiger of senator die zich kandidaat heeft gesteld bij [¹ een verkiezing voor [² de Kamer van volksvertegenwoordigers]²]¹ en gekozen is, wordt geacht zijn vorig mandaat te hebben neergelegd op de dag van de geldigverklaring van zijn nieuw mandaat van titularis of op de dag van het in artikel 235 bedoelde aanvullend onderzoek van de geloofsbrieven. <W 1993-07-16/31, art. 91, 3°>

[De volksvertegenwoordiger die tot [...] gecoöpteerd senator gekozen is, verliest zijn hoedanigheid van volksvertegenwoordiger zodra hij de eed aflegt als senator. De [...] gecoöpteerde senator die door opvolging een mandaat van een volksvertegenwoordiger verkrijgt verliest zijn hoedanigheid als senator zodra hij de eed aflegt in de Kamer.] <W 30-07-1991, art. 52> <W 1993-07-16/31, art. 91, 1° en 2°>

§ 2. [¹ [² ...]².

[² De volksvertegenwoordiger of de gecoöpteerde senator]² die zich kandidaat heeft gesteld bij de verkiezing voor het Vlaams Parlement, het Waals Parlement, het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap of het Europese Parlement, en die verkozen wordt als effectieve kandidaat, verliest van rechtswege zijn hoedanigheid [² van volksvertegenwoordiger of gecoöpteerd senator]² op de dag van de geldigverklaring van zijn nieuwe effectieve mandaat.

Hij verliest die hoedanigheid eveneens van rechtswege zodra hij zijn nieuwe effectieve mandaat verzaakt tussen de dag van de afkondiging van de verkozenen en de dag waarop zijn nieuwe effectieve mandaat geldig wordt verklaard.

[² Het eerste en het tweede lid]² zijn ook van toepassing op [² de volksvertegenwoordigers of de gecoöpteerde senatoren]² die ophielden zitting te hebben ten gevolge van hun benoeming tot minister of staatssecretaris van de federale regering of hun verkiezing tot minister of staatssecretaris van een gemeenschaps- of gewestregering.]¹

(1)<W 2012-07-19/29, art. 4, 016; Inwerkingtreding : 01-01-2014. Is voor de eerste keer van toepassing op de verkiezingen voor het Europese Parlement die volgen op de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad, evenals op de andere verkiezingen die gelijktijdig worden georganiseerd>

(2)<W 2014-01-06/62, art. 84, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 234.](#) Wanneer de Kamers vergaderd zijn, hebben alleen zij het recht de ontslagaanvraag van hun leden te ontvangen. Wanneer zij niet vergaderd zijn, mag de ontslagaanvraag ter kennis worden gebracht van de minister van Binnenlandse Zaken (...). <W 26-06-1970, art. 1, § 1, 46>

[Art. 235.](#) Wanneer een plaats openvalt door optie, overlijden, ontslag of anderszins, voleindigt de nieuwe senator of volksvertegenwoordiger het mandaat van zijn voorganger.

Indien kandidaten die tot dezelfde lijst als het te vervangen lid behoren, bij de verkiezing van dit lid opvolgers verklaard werden, aanvaardt de eerst in aanmerking komende opvolger zijn ambt. Vooraleer hij als volksvertegenwoordiger [¹ geïnstalleerd wordt, verricht de Kamer van volksvertegenwoordigers]¹ echter een aanvullend onderzoek van zijn geloofsbrieven, uitsluitend om na te gaan of hij nog aan de verkiesbaarheidsvereisten voldoet.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 85, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 236.](#) De nieuw gekozen volksvertegenwoordigers en senatoren aanvaarden hun ambt zodra het onderzoek van hun geloofsbrieven en hun eedaflegging hebben plaatsgehad.

[¹ De volksvertegenwoordigers en de senatoren die bij een vernieuwing tot gekozenen uitgeroepen werden door de voorzitters van de kiescolleges, door de voorzitters van de deelstaatparlementen of door de voorzitter van de Senaat, onderzoeken echter de geloofsbrieven van hun collega's en nemen deel aan de stemming daarover, zelfs vooraleer zij de eed hebben afgelegd.]¹

(De griffiers van de Kamer van volksvertegenwoordigers en van de Senaat kunnen zich, met het oog op het onderzoek van de geloofsbrieven door hun respectieve assemblees, door de administratieve overheden kosteloos de stukken doen overleggen die zij nodig achten.) <W 1995-04-05/31, art. 14>

(1)<W 2014-01-06/62, art. 86, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 237.](#) De leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers worden voor [¹ vijf]¹ jaar gekozen.

De Kamer wordt om de [¹ vijf]¹ jaar vernieuwd.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 87, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 238.](#)[¹ De senatoren bedoeld in artikel 67, § 1, 6° en 7°, van de Grondwet, worden aangewezen voor vijf jaar.]¹

(1)<W 2014-01-06/62, art. 88, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 239.](#)[¹ Het mandaat van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers eindigt normaal op de dag vastgesteld bij artikel 105 voor de gewone vergadering van de kiescolleges die in de vervanging van de aftredende volksvertegenwoordigers moeten voorzien.

Het mandaat van de deelstaatsenatoren eindigt normaal op de dag van de opening van de eerste zitting van het Parlement dat hen heeft aangewezen, na de algehele vernieuwing ervan.

Het mandaat van de gecoöpteerde senatoren eindigt normaal op de dag van de opening van de eerste zitting van de Kamer van volksvertegenwoordigers na de algehele vernieuwing ervan]¹

(1)<W 2014-01-06/62, art. 89, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

[Art. 240.](#) <W 1993-07-16/31, art. 96> [¹ de krachtens artikel 48 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen bevoegde overheid van de Brusselse agglomeratie]¹ vervult voor dit arrondissement de taken die dit Wetboek toewijst aan de provinciegouverneur.

(1)<W 2014-01-06/64, art. 13, 024; Inwerkingtreding : 01-07-2014>

[Art. 240bis.](#)¹ De gegevens betreffende de kandidaten bedoeld in artikel 116, § 4, eerste lid, met uitzondering van het identificatienummer bedoeld in artikel 2, § 3, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, worden door de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken bewaard gedurende dertig jaar na de verkiezingen. Na deze periode worden deze gegevens door het Rijksarchief bewaard met toepassing van de Archiefwet van 24 juni 1955.

Met het oog op de uitvoering van wetenschappelijke en/of statistische onderzoeken over de verkiezingskandidaten en de kiesresultaten, mogen deze gegevens meegedeeld worden aan de personen die daartoe een schriftelijke aanvraag indienen. Deze aanvraag bevat een nauwkeurige beschrijving van het onderzoeksproject, dat aan de geldende wetenschappelijke normen moet voldoen, alsook een voldoende gedetailleerde opsomming van de te raadplegen gegevens en een beschrijving van de analysemethodes.]]¹

(1)<W 2023-03-28/02, art. 80, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. 241.](#) Opgeheven worden :

1. De titels IV tot XI van het Kieswetboek (...); <W 30-07-1932, art. 2>
2. De wet van 21 oktober 1921, tot regeling van de verkiezing der rechtstreeks door de Senaat gekozen senatoren en van deze door de provincieraden genoemd;
3. Alle met deze wet strijdige bepalingen.

[BIJLAGEN.](#)

[Art. N.](#)TABEL (bedoeld in artikel 87)

(Niet opgenomen)

Gewijzigd bij :

<W 1993-07-16/31, art. 98>

<W 2002-12-13/40, art. 2, Inwerkingtreding : 20-01-2003; B.S. 10-01-2003, p. 782>

<W 2012-07-19/33, art. 3, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>

<W 2017-10-22/08, art. 2, 028; Inwerkingtreding : 13-11-2017>

<W 2018-04-19/25, art. 45, 029; Inwerkingtreding : 01-01-2019>

<KB 2023-10-05/07, art. 1, 031; Inwerkingtreding : 28-10-2023>

[Art. N1.](#) <W 2002-12-13/41, art. 24, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Bijlage I. [¹ Onderrichtingen voor de kiezer (model I bedoeld in de artikelen 112, 127, tweede lid, en 140 van het Kieswetboek)

1. De kiezers worden tot de stemming toegelaten van 8 uur tot 13 uur.

Kiezers die zich echter vóór 13 uur in het lokaal bevinden, worden nog tot de stemming toegelaten.

2. De kiezer kan voor de Kamer van volksvertegenwoordigers een stem uitbrengen voor één of meerdere kandidaat-titularissen of -opvolgers of kandidaat-titularissen en -opvolgers, van eenzelfde lijst.

3. De kandidaten worden per lijst in eenzelfde kolom van het stembiljet geplaatst. De naam en voornaam van de kandidaten voor de effectieve mandaten worden eerst ingeschreven volgens de orde van de voordrachten en worden, onder de vermelding "opvolgers" gevolgd door de naam en voornaam van de kandidaat-opvolgers, die ook volgens de orde van de voordrachten worden gerangschikt.

De lijsten worden op het stembiljet gerangschikt in stijgende volgorde van het nummer dat aan elk van de lijsten bij trekking werd toegekend.

4. Kan de kiezer zich verenigen met de orde van voordracht van kandidaat-titularissen en -opvolgers van de door hem gesteunde lijst, dan vult hij in het stemvak bovenaan op die lijst het helle stipje in met het te zijner beschikking gestelde potlood.

Kan hij zich enkel verenigen met de orde van voordracht van de kandidaat-titularissen en wil hij de orde van voordracht van de kandidaat-opvolgers wijzigen, dan geeft hij een naamstem door het helle stipje in het stemvak na de naam van één of meerdere kandidaat-opvolgers voor wie hij stemt in te vullen.

Kan hij zich enkel verenigen met de orde van voordracht van de kandidaat-opvolgers en wil hij de orde van voordracht van de titularissen wijzigen, dan geeft hij een naamstem door het helle stipje in het stemvak na de naam van de kandidaat-titularis(sen) van zijn keuze in te vullen.

Kan hij zich ten slotte niet verenigen met de orde van voordracht, noch voor de kandidaat-titularissen, noch voor de kandidaat-opvolgers en wil hij deze volgorde wijzigen, dan brengt hij een naamstem uit voor de

kandidaat-titularis(sen) alsook voor de kandidaat-opvolger(s) van zijn keuze die tot de door hem gesteunde lijst behoren.

Het kiescijfer van een lijst wordt samengesteld door de optelling van het aantal stembiljetten waarop een stem is uitgebracht bovenaan op deze lijst en van het aantal stembiljetten ten gunste van één of meerdere kandidaat-titularissen en/of opvolgers.

5. Nadat de voorzitter [² het identiteitsdocument]² en de oproepingsbrief van de kiezer heeft gecontroleerd, overhandigt hij hem in ruil voor de oproepingsbrief een stembiljet voor de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nadat de kiezer zijn stem heeft uitgebracht, toont hij aan de voorzitter zijn rechthoekig in vieren gevouwen stembiljet, met de stempel aan de buitenzijde en steekt het in de stembus waarin het moet worden gestoken; vervolgens laat hij zijn oproepingsbrief afstempelen door de voorzitter of de daartoe gemachtigde bijzitter en verlaat de zaal.

In geval van gelijktijdige verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Waals Parlement, ontvangt de kiezer bovendien een stembiljet voor de regionale verkiezing dat hij, na zijn stem te hebben uitgebracht, in de daartoe aangewezen stembus steekt.

In geval van gelijktijdige verkiezing voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Vlaams Parlement, ontvangt de kiezer bovendien een stembiljet voor de verkiezing van dat Parlement dat hij, na zijn stem te hebben uitgebracht, in de daartoe aangewezen stembus steekt.

In geval van gelijktijdige verkiezingen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers, het Waals Parlement en het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, ontvangt de kiezer bovendien een stembiljet voor de gewestverkiezing en een stembiljet voor de gemeenschapsverkiezing. Na zijn stem te hebben uitgebracht, steekt hij ze in een van de respectievelijk daartoe aangewezen stembussen.

Opmerking

Voor de verkiezing van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap worden geen kandidaat-oproepers voorgedragen. De kiezer brengt zijn stem uit door ofwel bovenaan op de door hem gesteunde lijst te stemmen ofwel door op deze lijst een naamstem uit te brengen voor één of meerdere kandidaten van zijn keuze. Het stemcijfer voor elke lijst wordt samengesteld door de optelling van het aantal stembiljetten waarop een stem is uitgebracht bovenaan en van het aantal stembiljetten ten gunste van één of meerdere kandidaten.

6. De kiezer mag zich niet langer in het stemhokje ophouden dan nodig is om zijn stembiljet in te vullen.

7. Zijn ongeldig :

1° alle andere stembiljetten dan die welke op het ogenblik van de stemming door de voorzitter zijn overhandigd;

2° zelfs de laatstbedoelde biljetten :

a) als daarop geen stem is uitgebracht;

b) als er meer dan één lijststem of naamstemmen, hetzij voor de mandaten van titularis, hetzij voor de opvolging, op verschillende lijsten zijn uitgebracht;

c) als een stem bovenaan een lijst en tegelijk een stem voor één of meerdere kandidaat-titularissen en/of opvolgers van een andere lijst is uitgebracht;

d) als een stem voor één of meerdere kandidaat-titularissen van een lijst en voor één of meerdere kandidaat-opvolgers van een andere lijst is uitgebracht;

e) als hun vorm en afmetingen veranderd zijn of als zij, binnenin een papier of enig voorwerp bevatten;

f) als er een doorhaling, een teken of een merk niet toegelaten door de wet op aangebracht is waardoor de kiezer herkend kan worden.

Opmerking

Voor de verkiezing van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap, dienen de hierboven vermelde letters b), c) en d) gelezen worden als volgt :

b) als er meer dan één lijststem is uitgebracht;

c) als een stem bovenaan een lijst en tegelijk een stem voor één of meerdere kandidaten van een andere lijst is uitgebracht;

d) als naamstemmen op meer dan één lijst zijn uitgebracht.

8. Hij die stemt zonder daartoe het recht te hebben of zonder geldige volmacht in de plaats van een ander stemt, is strafbaar.]¹

(1)<W 2014-01-06/62, art. 90, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2023-03-28/02, art. 81, 030; Inwerkingtreding : 01-10-2023>

[Art. N2.](#)<W 2002-12-13/41, art. 24, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Bijlage II. - Onderrichtingen voor de Belgische kiezer die in het buitenland verblijft en die gekozen heeft om zijn stem per briefwisseling uit te brengen. (Modellen Ibis-a en Ibis-b bedoeld in artikel 180septies, § 1, eerste lid, 4°, van het Kieswetboek)

Model Ibis-a. [² ...]².

Model Ibis-b. [¹ ...]¹.

(1)<W 2014-01-06/62, art. 91, 023; Inwerkingtreding : 25-05-2014>

(2)<W 2016-11-17/12, art. 17, 027; Inwerkingtreding : 30-12-2016>

[Art. N3.](#)(oud art. N2) <W 2002-12-13/41, art. 25, 003; Inwerkingtreding : 20-01-2003> Modellen van stembiljet (modellen IIa tot IIg).

(Bijlage niet opgenomen om technische redenen. Zie B.S. 10-01-2003, p. 821-834).

(NOTA : Bij arrest nr 73/2003 van 26 mei 2003, B.S. 06-06-2003, p. 30897-30905, heeft het Arbitragehof artikel 25 van W 2002-12-13/41 vernietigd, in zoverre het betrekking heeft op het bijzonder model van stembiljet voor

de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers in de kiesring Brussel-Halle-Vilvoorde.)

Gewijzigd bij :

<KB 2003-02-04/35, art. 1, Inwerkingtreding : 07-03-2003; B.S. 25-02-2003, p. 9028>

<W 2007-02-13/37, art. 27, 012; Inwerkingtreding : 17-03-2007; B.S. 07-03-2007, p. 11178-86>

<W 2012-07-19/33, art. 23, 018; Inwerkingtreding : 22-08-2012>